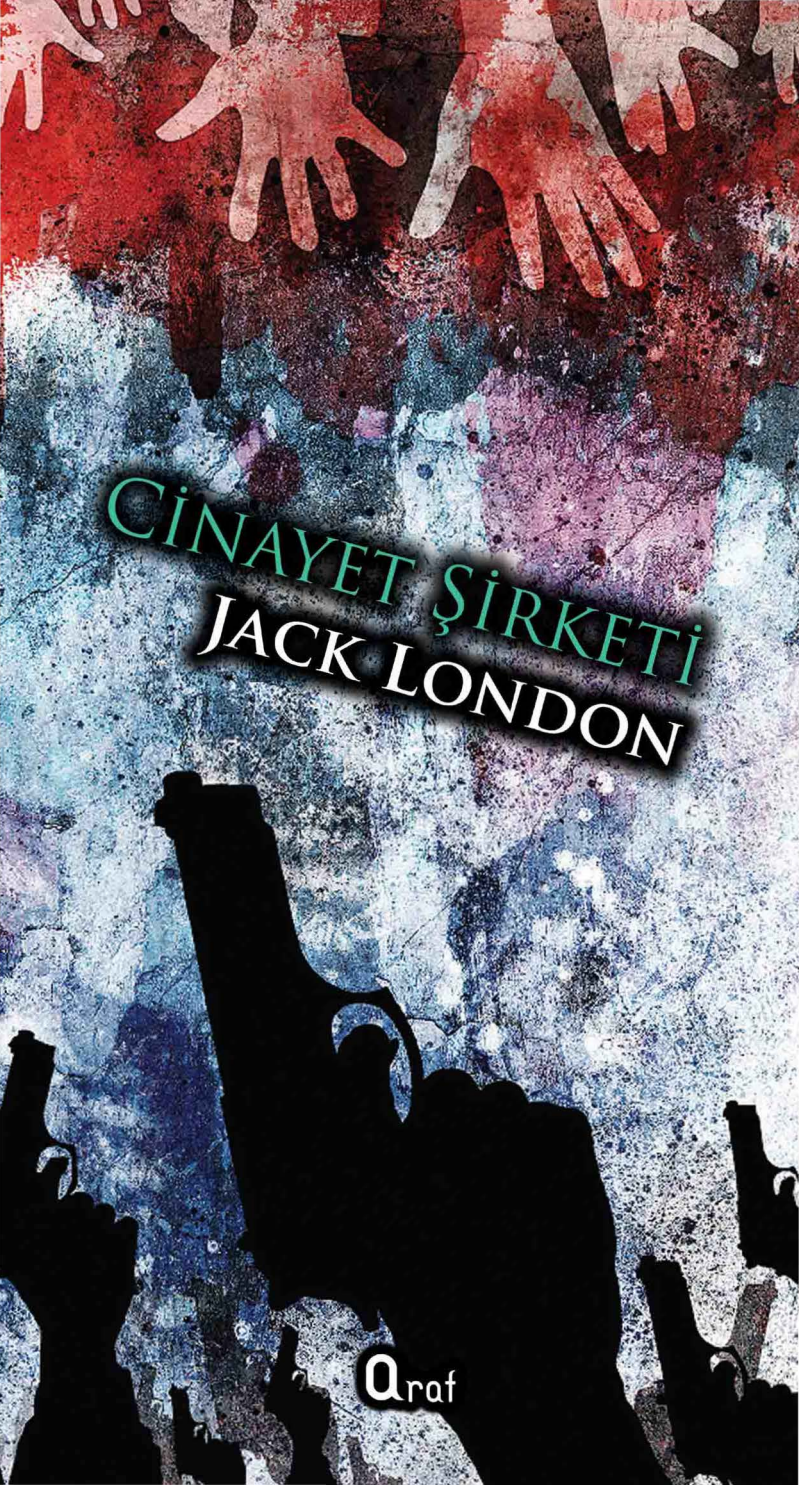

CİNAYET ŞİRKETİ
JACK LONDON
Aratf

İstanbul, 2013

Araf
Yayınları

Yayın No	82
Kitabın Adı	Cinayet Şirketi
Yazar	Jack London
İç Mizanpaj & Kapak	Adım Ajans
1.Baskı	2013
ISBN	978-605-5205-74-4
Baskı ve Mücellit	Çalış Ofset Matbaacılık Turizm ve San. Tic. Ltd. Şti. Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sk. No: 8 Davutpaşa- Zeytinburnu / İstanbul Tel:(0212) 482 11 04
Genel Dağıtım	ADIM DAĞITIM (0212) 524 7 524 / www.kidap.com.tr
Yayıncı Sertifika No	12628
Yayıncı Adresi	Topkapı Mh. Kahalbağı Sk. No:49/A Topkapı / İstanbul Tel: (0212) 521 91 13 - 23 Fax: (0212) 521 90 86
Eserin her hakkı ARAF YAYINLARINA aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

CİNAYET ŞİRKETİ

JACK LONDON

Araf
Yayınları

Birinci Bölüm

Yakışıklı bir adamdı. Büyük siyah gözleri, zarif görünüşlü buğday rengi bir teni, ve insanda okşama isteği uyandıran gür, kıvırcık, simsiyah saçları vardı. Açıkçası, kadınların kendilerinden geçirecek kadar çekici bir erkekti. Kendisi de farkındaydı. İnce yapılıydı, sırım gibi bir vücudu vardı. Omuzları genişti. Ama kendinden emin bir erkek izlenimi yaratmasına karşın, bu yakışıklı adamın odaya girince ortalığı araştıran ve uzaklaşmakta olan uşağı izleyen gözlerinden, bir çekingenlik, bir korku duyduğu belli oluyor, bu durum ilk bakışta uyandırdığı izlenimle çelişiyordu. Uşak, sağır ve dilsizdi. Kendisinden önce buraya gelmiş olan Lanigan söylemişti zaten. Ama söylemiş olmasa bile, uşağın sağır ve dilsiz olduğunu anlardı.

Uşak dışarı çıkıp kapıyı kapatınca genç adam korkmaktan alamadı kendini. Oysa çevresinde insanı korkudan titretecek hiçbir şey yoktu. Sakin, ağırbaşlı ve resmi görünüşlü bir odada bulunuyordu. Kitap raflarıyla kaplı du-

varlara birkaç gravür mevcutu. Bir köşede, kartlarla dolu bir evrak dolabı vardı. Duvara dayalı bir klasörden tren ve vapur tarifeleri taşıyordu. Pencerelerin arasında, üzerinde telefon bulunan büyük bir yazı masası duruyordu. Yanında, ufak bir ek masanın üzerinde, bir yazı makinesi vardı. Odanın düzenli hali, ev sahibinin dedi toplu ve yöntemli bir insan olduğunu gösteriyordu.

Kitaplarla ilgilenen misafir raflara yaklaştı, yan yana dizili ciltlere şöyle bir göz attı. Kalın ciltli bu kitaplarda da insanı ürkütecek herhangi bir şey yoktu. İlk bakışta adamın ilgisini çeken kitaplar şunlardı: İbsen'in piyesleri, Bernard Shaw'in birkaç piyes ve romanı, Oscar Wilde'in, Smollett'in, Fielding'in ve Sterne'nin yapıtlarının lüks baskıları, Binbir Gece Masalları, Lafarque'ın Mülkiyetin Evrimi, Marx'ın ve Fabian'ın yapıtlarından seçmeler, Brooks'un Ekonomik Üstünlüktü, Dawson'ın Bismarck ve Devlet Sosyalizmi adlı kitabı, Engels'in Ailenin Kökeni, Conant'ın Doğuda Birleşik Devletler adlı kitabı, John Mitchell'in Çalışmanın Örgütlenmesi... Bunlardan başka, Tolstoy'un, Gorki'nin, Turgenyev'in, Andreyev'in, Gonçarov'un ve Dostoyevski'nin Rusça baskıları vardı.

Bir okuma masasına yaklaştı. Masanın üzerinde yığılmış dergiler ve yeni yayınlar duruyor-

du. Bir ucunda, on tane yeni roman sıralanmıştı. Masaya bir koltuk çekti, oturdu, bacaklarını uzattı, bir sigara yaktı, kitapların adlarını okumaya başladı. Kapağı kırmızı ufak bir kitap dikkatini çekti. Kapağın gömleğinde cömertçe poz vermiş yarı çıplak bir kadın resmi vardı. Kitabın başlığını okudu: "Dört Hafta-Bir Şiddet Olayı." Tam kitabı açtığı anda, hafif, ama keskin bir patlama oldu, bir ışık çaktı, sonra dumanlar yükseldi. Ziyaretçi dehşetle irkildi, yerinden fırlayarak koltuğun içine yuvarlandı, kitabı da sanki bilmeden tuttuğu bir yılanmış gibi kaldırıp ta uzağa fırlattı. Allak bullak olmuştu adam. Suratı sapsarı kesilmiş, duru gözleri yuvalarından fırlamıştı.

Tam o sırada kapı açıldı, ev sahibi içeri girdi. Ziyaretçinin tiksindirici korkusu eğlendirmişti onu. Ama bakışları buz gibi soğuktu. Yere eğildi, kitabı aldı, açtı, kapağı parçalayan zararsız bombayı göstererek, alaycı bir sesle:

"Sizin gibiler bana başvurmak zorunda kalmalarında şaşılacak bir şey yok," dedi. "Siz teröristleri oldum bittim ilginç bulmuşumdur. Sizi bu denli korkutan şey nasıl oluyor da aynı zamanda çekicilik taşıyor, bir türlü anlamıyorum doğrusu."

Ağır ve alaycı bir sesle:

"Alt tarafı barut işte..." diye ekledi. "Hepsi bu. Eğer bu oyuncak tabanca kapsülü dilinizin

üzerinde patlamış olsaydı, bir süre için konuşmanızı ve çiğnemenizi güçleştirmekten başka bir zararı dokunmazdı, o kadar. Her neyse... Kimi öldürtmek istiyorsunuz bakalım?"

Ev sahibi, konuğunun tam karşıtıydı. Sanki ilaçla boyanmış gibi, son derece açık sarışın bir görünümü vardı. Kirpikleri inceydi, ipek gibiydi. Albinos kirpiğiydi sanki. Gözleri uçuk maviydi. Tepesi dazlaktı. Seyrek saçları kirpikleri gibi ince, hemen hemen kar gibi beyazdı. Ama yaşlılığın verdiği bir beyazlık değildi bu. Sert olmamakla birlikte, yüzüne güçlü bir hava veren geniş bir ağzı vardı. Yüksek ve soylu alnı, içindeki beynin gücünü gösteriyordu. İnsanın canını sıkacak kadar kötü bir İngilizce'yle konuşuyordu. Sesinin iniş çıkışlarındaki tekdüzelik, konuşmasına başlı başına bir şive özelliği kazandırıyordu. Az önceki tatsız şakaya karşın, nükteye yatkın görünmüyordu pek. En belirgin yönü ağırbaşlılıktı, oturaklı ve somurtkan bir ağırbaşlılık... Daha çok allâme izlenimini uyandırıyordu. Halinden tavrından düşünürlere özgü bir güç, bir serinkanlılık taşıyordu Tuzaklı kitaplar ve oyuncak tabanca kapsülleriyle yapılan şakalardan hoşlanacak bir tip değildi. Ne mene bir adam olduğunu kestirmek olanaksızdı. Hele o açık renkli saçlarına, hemen hiç kırışığı olmayan

yüzüne karşın gerçek yaşını hiç göstermiyordu. Otuz yaşında da olabilirdi, elli yaşında da, hatta altmış yaşında da. Göründüğünden daha yaşlı olduğu izlenimini yaratıyordu yalnız.

Ziyaretçi:

"İvan Dragomilov siz misiniz?" diye sordu.

"Öyle tanınırım. Benim için fark etmez; ne ad olursa olsun, işime gelir. Will Hausmann adının sizin işinize geldiği gibi. Sizi tanıyorum. Caroline Warfield grubunun sekreterisiniz. Bundan önce de onlarla çalışmıştık. Lanigan sizin temsilcinizdi galiba."

Seyrek saçlı kafasına siyah bir takke geçirip oturdu. Kuru bir sesle:

"Umarım buraya yakınmaya gelmediniz," dedi.

Hausmann telaşla:

"Yo hayır, yakınmak için gelmiş değilim!" diye atıldı. "Tam tersine, bundan önceki işten çok memnun kaldık. Hizmetinize bir kez daha başvuramayışımızın tek nedeni, bunu yapma olanağından yoksun oluşumuzdu. Ama şimdi sizden Emniyet Müdürü McDuffy'yi..."

"Evet, tanırım kendisini."

"Canavarın teki, vahşi bir hayvandır!"

Hausmann bunu bağırarak söylemişti. Öfkeden dili dolanıyordu.

"Sürekli olarak zulmediyor bize. En iyi adamlarımızı aldı elimizden. Birçok kez uyardık kendisini, ama o Tawney'yi, Cicerole'ü ve Gluck'u sürdü, işi gücü toplantılarımızı dağıtmaktır. Adamları bizi coplarlar, işkence ederler. Onun yüzünden, suçsuz kardeşlerimizden dördü yok yere zindanlarda çürüyor."

Hausmann kendilerine yapılan kötülükleri sıralarken Dragomilov da sanki bunların hesabını yapıyormuşcasına başını sallıyordu ağır ağır.

"Yaşlı Sanger, uygarlığın bozuk havasını solumuş olan en temiz, en soylu kişilerin en önde geleni, hepimizin atası, özgürlük ülkesinde on yıla mahkûm edildi, sağlığı bozuldu, Sing Sing Hapishanesinde ağır ağır ölüme gidiyor. Peki, niçin? Niçin mahkûm oldu?"

Adamakıllı coşmuştu "niçin?" derken; gelgelelim kendi sorusunu yine kendisi yanıtlarken, sesi çok alçaktan, çok zayıf çıktı:

"Doğru dürüst bir neden yok ortada. Düzenin köpeklerine bir kanlı ders vermek gerek yine. Bizi hırpalayanlar cezasız kalmamalı. McDuffy'nin adamları mahkemede yalancı tanıklık yaptılar. Bunu biliyoruz. Bu herif gebermeli artık. Zamanı geldi de geçiyor bile. Aslında çoktan gebermeliydi şimdiye dek. Ne var ki, parayı toplayamıyorduk. Ama sonunda, adam

öldürmenin avukat ücretlerin den daha ucuza geleceği sonucuna vardık. Bunun üzerine hapishanedeki arkadaşlarımıza avukat tutmaktan vazgeçtik. Böylelikle de gereken parayı daha çabucak biriktirebildik."

"Kurallarımızı biliyorsunuz," dedi Dragomilov usulca. "Bize verilen cinayet siparişini, eğer o kişinin ortadan kalkması toplumsal bakımdan doğru olacaksa kabul edebiliriz."

"Tamam."

Dragomilov, boş yere sözünü kesmeye uğraşan karşısındaki adamın coşkunluğuna aldırmaksızın, bir hukukçu serinkanlılığıyla sürdürdü:

"Bu durumda, davanızın haklı olduğu kuşku götürmüyor. Toplum açısından, McDuffy'nin ölümü yerinde ve namuslu bir olay sayılabilir. Kendisini tanırım, yediği haltları da bilirim. Bununla birlikte, yine de bir araştırma yapılması gerekiyor. Şimdi, gelelim ücret konusuna..."

"Peki, ya McDuffy'nin öldürülmesinin toplumsal bakımdan haklı olmadığı sonucuna varırsanız?"

"O zaman, soruşturma giderlerini karşılamak üzere yüzde on bir komisyon alıp paranın kalanını size geri veririz. Kurallarımız böyledir."

Hausmann cebinden şişkin bir cüzdan çıkardı. Bir an duraksadı:

"Paranın tamamını peşin ödemek zorunda mıyım?"

"Sözleşme koşullarını biliyorsunuz."

Dragomilov'un sesi hafif sitemliydi.

"Yani düşünmüştüm ki... Hani belki bir ayrıcalık tanırsınız diyordum da... Bilirsiniz, anarşistler yoksul kimselerdir."

"Ben de bu nedenle böylesine düşük bir fiyat söyledim ya zaten. Büyük bir kentin polis müdürünü öldürmek için on bin dolar fazla para değil. İnanın, bu para giderlerimizi ancak karşılar. Özel kişiler söz konusu olduğunda uygulaeliğimiz tarife çok daha yüksektir oysa özel kişilerin verdikleri siparişlerde kurbanlar genellikle sıradan kimselerdir. Eğer siz yoksul bir militanlar topluluğunu temsil eden biri değil de, bir milyoner olsaydınız, McDuffy'nin ortadan kaldırılmasına karşılık en azından elli bin dolar ödemek zorunda kalırdınız."

"Vay canına! Öyleyse, bir kralı öldürmek için kim bilir kaç para istersiniz?"

"Belli olmaz. Kralına göre. Bir kralın -diyelim İngiltere kralınınöldürülmesi size beş yüz bin dolara patlardı. İkinci ya da üçüncü sınıf küçük krallar duruma göre yetmiş beş ile yüz bin dolar arasında değişir."

Hausmann:

"Kral yaşamının böylesine pahalı olduğunu bilmezdim," diye mırıldandı.

"Zaten bunun için az kral öldürülüyor. Ama şunu da unutmayın ki, benim kurmuş olduğum örgüt kadar kusursuz işleyen bir örgüt çok ağır bir masrafı gerektirir.

"Örneğin, yolculuk giderlerinin tutarını söylesem ağzınız bir karış açık kalır. Ki bu, öbür giderlerden yalnızca bir tanesidir. Ayrıca çok sayıda ajan kullanırım. Siz de tahmin edersiniz ki bu adamlar seve seve tehlikeye atmazlar canlarını, öyle bir lokma ekmek için adam öldürmezler. Eğer McDuffy'nin yaşamı on bin dolar etmez diye düşünüyorsanız, izninizle ben de size şöyle bir soru yönelteyim: Kendi yaşamınıza daha mı az değer veriyorsunuz? Zaten siz anarşistler adam öldürme yönünden pek işe yaramazsınız. İşi kendiniz yapmaya kalkıştınız mı, ya yüzünüze gözünüze bulaştırırsınız, ya da yakayı ele verirsiniz. Sonra, her zaman dinamit ya da bomba kullanmak istersiniz. Oysa böyle yöntemler tehlikelidir, üstelik alınacak sonuç da doyurucu olmayabilir."

Hausmann durumu açıkladı:

"Propaganda için, suikastlerimize gürültülü patırtılı ve gösterişli bir hava vermek zorundayız."

Cinayet Şirketi'nin şefi onayladı:

"Evet, anlıyorum. Ama sorun bu değil. Bu öylesine budalaca ve kaba bir yöntem ki, ajanlarımızı çok büyük risklere sokar. Dediğim gibi, etkililiği doyurucu olmayabilir. Ama eğer sizin grup bize izin verse de zehir kullansak, o zaman, yüzde on indirim yapardım. İşimizi hava basınçlı tüfekle yapmamızı kabul etseydiniz, bu indirimi yüzde yirmi beşe yükseltirdim."

Anarşist:

"Olanaksız!" diye bağırdı. "Amaçlarımıza ters düşer bu. Bizim cinayetlerimiz kanlı olmalı."

"Öyleyse indirim de olanaksız. Siz Amerikah'sınız değil mi Bay Hausmann?"

"Evet. Doğuştan Amerikalı. Michigan'da; St. Joseph'de doğdum."

"Niçin siz kendiniz öldürmüyorsunuz McDuffy'yi? Paranız da grubunuzun kasasında kalırdı."

Hausmann'ın yüzü sapsarı kesildi:

"Hayır! Hayır! Olmaz! Sizin örgüt çok daha usta bu işlerde, Bay Dragomilov. Sonra, ben... Ee, şey... adam öldüremem, kan dökemem. Doğuştan böyleyimdir. Elimde değil. Baygınlık geçiririm. Kuramsal olarak, bir cinayetin haklı olduğunu düşünebilirim de, pratikte işleyemem o

cinayeti. Ya... yapamam işte, o kadar. Çaresi yok. Karıncayı bile ezemem ben."

"Ama yine de, şiddete tapan bir grubun üyesisiniz."

"Orası öyle. Buna aklım itiyor beni. Şiddet yanlısı olmayan edilgin Tolstoycular'a inanmıyorum. Örneğin Martha Brown grubunun öbür yanağını çevir ilkesini benimsemiyorum. Bana vurana, ben de vururum..."

Dragomilov soğuk bir sesle karşısındakinin sözünü kesti.

"Ama bunu başkasının aracılığıyla yaparsınız."

Hausmann başını eğdi:

"Evet, başkası eliyle. İnsan korkak oldu mu, başka çözüm yolu yok. Buyurun, işte paranız."

Dragomilov paraları sayarken, anarşist son bir pazarlığa girmeyi denedi:

"On bin dolar. Tamamdır. Buyrun parayı, ama unutmayın ki bu para birçok arkadaşımızın katlandığı ağır özverilerin ürünüdür. Acaba... şey... aynı parayla Müfettiş Morgan'ı da ortadan kaldırmak olası mı? O da pis herifin biridir de..."

Dragomilov kafasını salladı.

"Hayır. Öyle şey olmaz. Zaten size öyle bir indirim yaptık ki, şimdiye kadar başka hiç kimse bu özel fiyattan yararlanmış değildir."

Hausmann ayak diredi:

"Ama bomba kullanamaz mısınız? Bir vuruşla ikisini birden öldürmek işten bile değil."

"Kesinlikle böyle bir şey yapmayız. Söyledim size, önce bir soruşturma yapacağız. Bütün sözleşmelerimiz ahlaksal açıdan haklı olmalıdır."

"Peki, ya McDuffy'yi öldürmeyi başaramazsanız?.."

"Eğer bir yıl içinde başaramazsak, ödediğiniz parayı yüzde beş faizle size geri veririz."

Görüşmenin son bulduğunu belirtmek için Dragomilov zili çalıp ayağa kalktı. Hausmann da kalktı, uşak içeri girmeden önce yeni bir soru sordu:

"Fakat... diyelim ki siz öldünüz, bir hastalık ya da bir kaza sonucu, ya da herhangi bir nedenle... Elimde makbuz yok. Bu para kaynayıp gitmez mi?"

"Biz her şeyi hesaba katmış bulunuyoruz. Öyle bir şey olursa, Chicago şubemizi yöneten kimse derhal işi ele alır. San Fransisko Şubesi şefi buraya ulaşıncaya dek işleri o çekip çevirir. Geçen yıl buna benzer bir olay oldu. Burgess'i anımsıyor musunuz?"

"Hangi Burgess?"

"Demiryolu kralı... Bu işle ajanlarımızdan biri ilgilenmişti. Görüşmeleri, pazarlıkları yapmış

kararlaştırılan parayı almıştı. Her zamanki gibi peşin tabii. Ben de onayımı bildirmiştim. Sonra, iki beklenmedik olay geçti: Burgess bir tren kazasında öldü. Ajanımız da zatürreye yakalanıp öldü. Yine de müşterinin parası geri verildi. Hiçbir yasal hak arama olanağı kalmadığı halde, paranın üstüne oturmadım, bu işle ben kendim ilgilenip parayı geri verdim. Başarılarla dolu uzun geçmişimiz ticari dürüstlüğümüzün güvencesidir. İnanın bana, insan eğer yasadışı çalışıyorsa, namuslu olmak, kuralları titizlikle uygulamak zorundadır. Şimdi, McDuffy'ye gelince..."

Uşağın içeri girdiğini gören Hausmann, susması için bir işaret yaptı Dragomilov'a. Ev sahibi gülümseyerek:

"Konuştuklarımızın tek sözcüğünü işitmez," dedi.

"İyi ama siz zili çaldınız, o da geldi! Bana da kapıyı açmıştı!"

"Ounun için zil, ışık demektir. Zile basıldığında lamba yanar. Sesin ne olduğunu bilmez o. Dudaklarınızı görmedikçe, sözlerimizden hiçbirini anlamaz... Biz dönelim McDuffy'ye. İyi düşündünüz mü? Unutmayın ki bizde her sipariş otomatik olarak yerine getirilir. Bir kez emir verildi mi artık, uygulanmış sayılır, mekanizma durdurulamaz. Başka türlü çalışmamız olanak-

sız. Bizim kurallarımız var, anlıyor musunuz? Bir sözleşme asla bozulamaz. Anlaştık mı?"

"Anlaştık."

Hausmann kapıya gelince durdu.

"Çalışmanızın sonucunu ne zaman alabiliriz?"

Dragomilov bir an düşündü:

"Bir hafta içinde. Soruşturma bir formaliteden başka bir şey değil bu siparişte. Zaten operasyon da çok basit. Adamlarım yerlerinde. İyi günler."

İkinci Bölüm

Bir hafta sonraydı. Öğleden sonra saat üçte Sergey Constantine, büyük Rus dışalım şirketi S.Constantine ve ortaklarının müdürüyle birlikte bürosundan çıktı, kapının önünde bekleyen otomobile bindi. Eğer Hausmann ya da Lanigan onu arabaya girerken görselerdi, hemen tanırlardı; ama bu işadamanın adı ne diye sorulsaydı, Sergey Constantine demezler, İvan Dragomilov derlerdi. Çünkü gerçekten İvan Dragomilov'du direksiyon başında kentin kalabalık doğu semtine yönelen adam. Az sonra bir köşe başında durdu, avaz avaz "ikinci baskı, yazıyor!" diye bağıran küçük bir çocuktan bir gazete aldı. Başlıklara göz gezdirdi, komşu bir kentin polis şefinin ölümüyle sonuçlanan yeni bir anarşist suikasti konusundaki kısa yazıyı okudu, ondan sonra gazeteyi yanına bırakıp yoluna devam etti.

Ölen, McDuffy idi.

Constantine'in yüzünde donuk bir gurur okunuyordu. Kurduğu örgüt üstlendiği işi her zamanki gibi büyük bir ustalıkla sonuçlandırmış-

tı. Bu olayda laf olsun diye basit bir soruşturma yapılmış, emirler verilmiş, ve McDuffy ölmüştü.

Constantine'in dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme dolaşıyordu. Doğu yakasının en sefil sokaklarından birinin yanı başında yükselen modern bir apartmanın önünde durdurdu arabayı. Caroline Warfield grubunda, yani şu öldürme yürekliliğinden yoksun teröristler arasında hüküm sürmesi gereken sevinç ve neşeyi düşündüğü için gülümsüyordu.

Asansörle en üst kata çıktı. Zili çaldı. Kapıyı ona genç bir kadın açtı. Rusça tatlı sözler söyleyerek boynuna sarıldı, öptü adamı. Constantine, Grunya diyordu genç kadına.

Odalar çok rahattı, hatta gereğinden fazla rahattı; ince bir beğeniyle döşenmişti. Eşyası da, dekorasyonu da züppelikten uzak ve yalındı, belli ki içinde oturan kültürlü ve varlıklı biriydi. Kitap dizili raflar, üzerinde dergiler bulunan bir masa, duvarın dibinde de bir piyano vardı.

Grunya sağlıklı, boylu boslu, sarışın bir Rus kızıydı. Ama sarışınlığı, ziyaretçisininki kadar solgun değildi. Hemen hemen İvan Dragomilov'unki kadar "duru" bir İngilizceyle azarlardı onu:

"Önceden telefon etmen gerekirdi. Ya dışarı çıksaydım, ne olacaktı! Alışkanlıkların öyle dü-

zensiz ki, ne zaman ziyarete geleceğin hiç belli olmuyor."

Dragomilov elindeki gazeteyi bıraktı, pencerenin önündeki geniş kanepeyi süsleyen yastıkların üzerine uzandı. Sevecen ve okşayıcı gözlerle kıza bakarak:

"Grunya, şekerim, hemen homurdanma," dedi. "Ben çocuk değilim. Yüzümü ne zaman yıkayacağımı, burnumu ne zaman sileceğimi senden öğrenecek de değilim. Belki seni evde bulurum diye uğradım. Ama asıl amacım yeni arabamı denemekti. İster misin seninle şöyle bir gezintiye çıkalım, ha?"

Grunya başını salladı:

"Bugün olmaz. Saat dörtte birisini bekliyorum."

"İyi ya, başka zaman dolaşırız."

Saatine baktı:

"Uğramamın bir nedeni de, hafta sonunu evde geçirmek ister misin diye sormaktı. Sen olmayınca Edge Moor pek ıssız kalıyor."

Grunya dudağını büktü:

"Daha üç gün önce ordaydım ben. Grosset bana senin için, bir aydır hiç uğramadı dedi."

"İşim başımdan aşkındı da ondan. Ama, tam bir hafta tatil yapacağım, bol bol da okuya-

cağım. Peki ama, maaem Grosset'den öğrendin bir aydan beri Edge Moor'a gitmediğimi, demek sen de ayak basmadın oraya."

Grunya bir kahkaha attı, adamın elini okşadı.

"Ee, ne yaparsın, sayın yargıç benim işim de başımdan aşkın."

"Gelecek misin?"

Grunya düşünür gibi yaptı:

"Daha pazartesi. Evet, gelirim gelmesine de... Eğer..."

Bir an durdu, sonra şakacı bir sesle ekledi:

"Eğer gelirken bir arkadaşımı getirmeme izin verirsen... Ondan hoşlanacağına eminim."

"Bak sen! O uzun saçlı tatlısu sosyalistlerinizden biridir mutlaka."

"Hayır, bu, kısa saçlılarından. Biliyor musun dayı, gazetelerin resimli romanlarına yaraşan bu soğuk şakaları sana yakıştıramıyorum. Ben ömrümde uzun saçlı sosyalist görmedim. Sen gördün mü?"

"Hayır, ama bira içen sosyalist gördüm."

"Aaa! Artık çok oluyorsun ama sen."

Bir yastık kaptı, havada sallayarak üstüne yürüdü:

"Al sana! Al bakalım. Bir daha! Bir daha!"

Yediği her yastıktan sonra, Constantine soluk soluğa bağırıyordu:

"Grunya! Oldu mu ya! Yakışmaz bu yaptığın! İnsan annesinin kardeşine böyle mi davranır? Düpedüz saygısızlık denir buna. Görmüyor musun, yaşlandım artık..."

"Hadi ordan, yaşlanmışmış!"

Grunya silahını bıraktı, dayısının elini tuttu:

"Ben, bu parmakların, bir deste iskambil kâğıdını yırttığını, gümüş paraları büktüğünü görmüşümdür."

"O eskidendi! Parmaklarım tutmuyor artık."

Grunya onun gevşekçe sarkan parmaklarını görünce yalancıktan kızar gibi yaptı. Eliyle dayısının pazusını yoklayarak emretti:

"Şişir bakalım pazunı."

Adam kekeledi:

"Şi... şişiremem ki... Ay aman aman!.. Vay vay!.. Yapamıyorum işte, bundan fazla şişiremem..."

Harcadığı çaba gülünçtü.

"Gücüm kalmamış işte. Yaşlılığın etkisiyle dokular eriyor, ayrılıyor..."

Genç kız topuğunu yere vurup:

"Şişir, pazunı diyorum!" diye üsteledi.

Constantine pes etti. Ellerinin altındaki kasların kabarıp sertleştiğini duyunca Grunya'nın yüzü hayranlıkla aydınlandı.

"Kas değil, demir sanki," diye mırıldandı. "Ama canlı bir demir. Harika bir şey. Korkunç bir gücün var. Bu gücü bana karşı kullansaydın ölürdüm herhalde."

"Daha neler! Küçükken, yaramazlık yaptığın zamanlar bile hiç dövmedim seni. Bu da benim lehime bir puan sayılır."

"Hiç bile değil, ilkelerine aykırıydı da ondan, öyle değil mi, sevgili dayıcığım?"

"Orası öyle. Ama sen de kimi zaman beni bu ilkelerimden caydırmak için elinden geleni yaptın hani. Özellikle üç ile altı yaş arasındayken. Seni incitmek istemem, Grunyacığım. Ama doğrusunu söylemek gerekirse, o yaşlarda bir barbar, bir vahşi, bir mağara yaratığı, vahşi ormanlara yaraşır yırtıcı bir hayvan, daha daha... şeytanın ta kendisi, ahlak kavramından, tavırlarda incelikten yoksun yavru bir kaplan, bir..."

Havaya kalkan yastığı görünce lafı yarıda kaldı; başını kollarıyla koruyup haykırdı:

"Bana bak, ayağını denk al! Eski durumunla şimdiki durumun arasında görebildiğim tek fark şu: Şimdi dişi bir kaplansın ve yirmi iki yaşındasın, öyle değil mi? Gücünün bilincine de varmışsın. Gücünü bana da hissettirmeye başlıyorsun. Ama çok geç sayılmaz henüz. Bir daha beni pataklamaya yeltenirsen, artık bir genç kız,

hem de şişko bir kız olmana bakmadan sana öyle bir sopa çekerim ki, alimallah günlerce poponun üstüne oturamazsın."

"Vay vay vay! Kabadayılık, ha!"

Kolunu uzattı:

"Bak bakayım şuna. Dokun da gör. Tüm adale. Üstelik altmış dört kiloyum. Şimdi gösteririm ben sana! Al bakalım..."

Yastık yeniden indi. Dövüş sürerken, Constantine darbelerden korunmaya çalışıyor, hem gülüyor, hem homurdanıyordu. Tam o sırada elinde semaverle oda hizmetçisi içeri girdi. Grunya boğuşmaya son vererek çay hazırlamaya koyuldu.

Hizmetçi çıkınca, dayısı sordu:

"Koruduğun kızlardan biri galiba."

Grunya evet anlamına bir homurtu çıkardı.

"Kibar bir kıza benziyor. Yüzü de ne temiz öyle."

Grunya çay bardağını dayısına uzatırken gülümsedi:

"Bu konuda istediğin kadar takıl bana, kızmam ki," dedi. "Gelişimimi başarıyla tamamladım, hepsi bu. Benim yaşındayken inandığın şeylere bugün inanmazsın artık."

Constantine kafasını salladı. Belli belirsiz hüzünlü bir sesle:

"Belki de düş kurmaktan başka bir işe yaramam," dedi.

"Gerçi okumuşsun, incelemişsin ama toplumsal ilerlemeye katkıda bulunacak hiçbir şey yapmamışsın. Serçe parmağını bile oynatmamışsın bu konuda."

Constantine:

"Serçe parmağımı bile oynatmadım!" diye onayladı.

Bunu söylerken McDuffy'nin ölümünü bildiren gazete haberinin başlığına ilişti gözü. Gülümsememek için kendini zor tuttu.

Grunya:

"Tipik Rus karakteri diye buna derler işte!" dedi. "İşiniz gücünüz incelemek, çözümlemeler yapmak, mikroskop altında didik didik etmek, başka bir şey yok... Eylem meylem arama."

Sesini yükselterek zafer kazanmışçasına ekledi:

"Ama ben yeni bir kuşaktanım, Amerikalıyım."

Constantine sertçe:

"Rus olarak doğdun," dedi.

"Ama Amerika'da büyüdüm. Bebektim buraya geldiğimde. Bu ülkeden, bu eylem ülkesinden başkasını tanımadım. Ah! Sergey Dayı, şu işlerini bıraksan, öyle güçlü olurdum ki!"

"Unutma ki sana toplumsal yardımlaşma işleriyle uğraşma olanağını sağlayan şey, benim o işlerim. İyilik yapıyorum ben..."

Duraksadı. Yufka yürekli terörist Hausmann geldi aklına. Sözlerine devam etti "Ben iyiliği başkasının aracılığıyla yapıyorum, o kadar. Benim yetkili temsilcim sensin."

Grunya heyecanla haykırdı:

"Biliyorum. Sana böyle sözler söylediğim için utanmam gerek. Beni şımarttın, başına çıkardın. Babamı hiç tanımadım. Bu nedenle, babamın yerini tuttuğun için mutlu olduğumu söylersem ona ihanet etmiş sayılmam. Babam... hiçbir baba... bu kadar... böylesine büyük bir... bir iyilikle davranamazdı."

Ve bu kez yastık darbeleri yerine öpücükler yağdı kanepeye uzanmış seyrek saçlı, çelik kaşlı erkeğin yüzüne.

Constantine, yeğeninin sözlerinden duyduğu utangaç sevinci gizlemek için alaylı alaylı:

"Peki, senin o anarşist inançlarına ne oldu?" diye sordu. "Daha birkaç yıl önce, toplumsal düzenin savunucularına kim olursa olsun ölüm ve dehşet saçan sağlam bir devrimci olacağa benziyordun."

Grunya istemeye istemeye:

"Evet... böyle eğilimlerim olmuştu bir zamanlar," diye açıklamak zorunda kaldı.

"Eğilim mi dedin? İşlerimi bırakıp kendimi insanlık davasına adamam için ardımı bırakmıyordun, unuttun mu? Büyük harflerle yazılan dava'yı dilinden düşürmezdin. Şimdiyse yoksullarla uğraşıyorsun, düşmanla antlaşma yapıp seni öfkelendiren bu düzenin kurbanlarının yaralarını sarıyorsun."

Grunya elini kaldırıp karşı çıktı.

"Ya ne yapıyorsun peki? Genç erkekler, genç kızlar dernekleri, genç anneler derneği kuruyorsun... Sonra, çalışan kadınlar için çocuk yuvaları açıyorsun, öyle değil mi? Gündüzleri onların çocuklarını alıp bakmakla, patronlara çocuklu işçi kadınları daha iyi sömürme olanağı sağlıyorsun."

"Çocuk bakımevleri kurma tasarısından caydığımı biliyorsun, dayı."

Constantine başını salladı:

"Bundan başka daha bir yığın ayrıntı da var. Gerçekten de, yavaş yavaş bir tür tutucu bir sosyalizme varıyorsun. Devrimciler böyle insanlar değildirler aslında."

"Ben o kadar devrimci değilim, dayıcığım. Büyüdüm artık. Toplumsal evrim ağır ve sancılı olur. Kestirme yolu da yoktur. Adım adım ilerlemek gerek. Ha! Bakın, felsefi yönden her zaman anarşistim ben. Ama anarşinin ideal özgürlüğüne ulaşabilmek için bir ara evreden, yani sosya-

lizm evresinden geçmek gerek: Her geçen gün biraz daha iyi anlıyorum bunu."

Constantine damdan düşer gibi:

"Adı ne bakalım?" diye sordu.

"Kimin adı? Anlayamadım..."

Grunya'nın yanakları kıpkırmızı kesilmişti.

Dayısı çaydan bir yudum aldı, sakince bekledi.

Genç kız heyecanını bastırmaya çalışıyordu, bir süre ciddi ciddi dayısına baktı:

"Cumartesi akşamı Edge Moor'da söylerim. Şey... kısa saçlılar bakımından."

"Demin, beklediğini söylediğin kimse o mu?"

Grunya başıyla evet dedi.

"Cumartesinden önce daha fazlasını söylemem."

"Peki, ya o?"

"Sanırım..."

Sesi pek inançlı değildi.

"Sana evlenme önerisinde bulundu mu?"

"Evet... Daha doğrusu hem evet hem hayır. Bambaşka huyları var. Bir şeyi oldu bitti saydı mı... Hele bir tanışın. Ondan hoşlanacaksın Serj Dayı, beğeneceğinden eminim. Zekâsına da bayılacaksın. Saat dörtte beklediğim ziyaretçi o. Sen de kal. Bugün tanışırsınız. N'olur kal, evet de hadi!"

Ama Sergey Constantine, yani öbür adıyla İvan Dragomilov, saatine bir göz atıp ayağa fırladı.

"Olmaz. Cumartesi günü seninle Edge Moor'a gelsin, Grunya, onu beğenmek için elimden geleni yapacağım. Kendisine ayıracak bir yığın zamanım olur. Bir hafta tatil yapacağım. Eğer iş göründüğü kadar ciddiyse, o da sekiz günlüğüne izin alsın."

"Bilmem ki... işleri başından aşkın. Ancak hafta sonunu geçirebileceğini söyledi bana."

"Ticaretle mi uğraşıyor?"

"Bir bakıma öyle sayılır. Ama tam anlamıyla işadamı değil. Zengindir. Sanırım bütün çalışmaları toplumsal ilerleme alanında. Bak gör, beğeneceksin onu, Sergey Dayı. Ve saygı duyacaksın."

"Umarım öyle olur, yavrum."

Kapıdan çıkarken Grunya'yı öptü, gitti.

Üçüncü Bölüm

Dayının gitmesinden birkaç dakika sonra Winter Hall çıkageldi. Az önceki fıkır fıkır kız gitmiş, yerine hanım hanımcık, ağırbaşlı bir Grunya gelmişti. İşte bu Grunya karşıladı delikanlıyı, bu Grunya çay ikram etti ve oturup birlikte çene çaldı. Pek çene çaldı da denmezdi ama! Söz konusu ettikleri şeyler, Gorki'nin son kitabı, Rusya'daki devrime ilişkin haberler, Hull House ve tekstil işçilerinin grevine ilişkindi.

Grunya konutları iyileştirme için tasarladığı planları açıklayınca Winter Hall kuşkuyla kafasını sallayarak:

"Hull House'u alalım," dedi. "Chicago'nun gecekondular çölünde bir vahadan farksızdı orası. Hâlâ da öyledir, ne eksik ne fazla. Oysa yoksul kenar mahalleler çölü çok genişledi. Hull House'un kurulduğu çağla karşılaştırırsak, bugünkü Chicago da daha çok düşkünlük, yoksulluk ve ahlaksızlık vardır. Bütün öteki iyileştirme tasarıları gibi, Hull House da başarısızlıkla sonuçlandı. Eğer elindeki teneke kutunun aldığı

su, tekneye dolan sudan azsa, sandalı batmaktan nasıl kurtarırsın?" Genç kız üzüntüyle: "Biliyorum, biliyorum," diye mırıldandı. Ama Hail sözünü bitirmemişti henüz. "Möbleli ev sorununu ele alalım. İç savaş son bulduğunda, New York kentinde altmış bin möbleli oda vardı. O günden bugüne onları tasfiye etmek için sayısız kampanya açıldı. Bir sürü insan bu kavgada ömür tüketti. Yurttaşlık bilincine sahip binlerce, on binlerce kişi bu kampanyayı desteklediler, ceplerinden paralar harcadılar. Tüm odalar yıktırıldı, yerine parklar, alanlar açıldı. Büyük, korkunç bir kavga oldu bu. Sonuç? Bugün, 1911'de, New York'ta üç yüz bini aşkın möbleli oda vardır."

Omuzlarını silkti, çayından bir yudum aldı.

Grunya:

"İki şey var ki, sayenizde gitgide daha iyi anlıyorum. Birincisi: Bizi hemen hemen birer robota dönüştürecek bir aşırı baskı evresinden geçmeden, tam özgürlüğe, insanlarca konulmuş hiçbir yasanın engelleyemeyeceği bir özgürlüğe ulaşamayacağız... Hiç kuşkusuz, sözünü ettiğim bu evre sosyalizm evresi oluyor. Ama ben kendi hesabıma, sosyalist bir rejim altında yaşayamazdım. Çıldırırdım."

Hail durgun bir tavırla sordu:

"Günümüzün bezirgân bireyciliğinin güzelliğini, vahşetini ve acımasızlığını mı yeğ tutuyorsun?"

"Eh, öyle sayılır! Evet... öyle sayılır... Ne var ki, sosyalist devlet zorunlu olarak kurulmalıdır. Bunu biliyorum. Bana öğrettiğiniz ikinci şey de bu işte. Yaşam koşullarını düzeltmek için harcanan çabaların iflas ettiğini de biliyorum."

Sustu, göz kamaştırıcı bir gülümsemeyle neşeli neşeli ekledi:

"İyi ama ne diye ciddi şeylerle uğraşıyoruz sanki bu sıcak havada? Niçin kentten kaçıp da biraz serin hava almaya gitmiyoruz?"

"Peki, sen niye gitmiyorsun?"

"İşten güçten baş mı alıyorum ki!"

"Al benden de o kadar."

Hall'ün yüzü sertleşti. Derin, düşünceli bir anlam yerleşti suratına.

"Doğrusu," diye devam etti. "Ömrümde bu kadar işim olmamıştı hiç. Ve şimdiye dek hiç böyle yakın olmamıştım önemli bir işi gerçekleştirmeye."

"Ama hafta sonunda tatile çıkacaksın, değil mi?" diye atıldı Grunya. "Sana dayımı tanıştırmak istiyorum da... Daha birkaç dakika önce buradaydı. Birbirine yakın insanlar olarak dostça bir hava içinde toplanmamızı istiyor. Yalnızca üçümüz. Bütün bir haftayı birlikte geçirsek ne iyi olur diyor."

Winter Hall başını salladı.

"Ben de çok isterdim ama bütün bir hafta boyunca işimin başından ayrılamam. Sözünü ettiğim iş olağanüstü önem taşıyan bir iş. Aylardır ardında koştuğum ipucunu ancak bugün ele geçirebildim."

Genç adam konuşurken Grunya seven bir kadının gözüyle onun yüzünü inceliyordu. En ufak ayrıntılarına dek ezbere biliyordu bu yüzü: Birbirine yaklaşınca tersine dönmüş bir uzatma işaretine benzeyen kaşlarını, kusursuz dudaklarının kıvrımlarını, güçlü ve dört köşe çenesini kulağının en önemsiz çizgilerini, her şeyini. Hail ise, âşıktı ama, yine de erkek olduğundan mıdır nedir, Grunya'nın yüzünü aynı dikkatle incelemiş değildi. Gerçi sevmesine seviyordu onu, ama mikroskopik ayrıntılara dikkat edecek kadar açmıyordu gözlerini. Eğer biri çıkıp da genç kızın portresini çiziver deseydi, genel çizgilerle tanıtırdı onu: Neşeli bir yaratılışı, biçimli bir vücudu var derdi; alnı ufak, saçlarının biçimi ona her zaman yakışıyor derdi; parlak gözlerinin içi güler, yanakları canlı, dudakları alabildiğine çekici, tatlı sesi alabildiğine etkileyici derdi. Sonra, temiz, sağlıklı, ağırbaşlı ve soylu, akıllı bir kız olarak tanıtırdı onu.

Grunya'nın yüzüne baktığı kimse ise sağlam yapılı, otuz iki yaşında bir erkekti. Alnı düşü-

nür alnıydı, çizgileri bir eylem adamı olduğunu belli ediyordu. Onun da gözleri maviydi, sarışındı. Yüzü bronzlaşmıştı, çok güneşte kalanlarınki gibi: tipik bir Amerikalı yüzü. Sık sık gülümserdi. Güldüğü zaman da tam güler, yürekten, ağız dolusu kahkahalar atardı. Gelgelelim ciddi olunca, yüzünde çoğu kez sert, hoyrat bir anlam belirirdi. Kuvvetten hoşlandığı halde şiddetten ürken Grunya, Winter Hall'ün gizli kişiliğini açığa vuran bu kısa süreli parıltıyı görünce kaygıyla ürpermekten alamazdı kendini.

Hail, bir bakıma çağının olağandışı bir ürünüydü. Çocukluğu bolluk ve lüks içinde geçmiş, babasından epeyce yüklü bir servet kalmış, iki bekâr halasının da miraslarına konmuştu. Gelgelelim genç yaşta insanlık davasına adamıştı kendini. Öğrenciyken, ekonomi ve sosyolojiye yönelmişti. Onun kadar ciddi olmayan arkadaşları, bunun üzerine, "özgün adam" diye ad takmışlardı ona. Üniversiteyi bitirdikten sonra, Riis'i paraca desteklemiş, insanlara hizmet etmek için açtığı kampanyalarda hem emeğini hem de parasını harcamıştı. Ama sosyal yardım alanında harcadığı onca zaman ve çaba bile bir türlü doyurmamıştı genç adamı. Hep "işin içinde iş" arar, olayların ardındaki gerçek nedenleri bulmaya çalışırdı. Politikayla ilgilenmiş, New York'tan

Albany'ye kadar rüşvete, soygunculuğa ahlaksızlığa karşı savaşmıştı.

Görünüşe bakılırsa kısır geçen birkaç yıllık öğrenimden sonra, gerçekte etkin bir devrim yuvası olan bir üniversitede bulmuştu kendini. Ve araştırmalarına baştan başlamaya karar vermişti. Bütün bir yıl boyunca bir eyaletten bir eyalete geçerek aylak aylak dolaşmış, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmıştı. Bir yılını da serseriler ve hırsızlarla birlikte ülkeyi dolaşmakla geçirmişti. Yirmi dört ay Chicago'da, bir yardımseverler örgütünde, yıpratıcı bir emeğe karşılık elli dolar aylıkla çalışmıştı. Bu deneyler Winter Hall'ün bir sosyalist olup çıkmasına yardım etmişti. Basında, "milyoner sosyalist" adını takmışlardı ona.

Çok yolculuk eder, durup dinlenmeden araştırmalar yapar, her sorunu kendisi incelerdi. Hiçbir önemli grevi kaçırmaz, kavganın ön safında bulunurdu. İşçi kuruluşlarının ulusal ya da uluslararası bütün kongrelerine katılırdı.

1905 Devrimi öncesinde Rusya'da bir yıl geçirmişti. En ciddi dergilerde kendi imzasını taşıyan sayısız yazısı çıkmıştı. Yığınla yapıt vermişti; hepsi de ele aldığı konuyu derinliğine işleyen, ustaca yazılmış ve bir sosyalist için tutucu fikirler içeren kitaplardı.

Grunya, Constantine'in East Side'deki dairesinde çay içerek çene çaldığı adam böyle bir adamdı işte. Ve genç kız şöyle diyordu ona:

"Ama insanı boğan bu korkunç kentten hiç kaçmasak, kendini hapsetmen çok yersiz. Bir türlü anlamıyorum seni zorlayan..."

Sözünü bitirmedi. Genç adamın artık kendisini dinlemediğini fark etmişti çünkü. Hall'ın gözü hemen oracıkta duran gazeteye ilişmişti ve genç kızın varlığını unutarak okumaya dalmıştı.

Grunya sevimli bir tavırla suratını asıp yalancıktan küstü. Ama genç adam ona dikkat bile etmiyordu artık. Sonunda, Grunya onu uyardı:

"Doğrusu hiç de kibarca bir davranış değil bu yaptığın. Ben konuşurken sen tutmuş gazete okuyorsun!"

Hail gazeteyi indirdi, McDuffy'nin öldürüldüğünü bildiren yazının başlığını gösterdi. Grunya bir şey anlamadı, başını kaldırdı.

"Özür dilerim, Grunya, ama bu haberi okuyunca her şeyi unutuverdim."

Parmağını iri başlıklara vurdu:

"İşte beni böylesine uğraştıran ve New York'tan ayrılmamı engelleyen şey. Bu yüzden hiç hafta sonundan fazla kalamıyorum yanında. Oysa bütün bir haftayı seninle geçirmeyi öyle isterdim ki! Sen de biliyorsun bunu."

Grunya ikircikli bir sesle:

"Ama anlamıyorum," dedi. "Anarşistler başka bir kentte polis şefini öldürmüşler diye mi? Yok, gerçekten anlamıyorum."

Bak anlatayım. İki yıldır kafamı kurcalayan birtakım olaylar vardı. Şimdi eminim artık, birakç aydan beri durup dinlenmeksizin Birleşik Devletler'de ya da dışarda kurulmuş cinayet şebekelerinin en korkuncunu ortaya çıkarmaya çalışıyorum. Bunun uluslararası bir örgüt olduğuna kesinlikle eminim.

"Hani Fidelity Building'in yedinci katından kendini aşağı atan John Mossmann'ın intiharını anımsıyor musun? Onu yakından tanırdım. Eski bir baba dostumdu. Kendini öldürmesi için ortada hiçbir neden yoktu. Fidelity Trust Corporation iyi iş yapıyordu; öbür girişimleri de güzel kâr getiriyordu. Mutlu bir aile babasıydı. Böylesine mutlu insan ender bulunur. Derdi yoktu. Ama yine de o aptal polisler olaya intihar deyip çıktılar. Trifasyal nevraljiden söz edildi tedavisi olmayan bir hastalık, dayanılmaz acılar verir. Bu hastalığa yakalananlar genellikle intihar ederler. Ne var ki trifasyal nevralji filan yoktu Mossman'da. Öldüğü gün birlikte yemiştik öğle yemeğini. Sağlığının yerinde olduğunu bilirdim, ama emin olmak istedim. Doktoruna sordum.

Nevralji hikâyesi bir varsayımdan başka şey değildi, hem de saçma bir varsayım. John kendini öldürmedi, kesinlikle pencereden aşağı atmadı kendini. Öyleyse, kim öldürdü onu? Ve niçin öldürdü? Birisi onu itmiş olacak. Kim? Niçin?

"Bu olayı çözülmesi olanaksız bir düğüm sayıp kafamdan siler atardım belki de. Ama üç gün sonra yeni bir olay geçti: Vali Northampton hava basınçlı bir tüfekle öldürüldü. Anımsıyor musun? Sokak ortasında vurmuşlardı. Ortalıkta yüzlerce pencere vardı; herhangi birinden ateş edilmiş olabilirdi. Hiçbir ipucu bulunamadı. Kafamı kurcalayan bu iki cinayetten sonra, ülkede sık sık işlenen cinayetlerin olağandışı niteliklerini gittikçe artan bir ilgiyle izlemeye başladım.

"Sana bu cinayetlerin tam listesini verecek değilim. Yalnızca bir iki örnek vereyim. Örneğin Broff, Sannigton'daki şu dalavereci sendikacı. Yıllardır haraca kesiyordu dört kenti. Davalar birbirini izliyordu, ama adalet onun namussuzluğunu bir türlü kanıtlayamamıştı. Servetinin sayımına girişilince görüldü ki adam milyonermiş. O sıralarda eyaletin tüm siyasal mekanizmasını ele geçirmiş bulunuyordu. Öldürüldüğü zaman kudretin doruğuna erişmişti ve üstüne yattığı paraların haddi hesabı yoktu.

"Sonra, Polis Şefi Little öldürüldü; sonra, büyük işadamı Welchorst; sonra, Pamuk Kralı

Blankhurst; Polis Müfettişi Satcherly, ki cesedi ırmakta su yüzünde bulunmuştu. Ve daha bir sürü ölüm olayı... Hepsinin de katilleri hâlâ elini kolunu sallaya sallaya dolaşıyor. Aynı zamanda yüksek sosyeteden de bir yığın insan öldürülüyordu: Charley Atvvater son av partisi sırasında vuruldu; Mrs. Langthorne Hayvvards öldürüldü; Mrs. HastingsReynolds, ihtiyar Van Auston, öldürüldüler... Evet, liste böylece uzayıp gidiyor.

"Bütün bu olayların altında güçlü bir örgütün parmağı olduğuna inandım zamanla. Kara Pençenin yeni bir marifetinden başka bir şey olmadığına emindim. Caniler kurbanlarını belirli bir ulus ya da toplumsal sınıf içinde seçmekle yetinmiyorlardı. Önceleri bunu anarşistlerin işi sandım. Bağışla beni, Grunya..."

Hail kızın elini sıktı.

"Çok işitmiştim senden söz edildiğini, şiddet yanlısı gruplarla ilişkili olduğunu biliyordum. Su gibi para harcadığını da biliyordum, ve kuşkulanıyordum. Belki de sen beni anarşist çevrelerine sokabilirdin, ve benim için önemli olan buydu. Kuşkulandığım için sana geldim, seni sevdiğim için de yanında kaldım. Anarşistlerin en tatlısıydın sen, oldukça da ılımlı bir anarşisttin. O sırada daha yeni atılmıştın konut koşullarını düzeltme çalışmalarına..."

Grunya elini çekti, yanağına dayadı, kahkahayla güldü:

"Sen de beni tasarılarımdan caydırmak için yanımda kaldın, öyle mi? Çok heyecanlı bir öykü! Devam et."

"Böylece, anarşistleri yakından tanıdım. Onları inceledikçe, maymun iştahlı, siyasal anlayıştan bütünüyle yoksun, iradesiz kimseler olduklarını anladım. Habire düş kuruyorlar, teori kesiyorlar, polisin zulmüne karşı atıp tutuyorlardı. Ama işte o kadar. Yerlerinde sayıyorlardı. Bütün yaptıkları, tuzakların içine balıklama dalmaktı. Kuşkusuz, şiddet yanlısı gruplar için söylüyorum bunları. Tolstoycular'a ve Kropotkin yandaşlarına gelince, akademik düşüncelerle haşır neşir olan kendi halinde filozoflardan başka bir şey değillerdi. Onlar bir karıncayı bile incitemezlerdi. Hoş, ötekiler de öyle ya!

"Bu cinayetler türlü türlüydü. Salt politik ve sosyal nitelikte olsalardı, umutsuz kimselerden kurulu herhangi bir gizli topluluğun işi olabilirdi. Oysa katiller, ticaret çevrelerinde olduğu kadar sosyete çevrelerinde de adam öldürüyorlardı. Bu bakımdan şu sonuca vardım ki, dışardan herhangi bir kimse şu ya da bu biçimde örgütle ilişkiye geçme olanağını bulabiliyordu. Ama nasıl? Tut ki birisini öldürtmek istiyorsun,

dedim kendime. Gelgelelim bu noktada, varsayım işlemiyordu: Bu işi benim yerime yapacak olan örgütün adresini bilmiyordum ki. Mantığım bir yerde takılıyordu. Bu takılma da benim varsayımımdan ileri geliyordu. Çünkü ölümünü istediğim hiç kimse yoktu.

"Ama kurduğum mantığın sakat yanı çok geçmeden ortadan kalktı. Coburn'un anlattığı bir olay sayesinde. Coburn, benim de üyesi bulunduğum Federal Club'un bir düzine üyesine o gün başından geçen bir olayı anlattı. Coburn için garip bir olaydan başka bir şey değildi bu. Ama benim kafamdaki esrarı bir şimşek gibi aydınlatıvermişti, durumu kavramıştım artık. Coburn caddede yürürken, işçi kılıklı, motosikletli bir adam durmuş, motosikletten inip yanına yaklaşmış, eğer ölümünü istediği biri varsa bunu kimsenin ruhu duymadan kolaylıkla yaptırabileceğini söylemiş. Coburn ona bir yumruk patlatacak olmuş ama yabancı adam motosikletine atladığı gibi toz olmuş.

"Şimdi olayın düğümünü çözelim. Coburn'un başı dertteydi. Ortağı Mattison son zamanlarda onun güvenini kötüye kullanarak büyük miktarda parayı iç etmişti. Bununla da yetinmemiş Coburn'un karısını baştan çıkararak Avrupa'ya kaçmıştı. Anlıyor musun, Grunya? Coburn,

Mattison'dan öc almak istiyordu, ya da isteyeceği sanılıyordu, ya da isteyebilirdi: bu bir. Gazeteler konuyu ele almış kamuoyuna duyurmuştu: bu iki."

Grunya'nın gözleri parlayarak:

"Anlıyorum!" diye bağırdı. "Varsayımının işlemediği nokta şuydu: Birisinin ölümünü istediğini açıklayamayacağına göre, örgütün gelip de sana öneride bulunması olanaksızdı elbette."

"Tastamam öyle. Demek ki bu örgüte nasıl başvurulabileceğini öğrenmiştim artık. Bunun üzerine, esrarengiz ve büyük gürültüler koparan cinayetleri bambaşka bir bakış açısından inceledim ve gördüm ki hiç değilse yüksek sosyeteden olan kimselere yöneltilen suikastlerde, cinayetin işlenmesinden önce hemen her zaman bir skandal patlak vermiş, büyük gürültüler kopmuştu. İş çevreleriyle ilgili cinayetlere gelince... doğrusu ya, gazeteler sözünü etmese bile, hileli işlemlerin önemli bir bölümü her zaman öğrenilir, gizli kapaklı ve kirli işlerin çoğu açığa çıkar. Hawthorn yatında esrarlı biçimde öldüğü zaman, Konsorsiyum'a karşı el altından yürüttüğü mücadelenin söylentisi almış yürümüştü, bu konu haftalardan beri kulüplerde konuşulup duruyordu. Atwater Jones ve LangthorneHaywards skandallarını bilmezsin belki, ama zamanında çok mürekkep akmıştır bu konularda.

"Böylece, şu kanıya vardım ki bu cinayet örgütü politika, iş ve sosyete çevrelerinden tanınmış kişilerle ilişkiler kuruyordu. Ve hizmet önerileri -Coburn olayında olduğu gibiher zaman geri çevrilmiyordu. O zaman, ipucu yakalamak için fırsat kollamaya başladım. Kulüplerde ahbaplık ettiğim ya da yönetim kurullarında karşılaştığım kimselerden acaba hangileri bu cinayet şirketine başvurmuştur diye kendi kendime sorup duruyordum. Tanıdıklarımdan kimilerinin onlarla ilişki kurduklarından kuşkum yoktu, ama bilmiyordum kim olduklarını. Düşmanlarını öldürtmek için başvurdukları şirketin adresini sorabilir miydim hiç dostlarıma?

"Ama sonunda, yeni yeni, daha doğrudan bir kanıt elde edebildim. Çevremdeki yüksek mevki sahibi kimselerin davranışlarını dikkatle izliyordum. Onlardan birinin başı dertte oldu mu, ardını bırakmıyordum. Bir süre, sonuç alamadım. Ancak tanıdıklarımdan birinin o örgüte başvurduğuna eminim, çünkü başına dert açan adam altı ay içinde öldü. Polis, adamın intihar ettiği sonucuna vardı."

"Ve günün birinde beklediğim fırsatı yakaladım. Bilirsin, birkaç yıl önce Gladys Van Martin'le Baron Portos de Moigne'ın evlenmeleri büyük gürültü koparmıştı. Mutsuz bir evlilik.

Bir yabancıyla birleşmenin sonucu bu olur bazen. Adam, hayvanın biriydi, karısının varını yoğunu ele geçirdikten sonra boşanma davası açtı. Sonradan anlaşıldı karısına sadistçe davrandığı. Kadıncağızı öylesine canavarca dövüyormuş ki, doktorlar Gladys'i kurtaramayacaklarını sanmışlar, belireceğinden korkuyorlarmış. Üstelik, Fransız yasalarına göre, çocuklar babalarına bırakılmış.

"Gladys'in ağabeyi Percy Van Martin benim çocukluk arkadaşımdı. Bir zamanlar aynı okula gitmiştik. Onunla yeniden arkadaşlık kurdum. Son haftalarda sık sık görüşüyoruz. Beklediğim şey en sonunda geçen gün oldu. Percy işi bana açtı. Örgüt kendisiyle ilişki kurmuş. Percy, Coburn gibi davranmamış. Can kulağıyla dinlemiş aracıyı. Daha geniş bilgi istiyorsa, Heraldın kişisel duyurular sütununa tek sözcüktük bir duyuru vermesi gerekiyormuş: MEZOPOTAMYA. İşi bana bırakmasını önerdim ona, sonra da yönergeye uyarak parolayı gazeteye geçirttim ve arkadaşımın temsilcisi sıfatıyla işe girişerek örgütün bir üyesiyle görüştüm. Ama bu, önemsiz bir ajandı. Herifler alabildiğine çekingen, işi sıkı tutup kılı kırk yarıyorlar. Ama bu akşam elebaşlarıyla buluşacağım. Her şey hazır. Böylece..."

Grunya heyecanlı sordu:

"Böylece?.."

"Bilmiyorum. Planım yok."

"Ama çok tehlikeli bir iş bu!"

Hail yatıştırıcı bir gülümsemeyle:

"Pek öyle tehlikeli olduğunu sanmıyorum," dedi. "İş konusunda, yani Percy Van Martin'in eski enişte sinin öldürülmesi konusunda görüşmeye gideceğim, hepsi o kadar. Genel olarak bir şirket kendi müşterilerini öldürmez."

Grunya üsteledi:

"Ama ya müşteri olmadığını anlarlarsa ne olacak?"

"Bunu anladıkları zaman ben burada olmayacağım ve iş işten geçmiş olacak. Bir şey yapamazlar bana."

Yarım saat sonra Grunya, Hall'ı uğurlarken:

"Dikkatli davran! N'olur dikkatli davran!" diye yalvardı. "Hafta sonunda geleceksin, değil mi?"

"Elbette."

"Ben seni gardan alırım."

"Ve birkaç dakika sonra da senin o korkunç dayınla karşılaşmam gerekecek sanırım."

Hail korkudan titrer gibi yaptı:

"Umarım masallardaki devlere benzemiyordur."

Grunya gururla:

"Ondan hoşlanacaksın," dedi. "Bir düzine babadan daha iyidir. Bir dediğimi iki etmemiştir. Hatta..."

"Hatta, benden söz edince bile mi?"

Grunya delikanlının rahatlığına aynı rahatlıkla karşılık vermek istedi, ama berecemedi, yanakları kıpkırmızı oldu ve kendini Winter Hall'ün kolları arasında buluverdi.

Dördüncü Bölüm

"Demek İvan Dragomilov sizsiniz."

Winter Hall duvarları kaplayan kitap raflarına göz gezdirmek için bir an durdu. Sonra yine sarışın adama baktı. Dragomilov onu karşılamak için ayağa bile kalkmamıştı. Başına siyah bir takke geçirmişti.

"Meğer ne kadar da güçmüş size ulaşabilmek. Bu da gösteriyor ki... şey... Büronuz gizlilik içinde ve ustalıkla çalışıyor."

Bu sözler hoşnut kıldı Dragomilov'u. Belli belirsiz bir gülümseme dolaştı dudaklarında. Gün ışığına bakan yerde duran sandalyeyi göstererek:

"Oturun," dedi.

Hall son bir kez daha göz attı odaya ve Rus'un yanına yaklaştı, laf olsun diye:

"Doğrusu çok şaşırdım," dedi.

Dragomilov şaka yollu:

"Öyle olmalı," dedi. "Yoksa filmlerdeki gibi, basık alınlı, korkunç bir katiller çetesiyle karşılaşacağınızı mı umuyordunuz?"

"Yok canım, daha neler! Sizin... sizin örgütünüzün operasyonlarını başarıyla sonuçlandırmak için gereken entelektüel inceliğe ne denli sahip olduğunu biliyordum zaten."

"Operasyonlar her zaman başarıyla sonuçlanmıştır."

"Böyle bir soru sormaya hakkım var mı, bilmem, ama şunu anlamak istiyordum: Ne zamandan beri bu işi yapıyorsunuz?"

"On bir yıldır iş başındayız. Ama ondan önce bir hazırlık ve örgütlenme dönemi geçirdik."

"Bana bunları anlatmaktan çekinmiyor musunuz?"

"Yok canım, niye çekineyim. İnanın hiçbir sakıncası yok. Çünkü müşteri olarak, siz de aynı yolun yolcususunuz. Sözleşmeyi uyguladıktan sonra ne siz bize ne de biz size şantaj yapamayacağımıza göre, çıkarlarımız ortaktır. Sınırlı önem taşıyan birtakım bilgiler vermekten ne çıkar? Üstelik ben bu örgütten gurur duyduğumu söylemekten kaçınmam hiç. Övünmek gibi olmasın ama, sizin de gördüğünüz gibi, örgüt oldukça iyi işliyor."

Hail:

"Aklım almıyor doğrusu!" diye haykırdı. "Sizin gibi bir kimsenin bir katiller çetesinin elebaşılığını yapabileceği kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi."

Dragomilov kesin bir karşılık verdi:

"Ona bakarsanız siz de böyle bir örgütten yardım isteyecek bir adama benzemiyorsunuz hiç. Hoşuma giden bir görünüşünüz var. Güçlü, namuslu, yüreklisiniz. Gözlerinizde, açıklaması zor ama insanı yanıltmayan bir tür yorgunluk okuyorum. Çok bilgili kimselerde görülür bu. Çok okuduğunuza, çok araştırma yaptığınıza eminim. Ben, nasıl ki sizin düşlerinizde yaşattığınız katiller çetesinin başından farklıysam, siz de benim her zamanki müşterilerimden o derece farklısınız. Şunu da söyleyeyim ki bizim örgütten söz ederken katil yerine cellat sözcüğünü kullansanız gerçeğe daha uygun düşer."

"Sözcüklerin pek önemi yok. Ne dersek diyelim, sizin bu... girişimi yönetmenizden duyduğum şaşkınlığı değiştirmez."

"Çünkü nasıl işlediğini bilmiyorsunuz."

Dragomilov ellerini kavuşturdu, ince uzun parmaklarını kenetledi, bir an düşündü, sonra konuşmasını sürdürdü:

"Size şunu diyebilirim ki, müşterilerimizin bize başvururken ileri sürdükleri ahlaksal ölçülerden çok daha katı ahlaksal ilkelerle çalışırız biz."

Hail kahkaha ile güldü:

"Ahlaksal ilkeler ha!"

"Evet, ahlaksal ilkeler. Bir cinayet şirketi söz konusu olunca bu lafın tuhafınıza gitmesini anlıyorum."

"Örgütünüzün adı bu mu?"

Şirketin şefi hiç tınmadı.

"Adı şöyle ya da böyle olmuş, bu bir şeyi değiştirmez," yanıtını verdi. "Müşterimiz olmakla bizi onurlandırırsanız, iş dünyasında geçerli olan dürüstlük kurallarından çok daha titizlerini uygulamakta olduğumuzu göreceksiniz. Bu titiz dürüstlüğün mutlaka gerekli, dahası vazgeçilmez bir kural olduğunu ta ilk baştan anladım. İç yapımızın gereği olarak, ve eylem alanımızın yasadışı -hatta düpedüz yasalara karşıolmasından ötürü, başarımız tü-müyle vicdanımıza bağlıdır. Birbirimize, işimize ve herkese karşı her işte dürüst olmamız büyük önem taşır. Bize başvuranlardan ne kadarını geri çevirdiğimizi bilemezsiniz."

"Ya! O niye?"

"Kabul etmek ahlaksızlık olur çünkü. Gülmeyin rica ederim. Aslında, Şirket ahlak konusunda hiç ödün vermez. Biz ancak eylemimizin ahlaksal bakımdan haklı olduğuna inanırsak işe girişiriz. Bundan emin olmalıyız. Yoksa varlığımız uzun sürmez. İnanın bana, böyle çalışırız biz. Şimdi gelelim iş konusuna. Siz güvenilir yol-

lardan geldiniz buraya. Bizden istediğiniz hizmet de malûm. Kimi öldürtmek istiyorsunuz?"

Hail şaşkınlıkla:

"Bilmiyor musunuz?" diye sordu.

"Elbette bilmiyorum. İşin o yanı benim alanım değil. Müşteri bulmakla uğraşmam ben."

"Öldürülecek kimsenin adını verirsem, bu ölümün ahlaksal bakımdan haklı olmadığını düşünmeyecek misinizacaba? Yanlış anlamadımsa eğer, siz aynı zamanda hem yargıç, hem de cellatsınız."

"Cellat mı? Hayır. Ben asla infaza karışmam. Bu benim görevim değil. Ben işin beyniyim. Yalnızca hüküm veririm -bölgesel plandave Şirketin başka üyeleri hükmü yerine getirirler."

"Ama diyelim ki bu üyeler güvenilir kimseler değilse, o zaman ne olacak?"

Dragomilov bu sorudan pek hoşlandı:

"Ha! İşin püf noktası da bu ya! Konuyu uzun uzadıya inceledim. Aslında, örgütümüzü ahlaksal temeller üzerine oturtmadan bu işin üstesinden gelemeyeceğimiz konusundaki kanım, bu sorudan doğmuştur. Bizim bir ahlak kuralımız, kendimize göre birtakım yasalarımız vardır. Rastgele herkesi almayız aramıza. Saflarımıza girecek olan kimsede birtakım önkoşullar ararız:

En yüce vicdani erdemlere sahip olacak, vücudu ve sinirleri dayanıklı olacak. Sonuç şu oluyor ki, hepsi de bağnaz bir titizlikle tutuyorlar ettikleri yemini. Gerçi birkaç kişi yetersizlik gösterdi..."

Dragomilov bir an sustu, hüzünlü düşüncelere dalar gibi oldu. Sonra:

"Ama cezalarını çektiler," diye ekledi. "Ötekiler için unutamayacakları bir ders oldu bu."

"Yani demek istiyorsunuz ki..."

"Evet. Ortadan kaldırıldılar. Öyle olması gerekiyordu. Ama bu son çareye kırk yılda bir başvururuz."

"Peki, adamlarınızı seçerken ne gibi bir yöntem kullanırsınız?"

"Akıllı, gözü pek, umutsuzluğa kapılan bir adam seçeriz. Şunu hemen söyleyeyim ki bu seçimi bizzat Şirketin üyeleri yaparlar, çünkü onlar her çevreden her türlü insanla ilişki içindedirler ve güçlü kişilik sahibi kimselerle tanışma ve onlara değer biçme olanağını benden daha çok bulurlar. Bağlılık ve dürüstlüğünü kanıtlamak için kendi canını ortaya koyar. Bana bilgi verilir. Ona ilişkin raporlar alırım. Bu yeni üyelerle çok az buluşurum. Önce bizim hiyerarşide yükselmeleri gerek. Bu nedenle, benimle görüşebilenler azdır.

"Yeni seçilen üyeye ilk olarak önemsiz ve az para getiren bir iş verilir: Örneğin, kaba bir gemi

patronunu, insanlık dışı bir ustabaşıyı, bir tefeciyi ya da yolsuzluk yapan küçük bir politikacıyı öldürmesi istenir. Bu gibi mikropların temizlenmesi her bakımdan kazançtır toplum için. Her neyse... Adayımızın bütün davranışlarını dikkatle izleriz, ki, elimizde bir sürü tanık ve kanıt bulunur, ve bu kanıtlarla herhangi bir mahkeme onu mahkûm edebilir. Ayrıca, işi öyle usturuplu bir biçimde düzenleriz ki gereğinde örgütümüzden haberi bulunmayan kimseler bile bu tanıklığı yapabilirler. Biz ortaya çıkmayız. Şunu da hemen söyleyeyim ki şimdiye dek üyelerimizden birini cezalandırmak için adalete başvurmak gereği doğmamıştır hiç.

"Bu ilk adımı attıktan sonra, aday tüm varlığıyla bize bağlanmış olur. O zaman, onu yetiştiririz..."

Hail, Dragomilov'un sözünü kesip sordu:

"Bu eğitim programı ahlak konusunu da içeriyor mu?"

Karşısındaki, coşkunlukla:

"Elbette!" diye karşılık verdi. "Böyle olduğu kuşkusuz! İşin bu yanı büyük önem taşır. Çünkü dürüstlük üzerine kurulmayan hiçbir şey sürekli olamaz."

Hail damdan düşer gibi sordu:

"Siz anarşist misiniz?"

Cinayet şirketinin müdürü başını salladı.

"Hayır. Filozofum."

"Aynı kapıya çıkar."

"Arada bir fark var. Anarşistlerin birtakım niyetleri vardır; bense niyeti uygulamaya korum. Eyleme dönüşmeyen bir felsefe neye yarar? Avrupalı anarşistleri alın. Birisini öldürmeye karar verirler. Gece gündüz plan kurarlar. Sonunda darbeyi indirirler... ve hemen her zaman yakayı ele verirler. Genellikle, öldürmeye kalkıştıkları kimse bir sıyrık bile almadan kurtulur Oysa bizde böyle olmaz."

"Başarısızlığa uğradığınız olmaz mı hiç?"

"Başarısızlığa yol açmayacak biçimde iş görmeye çalışırız. Gevşeklik ya da korku nedeniyle işini başaramayan üye ölümle cezalandırılır."

Son sözlerini ağır bir sessizlik izledi. Dragomilov'un uçuk mavi gözleri coşkuyla parıldıyordu.

"Hiç başarısızlığa uğramadık. Şu da var ki görevlerini yerine getirmeleri için bir yıllık süre tanırız arkadaşlarımıza; eğer büyük bir işse, yardımcı da veririz yanlarına. Bir daha söylüyorum: hiç başarısızlığa uğramadık. İnsan aklının yaratabileceği bir örgüt ne denli kusursuz olabilirse bizim örgütümüz de o denli kusursuzdur. Ben

yok olsam, birdenbire ölüversem bile, hiçbir şey değişmez, tıkır tıkır işlemeye devam eder."

"Size verilen her siparişi kabul eder misiniz?"

"Hayır. İster kral olsun, ister imparator ya da sıradan bir köylü, bütün siparişleri kabul ederiz. Elverir ki -asıl nokta budurelverir ki işlenecek cinayet toplum için yararlı olsun. Para ödendi mi (peşin alırız ücreti) ve falancayı öldürmenin haklı bir iş olduğu sonucuna vardık mı, artık o cinayet işlenir. Bu da kurallarımızdan biri."

Ansızın çılgınca bir fikir doğdu Winter Hall'ün kafasında. Öylesine fantastik, öylesine olmayacak bir fikir ki, büyülenmiş gibi oldu.

"Son derece katı ilkelere sahip olduğunuzu kabul etmem gerekiyor," diye söze başladı. "Üç aşağı beş yukarı bağnaz bir ahlakçı olduğunuzu söyleyeceğim."

Dragomilov gülümseyerek:

"Ya da bir canavar," diye ekledi. "Doğru, ileri derecede bir ahlak kavramına sahibim."

"Hangisi olursa olsun, herhangi bir sipariş size doğru göründü mü, eyleme geçersiniz demek."

Dragomilov başıyla onayladı, ortalığa derin bir sessizlik çöktü. Sessizliği, Cinayet Şirketi'nin müdürü bozdu önce:

"Ortadan kaldırılmasını istediğiniz biri var. Peki, kimdir bu?"

"Ondan önce, çok merak ettiğim bir konuda fikir edinmek istiyorum. Sözleşmenin koşullarını tartışalım. Herhalde fiyatı, şeyin... kurbanın mevkii ve önemiyle orantılı olarak ayarlıyorsunuz, değil mi?"

Dragomilov başıyla evet işareti yaptı.

"Diyelim ki bir kralı öldürtmek istiyorum."

"Kral var, kralcık var. Fiyat adamına göre değişir. Ölmesini istediğiniz kimse kral mıdır?"

"Hayır. Gerçi güçlü bir adam ama soyluluk unvanı yok."

Dragomilov telaşla:

"Bir cumhurbaşkanı mı yoksa?" diye sordu.

"O da değil. Hiçbir resmi kişilik taşımıyor. Düpedüz sıradan bir yurttaş. Özel bir kişiyi ortadan kaldırmak için ne istersiniz?"

"Bu durumda iş daha kolay, daha az tehlikeli olur. Fiyatı da ucuza gelir."

"Dikkat edin: Bu işte kesenin ağzını sonuna dek açabilirim. Siparişim çok güç ve tehlikeli. Söz konusu kişi az bulunur bir zekâya sahip, alabildiğine becerikli, üstelik elinde çok büyük olanaklar var."

"Bir milyoner mi?"

"Orasını bilmem artık."

"Başına kırk bin dolar koyacağım. Kim olduğunu öğrendikten sonra sizden daha fazla

para isteyebilirim. Kararlaştırılan fiyatta, indirim de yapabilirim."

Hail cüzdanını çıkardı, bir tomar banknot sayıp Dragomilov'a uzattı:

"Nakit isteyeceğinizi düşündüğüm için hazırlıklı geldim. Şimdi, sözlerinizi yanlış anlamadımsa eğer, mutlaka öldüreceğiniz konusunda güvence veriyorsunuz demek..."

Dragomilov karşısındakinin sözünü kesti:

"Dedim ya kimseyi öldürmem."

"Adını vereceğim adamın öldürüleceğine güvence veriyor musunuz?"

"Evet. Şunu bilmenizi isterim ama: Soruşturma sonucunda ölümün kurallara uygunluğu onaylanmalı."

"Çok iyi anlıyorum. Kim olursa olsun, öldürülecek mi? Hatta öldürülecek kimse benim ya da sizin babanız olsa bile?"

"Evet. Gerçi benim ne anam var ne babam."

"Ya kendi... adımı versem size?"

"Öldürülürsünüz. Sözleşme, yerine getirilir. Müşterilerimizin kaprisleri bizi ilgilendirmez."

"Ama diyelim ki yarın ya da bir hafta sonra fikrimi değiştirdim..."

Dragomilov kesin bir dille:

"İş işten geçmiş olur," dedi. "Bir sipariş verildi mi, artık geçersiz sayılmaz. Kurallarımızdan

biri de bu, ve böyle olmasında kesin gereklilik görürüz."

"Güzel. Bu noktayı aydınlığa kavuşturduktan sonra şunu söyleyeyim ki öldürülecek olan ben değilim."

"Kim öyleyse?"

"Ivan Dragomilov adıyla tanınan biri."

Hail büyük bir serinkanlılıkla söylemişti bunu. Bu açıklamayı Rus da aynı soğukkanlıkla karşıladı:

"Kimliği konusunda biraz daha ayrıntı isterim," dedi.

"Rus olduğunu sanmıyorum. New York'ta oturduğunu biliyorum. Sarışın bir adam, şaşılacak derecede sarışın. Boy, ağırlık, ölçüleri ve yaş bakımından tıpatıp size benziyor."

Dragomilov'un durgun bakışları uzun süre konuğunun üzerinden ayrılmadı.

"Ben Valenko ilinde doğmuşum," dedi. "Sözünü ettiğiniz kişi nerede doğmuş?"

"Valenko ilinde."

Cinayet Şirketi'nin şefi, Hall'ün yüzüne baktı yine; kaşları hiç oynamadı.

"Öldürülecek kimse benim öyleyse."

Konuğu, hiçbir kuşkuya yer vermeyecek bir kesinlikle başını salladı.

Dragomilov sözünü şöyle bağladı:

"Böyle bir durumla ilk kez karşılaşıyorum. Görüyorsunuz ki şaşkınlık içindeyim. Açık konuşayım, niçin beni öldürtmek istediğinizi anlamıyorum. Ömrümde karşılaşmış değilim sizinle, tanışmıyoruz. Hayır, kestiremiyorum, hiçbir neden de bulamıyorum. Ama istediğiniz ölüm konusunda gereken buyruğu verebilmek için bunun haklı bir karar olduğu kanısına varmam gerektiğini unutuyorsunuz."

"Bu ölümün, sizin ilkelerinize uygun olduğunu kanıtlamaya hazırım."

"Ama bu kanıtlar inandırıcı olmalı."

"Sizi inandırmaya hazırım. Sizin -kendi deyiminizlebir ahlakçılık ucubesi olduğunuzu sezdiğim içindir ki, böyle bir öneride bulunmayı düşündüm. Ölmeniz için haklı nedenler bulunduğunu kanıtladığımda, verdiğiniz sözü yerine getireceğinizden eminim. Yanılıyor muyum yoksa?"

"Yanılmıyorsunuz."

Dragomilov gülümsedi.

"Tabii, o zaman bu bir intihar olacak, oysa biliyorsunuz ki bu örgüt bir Cinayet Şirketi'dir."

"Bu işi cellatlarınızdan birine vereceksiniz. Eğer yanılmıyorsam, o da aldığı buyruğu uygulamak zorundadır, yoksa ölüm cezasına çarptırılır."

Dragomilov pek keyiflenmiş görünmüyordu.

"Tastamam öyle! Bu da gösteriyor ki yetkin bir mekanizma kurmuş bulunuyorum. Her duruma, hatta en beklenmedik durumlara bile uyan bir mekanizma, örneğin bu önerinizle yarattığınız durum gibi. Devam edin, ilgi uyandırdınız bende. Özgün buluşları olan bir insansınız. Güçlü bir imgeleminiz var. Fantazi şeyler yaratma yeteneğiniz çok gelişmiş. Sizi dinliyorum. Öldürülmemin ahlak açısından doğru ve gerekli olduğunu kanıtlayın bakalım bana."

Hail:

"Kutsal Kitap, öldürmeyeceksin der," diye söze başladı.

Ama Dragomilov hemen atılıp sözünü kesti:

"Lütfen hoş görün beni, ama bir tartışma zemini bulmamız gerekir. Yoksa çabucak bir akademik tartışma içine düşebiliriz. Sorun şöyle konmalı ortaya: Siz benim haksız bir davranışta bulunduğumu ve bu yüzden ölümü hak ettiğimi kanıtlamak zorundasınız. Savlarınıza değer biçmek bana düşer. Ne gibi bir haksızlık yaptım? Hangi suçsuz kişinin öldürülmesi için emir verdim? Kendimin de baş eğdiği adalet kurallarını nasıl çiğnedim? Beceriksizlik ya da düşüncesizlik sonucu haksız işler mi gördüm?"

"Peki öyle olsun. Görüş açınızı anlıyorum. Öyleyse sorunu başka biçimde ortaya koyayım. Önce izin verirseniz size bir sorum var: John Mossman'ın ölümünden sorumlu olan sizsiniz, değil mi?"

Dragomilov evet gibilerden başını salladı.

"John Mossman dostumdu. Çok eskiden tanırdım onu. İyi bir insandı. Kimseye kötülük etmemişti."

Hail ateşli ateşli konuşuyordu. Ama karşısındaki elini kaldırdı, tartışmadan hoşlandığını belirtircesine gülümsedi. Kısa bir sessizlikten sonra:

"John Mossman, Fidelity Building'i yaptıralı yedi yıl kadar oldu," dedi. "Nerden buldu gerekli sermayeyi? Ömrü boyunca tutucu yöntemlerle iş görmüş ufak bir banker olan dostunuz birdenbire bir sürü ticari girişimin başına geçti. Arkada bıraktığı serveti biliyor musunuz. Nerden buldu bu kadar parayı?"

Hail bir şey söylemeye hazırlanıyordu, gelgelelim Dragomilov sözünü bitirmediğini belirtmek için küçük bir el hareketi yaptı.

"Fidelity'nin kurulmasından az önce, belki anımsarsınız, Consortium Carolina Steel'e taktı kancayı, iflasa sürükledi ve yok pahasına yutuverdi. O zaman, Carolina'nın başkanı intihar etti..."

Hail onun sözünü kesti:

"Hapse girmemek için kendini öldürdü."

"Yolsuz dalavereler yüzünden kendini öldürmek zorunda kaldı."

Hail doğruladı:

"Evet, doğru. Consortium'un bir ajanı araya girmiş diye bir söylenti çıkmıştı."

"İşte o ajanın adı John Mossman'dı."

Winter Hall bu açıklamaya inanmadığını sessiz kalmakla belli etti. Dragomilov sözünü sürdürdü:

"Emin olun ki, belgelerle kanıtlayabilirim bunu size, hepsini gözlerinizin önüne serebilirim. Ama sizden rica edeceğim, lütfen bütün söylediklerimi şimdilik doğru kabul edin. Her sözümü ilerde inandırıcı kanıtlarla destekleyeceğimden kuşkunuz olmasın."

"Peki öyle olsun. Stolypine'i de siz öldürdünüz."

"Bu olayda benim hiçbir suçum yok. Onu Rus teröristleri öldürdü."

"Namusunuz üzerine yemin eder misiniz?"

"Ederim."

Hail kafasında sıraladığı cinayetlerin listesini bir daha gözden geçirdikten sonra yine saldırıya geçti:

"Peki, ya Güneybatı Maden işçileri Federesyonu Başkanı James ve Sekreteri Hardman?.."

Dragomilov hemen atılarak:

"Onları da biz öldürdük. Bunda bir kötülük yok ki. Yani ahlak yasasını çiğnemiş değilim."

"Bir hümanist olarak proletaryanın davasına halk gibi bağlı olmanız gerekir. Bu iki işçi önderinin ortadan kalkması sendikaları için ağır bir darbe olmuştur."

"Tam tersi! 1904'te öldürüldüler. O tarihte, Maden İşçileri Federasyonu altı yıldır bir tek zafer bile kazanmamıştı. Buna karşılık, tam üç kez greve gitmiş, üçünden de yenik çıkmıştı. Federasyon için büyük bir yıkım oldu bu. Oysa onların öldürülmelerinden altı ay sonra, Federasyon 1905'deki büyük grevden alnının akıyla çıktı, ve bugüne kadar da büyük bir güç ve saygınlık kazandı."

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Demek istiyorum ki James ve Hardman Maden Sahipleri Birliği'nin kışkırtmasıyla öldürülmüş değillerdir. Onlar, patronlar örgütünün bütçesinden gizlice çöpleniyorlar, el altından yüklü paralar alıyorlardı. Bir grup madenci, önderlerinin satılmışlığını ortaya çıkaran bir dosya hazırlayarak bize başvurdu. Bu işi yapmak için yirmi beş bin dolar istedik onlardan."

Hail gözle görülür bir şaşkınlık içindeydi. Bir dakika sessiz kaldı, sonra:

"Size inanıyorum, Bay Dragomilov," dedi. "Yarın ya da başka bir gün elinizdeki kanıtları incelemek isterdim. Yalnızca âdet yerini bulsun diye. Ama yine de yaptıklarınızın yanlış olduğunu size kabul ettirmenin yolunu bulacağıma eminim; cinayetlerinizin listesi bir hayli uzun."

"Sandığınızdan da çok."

"Ve her birini haklı gösterecek belgelere sahip bulunduğunuzdan kuşkum yok. Şunu da bilmenizi isterim ki kanıtlardan hiçbirini doğru saymıyorum, ama onların sizce geçerli olduğunu kabul ederim. Tartışmanın akademik niteliğe bürünmesinden çekinmeniz yerindeydi. Ancak bu sayede sizi kendi alanınızda tuşa getirmeyi umabilirim.

Tartışmayı yarın sürdürsek, ne dersiniz? Yemeği de birlikte yiyebiliriz. Belki evimde buluşmak istemezsiniz. Başka bir yer de olabilir."

"Yarın öğle yemeğinden sonra buraya gelseniz daha iyi olur."

Dragomilov kolunu uzatıp raflardaki kitapları gösterdi:

"Gördüğünüz gibi, burada başvurabileceğimiz yığınla değerli kitap var. Gerekirse, Carnege Kütüphanesi de hemen bitişikte."

Zile bastı. Uşak içeri girince iki adam da ayağa kalktı.

Hail, çıkarken:

"İnanın bana, sizi mat edeceğim," dedi.

Dragomilov alaylı alaylı gülümsedi:

"Hiç sanmıyorum. Ama eğer başarırsanız, eşsiz bir başarı kazanmış olursunuz."

Beşinci Bölüm

Dragomilov'la Hail arasındaki söz düellosu gece gündüz sürdü. Önceleri salt ahlaksal düşüncelerle sınırlanan tartışma çok geçmeden genişleyip derinleşti. Ahlak bilimi bütün bilimlerin temeltaşı olduğundan, bilimin bütün dallarını incelemek ve temel ilkeleri belirlemek zorunluluğunu duydular.

Dragomilov, Hall'ün sarıldığı insanları öldürmeyeceksin buyruğunu, din yasağından daha katı bir ahlaksal yasak üzerine oturtmak istedi. İkisi de tüm inançlarını ve Tanrı bilimsel ülkülerini karşılıklı olarak çözümlemek zorunda kaldılar. Yanlış anlaşılmaktan kaçınmak ve açık seçik tartışıp kanıtlarını ortaya sermek için böyle yapmaları gerekiyordu.

Bu bir bilgi savaşıydı. Yalnız lafla yetinmiyorlardı. Ama çoğu zaman, fikirlerin ve sözlerin çatışması onları öylesine heyecanlandırıyordu ki, bu çatışmanın asıl amacını bile unutuyorlardı. Hail, Dragomilov'un yalnızca gerçeği aramak için tartıştığını içtenlikle kabul ediyordu. Rus'a

gelince, bu fikir çatışmasından yenik çıkmanın, yaşamını yitirmesi demek olacağını düşünmüyordu bile, bundan hiç etkilenmeden akıl yürütüyordu. Çözümlenmesi gereken sorun şuydu: Kendi yarattığı Cinayet Şirketi yararlı ve geçerli bir kuruluş muydu, değil miydi?

Hall'ün asıl tezi ise şuydu: Evriminin bugünkü aşamasında toplumun kurtuluşu toplumun yine kendi elindeydi. Bir tek adamın ya da bir seçkinler grubunun toplumun yazgısını belirlemesi geçerli değildi artık bu çağda. Hail bıkıp usanmaksızın bu tezi ileri sürüyor ve bütün savunmaları bu sonuca varıyordu. İşte Dragomilov modası geçmiş bir şövalyeydi; Cinayet Şirketi de, bindiği attı. İdam kararını veren yargıçtı. Aynı zamanda infaz savcısıydı. Bir ölçüde, sürüyü kendi istediği yöne doğru yürümeye zorluyordu.

Dragomilov, toplumun yerine düşünen, onun yerine karar veren, ona yol gösteren bu şövalye rolünü üstlendiğini kendisi de kabul ediyordu. Buna karşılık, toplumun kendi kendini yönetme yeteneğine sahip olduğunu kesinlikle yadsıyor, acemilikler ve yanlışlar olsa bile, ilerleme denilen şeyin ancak toplumsal yapının böyle bir yetki altına alınmasıyla mümkün olabileceğini savunuyordu. Buydu sorunun kördüğümü, ve bu kördüğümü çözmek için ikisi de tarihin

derinliklerine dalıyor, ilkel toplulukların bilinen en küçük ayrıntılarından başlayarak uygarlığın en üstün biçimlerine dek insanoğlunun evrimini didik didik ediyorlardı.

İki rakibin pratik yaklaşımı öylesine güçlü, düşünüş biçimi metafizikten öylesine uzaktı ki, toplumsal pragmatizmin kesin etken olduğunu ve doğası gereği sözcüğün en yüce anlamıyla ahlaksal bir nitelik taşıdığını kabul ettiler. Sonunda, bu ölçü yardımıyla Winter Hali tartışmayı kazandı. Dragomilov yenilgiyi kabul etti. Bunun üzerine, zaferin verdiği sevinç sarhoşluğu içinde, Hail içten bir tavırla elini uzattı. Dragomilov, şaşkınlığına karşın rakibinin elini kuvvetle sıktı.

"Toplumsal etkenlere yeterince önem vermediğimi şimdi anlıyorum," dedi. "Bu cinayetler kendiliğinden kötü değil, toplumsal bakımdan kötü bir şeydi. Birey yalnızca bir birey değildir; bireylerin topluluğunun bir parçasıdır. İşte bunu göz ardı ettiğim içindir ki, yanıldım. Aslında, işlenmesini emrettiğim cinayetlerin haklı bir yanı yoktu, bunu şimdi anlıyorum."

Saatine baktı:

"Saat iki. Amma da uzun sürdü ha! Şimdi, cezamı çekmeye hazırım. Tabii, adamlarıma gereken emri vermeden önce işlerimi yoluna koymam için herhalde bana süre tanırsınız, değil mi?"

Tartışmanın coşkunluğu içinde asıl konuyu gözden kaçırmış olan Hail, karşısındaki adamın yüzüne baktı aval aval:

"Beni şaşırtıyorsunuz," dedi. "Doğrusunu isterseniz ben bunu çoktan unutup gitmiştim. Böylesine aşırı davranmaya gerek yok sanırım. Cinayetin kötü şey olduğunu siz de kabul ettiniz şimdi. Örgütünüzü dağıtmanız bana yeter."

Ama Dragomilov hayır gibilerden başını sallayarak:

"Söz sözdür," dedi. "Sözleşmenin koşullarını kabul ettim. Toplumsal pragmatizm öğretisi bu duruma ters düşer. Bireyin, birey olarak, birtakım ayrıcalıkları vardır; özellikle verdiği sözü tutması. Verdiğim sözü tutmam gerekir. Sözleşme yerine getirilecektir. Korkarım Şirket'in yapacağı son iş olacaktır bu. Şimdi günlerden cumartesi. Vermem gereken emri yarın akşama kadar ertelememe izin vermenizi öneriyorum."

"Çok saçma!" diye haykırdı Hail.

Dragomoliv ona sitemle baktı, derin bir ağırbaşlılıkla:

"Bu bir kanıt sayılmaz," dedi. "Hem zaten kanıtlar ileri sürmenin sırası değli artık. Tartışmayı sürdürmeyi reddediyorum. Yalnız, beni öldürmek çok zor olacağı için, sizden en az on bin dolarlık

bir ek ödeme isteyeceğim. Dürüst davranmış olmak için böyle yapmam doğru olur bence."

Sözlerinin bitmediğini anlatmak için elini salladı:

"Emin olun, ucuza yapıyorum bu işi. Ajanlarıma kan kusturmak için elimden geleni yapacağım, eh bu da gerçekten elli bin dolara değer hani. Hatta fazlasına bile."

"İyisi mi örgütü dağıtıverin, olsun bitsin..."

Dragomilov onu susturdu:

"Tartışma son bulmuştur. İşin bundan sonrası beni ilgilendirir artık. Her ne olursa olsun, örgüt yok alacaktır zaten. Yalnız önceden size şunu söyleyeyim ki, değişmez kurallarımız gereğince ölümden kurtulabilirim. Biliyorsunuz, pazarlık ederken size söz vermiştim: Eğer sözleşme bir yıl içerisinde yerine getirilmezse ödediğiniz para yüzde beş faiziyle birlikte size geri verilecektir. Ama yok, olur da öldürülmezsem, o zaman parayı ben kendi elimle vereceğim size."

Hail sabırsızlandı.

"Beni dinleyin. Üzerinde durmak istediğim bir nokta var. Ahlakın temellerini tanımlamakta anlaştık. Toplumsal pragmatizm, her ahlakın temelinde yattığına göre..."

Dragomilov sözünü kesti:

"Özür dilerim ama, o dediğiniz yalnızca toplumsal ahlakın temelinde yatar. Kimi alanlarda birey her zaman bireydir."

"İkimiz de Yahudiler'in eski kısasa kısas yasasını kabul etmiyoruz. Suçun cezalandırılmasına inanmıyoruz. Örgütünüzün işlediği cinayetleri kurbanlarınızın suçlarıyla haklı göstermeye kalkınca, bu cinayetleri bir ceza olarak görmüyordunuz. Kurbanlarınızı, kökünden kazınıp atılmaları toplum için yaradı olan birer habis ur olarak görüyordunuz. Bir cerrah nasıl ki kanser ameliyatı yaparsa, siz de toplumsal yapıyı bu urlardan öyle temizliyordunuz. Sizin görüşünüz bu, bu düşüncenizi daha tartışmamızın başında ortaya koydunuz."

"Şimdi asıl konuya dönüyorum. Yaptırım kuramını yadsıdığımıza göre siz de ben de, suçu antisosyal bir eğilim olarak kabul ediyoruz demektir. Bu, keyfi bir davranıştır ve kolaya kaçmaktır. Bundan ötürüdür ki, suç toplumsal bakımdan anormal bir olaydır, hastalığın bir anomali olması gibi. Gerçekten de bir hastalıktır. Cani, kötü insan, bir hastadır ve iyileştirilmesi gereken bir hasta gibi tedavi görmelidir.

"Şimdi gelelim bizi ilgilendiren soruna... Cinayet Şirketi antisosyal bir girişimdi. Ama siz onun geçerli olduğuna inanıyordunuz. Bu demektir ki,

siz hastaydınız. Hastalığınız, adam öldürmenin geçerliliğine inanmaktı. Şimdi artık inanmadığınıza göre iyileştiniz sayılır. Bu antisosyal eğilime sahip değilsiniz. Bu bakımdan, ölmeniz mutlaka gerekli değil artık. Çünkü ölüm, kurtulmuş olduğunuz bir hastalık yüzünden cezalandırılmanız anlamına gelir. Örgütü dağıttığınızı bildirin, işten çekilin. Sizden bütün istediğim bu."

Dragomilov tatlı bir sesle:

"Söyleyecekleriniz bitti mi?" diye sordu.

"Evet."

"Öyleyse tartışmayı noktalamak için yanıt vereyim. Şirket" kafamda oluştururken bir doğruluk amacı güdüyordum; yaptığımın haklı olduğunu düşünerek girdim bu işe. Şirket'i ben yarattım, gördüğünüz gibi kusursuz bir mekanizmaya dönüştürdüm onu. Onu kurarken, uyulması gereken birtakım ilkeler koydum. Bu ilkeler hiçbir zaman çiğnenmedi. Bunlardan biri de şu: Kabul ettiğimiz her sözleşmeyi yerine getireceğimiz konusunda güvence veririz müşteriye. Siz bana özel bir görev vermeyi önerdiniz. Ben de olur dedim. Tuttunuz kırk bin dolar verdiniz bana. Ve sizinle şu noktada anlaştık: Eğer Şirket'in işlediği cinayetler haklı değilse, beni öldürmeleri için emir verecektim. Yaptığım işte adaletsizlik olduğunu kanıtladınız. Bu durumda

yükümlü olduğum şeyi sonuna dek yerine getirmekten başka yapacak iş kalmıyor bana.

"Yarattığım kuruluşla gurur duyuyorum. Temelindeki ilkeleri çiğneyen ilk adam ben olmayacağım. Kuralları ben bozmayacağım. Sanırım bir şef olarak bu benim hakkımdır, üstelik toplumsal pragmatizmle de hiç çelişmez. Ölmeye hiç niyetim yok. Eğer bir yılın sonunda ben hâlâ sapasağlam kalırsam bizi bağlayan sözleşme kendiliğinden geçersiz olacak, biliyorsunuz. Ölümden kurtulmak için elimden geleni yapacağım. Neyse... Kapatalım artık bu konuyu. Kararım kesindir. Şirket'i dağıtma konusunda sizin bir öneriniz var mı?"

"Üyerin adlarını ve yaşam öykülerini verin bana. İşten ayrılmalarını ben bildireyim onlara..."

"Ben ölmeden, ya da bir yıl dolmadan yapamazsınız bunu."

"Peki öyleyse. Siz öldükten sonra, ya da bir yıllık süre son bulunca, durumu onlara bildiririm. Dağılmazlarsa elimdeki bilgileri polise aktarma tehdidini de eklerim."

"Dikkat edin, sizi öldürebilirler."

"Orası öyle, ama bu riski göze almlak zorundayım."

"İlle de bu riske girmek zorunda değilsiniz. Elinizdeki belgelerin mühürlü kopyalarının her

birini beş altı kentte bıraktığınızı, öldürülecek olursanız bu belgelerin polise verileceğini onlara bildirirsiniz, yeter."

Örgütün dağıtılmasıyla ilgili bütün ayrıntılar kesin karara bağlandığında saat sabahın üçü olmuştu. Uzun süre sessiz kaldılar. Dragomilov bozdu bu sessizliği:

"Biliyor musunuz, Hail? Beğeniyorum sizi. Siz de ateşli bir ahlakçısınız. Şirket'i siz de kurabilirdiniz aşağı yukarı. Size bundan daha büyük bir kompliman yapamam, çünkü girişti̇ğim işin çok başarılı bir şey olduğu kanısındayım. Size yakınlık duymakla kalmıyorum, aynı zamanda güvenebileceğimden de eminim. Çünkü siz de en azından benim kadar sözünün eri bir insansınız. Dinleyin, Hail. Bir kızım var benim. Annesi öldü. Ben de ölürsem, tek başına kalacak dünyada. Onu size emanet etmek isterdim. Bu sorumluluğu yüklenir misiniz?"

Hail, olur gibilerden başını salladı.

Dragomilov devam etti:

"Yetişkin bir kız olduğundan, resmen vasiliğini üstlenmenize de gerek yok. Ama evli değil. Ona büyük bir servet bırakacağım. Bu serveti çekip çevirmek size düşecek. Bugün kızımı görmeye gidecektim. Siz de benimle gelir miydiniz? Uzak sayılmaz. Edge Moor'da, Hudson'un kıyısında."

"Raslantıya bakın! Ben de hafta sonunu geçirmek için Edge Moor'a gidecektim bugün."

"Daha iyi ya işte! Nerde olacaksınız?"

"Bilmiyorum. İlk kez gidiyorum oraya."

"Nasıl olsa büyük bir yer değil, buluşuruz. Pazar sabahı, birlikte iki saat geçirebiliriz. Sizi almaya gelirim. Siz bana nerde bulunduğunuzu ve saat kaçta buluşmak istediğinizi telefonla bildirirsiniz, olur biter. Telefon numaram 245."

Hail not etti, ayağa kalktı. El sıkıştılar. Dragomilov esnedi.

"Kararınızı değiştirmenizi isterdim," diye son kez üsteledi Hail.

Dragomilov bir daha esnemekle yetindi, başını salladı, konuğunu kapıya dek uğurladı.

Altıncı Bölüm

Grunya, Winter Hall'ü almak için otomobille gara gitti. Dönerken direksiyona kendisi geçti, Hail de kızın yanına oturmuştu.

"Dayım seninle tanışacağı için çok sevinçli. Kim olduğunu söylemedim henüz. Muziplik olsun diye. Belki de seninle tanışacağı saati bu yüzden iple çekiyor ya!"

Hail anlamlı bir sesle:

"Kendisiyle konuştun mu?" diye sordu. Grunya birdenbire tüm dikkatini direksiyona vermiş gibi yaptı.

"Hangi konuda?"

Hail karşılık vereceğine, elini kızın eli üzerine koydu. Grunya bozuntuya vermemeye çalışarak sevdiği adama döndü ve bir saniye kadar gözlerini ayırmadan bakabildi yüzüne. Ama yanakları öyle kızardı ki numarasını sürdüremedi, gözlerini kaçırıp direksiyona dikti. Delikanlı durgun bir tavırla:

"Sabırsızlanmasının nedeni bu olabilir," dedi.

"Şey... bunu düşünmemiştim."

Utancından kıpkırmızı kesilen kıza baktı Hail:

"Böylesine güzel bir günbatımını bir yalanla berbat etmek yazık değl mi?"

"Alçak adam!" dedi Grunya.

Ama bu söz yalnızca bir sevgi anlatımıydı onun ağzında.

Bunun üzerine ikisi de kahkahayla güldü. Hiçbir şey günbatımının güzelliğini bozmadı artık, ve dünya bir şiir oldu.

Araba villanın dar yoluna girince Hail, Grunya'ya Dragomilov'un nerde oturduğnu sordu.

"Bu adı hiç işitmedim. Dragomilov?.. Edge Moor'da Dragomilov adında kimse bulunmadığına eminim. Niçin sordun?"

"Belki yeni yerleşmiştir buraya."

"Olabilir. Biz de yeni geldik Edge Moor'a. İşte vardık. Grosset, Bay Hall'ün eşyasını alın. Dayım nerde?"

"Kütüphanede, küçükhanım. Bir şeyler yazıyor. Yemek saatinden önce rahatsız edilmemesini tembih etti."

Grunya, Hall'e döndü:

"Öyleyse tanışmak için yemeği beklemek gerekecek. Ancak yetişirsiniz zaten. Bay Hall'u odasına götürün lütfen, Grosset."

On beş dakika sonra Winter Hall tek başına salona girdi, ve girer girmez de sabahın üçünde ayrıldığı adamın ta karşısında buldu kendini. Afalladı.

"Ne işiniz var sizin burda?" diye haykırmaktan alamadı kendini.

Ama Dragomilov soğukkanlılığını yitirmemişti hiç. Elini uzatarak:

"Bir delikanlıyla tanıştırılmayı bekliyorum da," dedi, "adım Sergey Constantine. Grunya gerçekten ikimize de bir sürpriz hazırlamış."

"Yani siz şimdi, aynı zamanda Ivan Dragomilov'sunuz, öyle mi?"

"Evet, ama burda değil."

"Anlamıyorum. Bana bir kızdan söz etmiştiniz."

"Grunya yeğenim olduğunu sanıyor, ama aslında öz kızımdır. Uzun hikâye. Yemekten sonra baş başa kalınca kısaca anlatırım size. Çok hoş bir durum çıkmış bulunuyor ortaya. Görüyorum ki Grunya'nın çıkarlarına göz kulak olması için seçtiğim adam, yani siz, aynı zamanda onun sevdiği adammışsınız tabii eğer yanılmıyorsam Yanılmıyorum, değil mi?"

"Doğrusunu isterseniz... ben şey... ne diyeceğimi bilemiyorum."

Winter Hall'ün sesi titriyordu. Bu beklenmedik, şaşırtıcı durum karşısında dili tutulmuştu sanki.

Dragomilov bir kez daha:

"Yanılıyor muyum yoksa?" diye sormak zorunda kaldı.

"Hayır. O... Grunya'yı seviyorum. İyi ama, o sizin..."

"O yalnızca dayısı olarak biliyor beni, adı Sergey Constantine ve Ortakları olan bir dışalım firmasının yöneticisi yani... Aman dikkat, geliyor... Ee, şey ne diyordum, evet Turgenyev'i Tolstoy'a yeğ tutarım. Şunu hemen ekleyeyim: bu demek değildir ki Tolstoy'un gücünü yadsıyorum. Ben onun felsefesini beğenmiyorum. Şuna inanıyorum ki... ah, işte Grunya da geldi!"

Grunya dudak büktü:

"Ohoo siz çoktan tanışmışsınız bile!" diye haykırdı. "Bense bu önemli olayda hazır bulunmak istiyordum!"

Somurtarak Hall'e döndü:

"Böyle çabucak giyinebileceğini önceden söylemeliydin bana."

Kolunu Hall'e uzattı:

"Hadi bakalım yemeğe oturalım artık."

Üçü birlikte yemek salonuna geçtiler.

Bütün bu olup bitenlerin gerçekle hiçbir ilgisi olmadığını kanıtlamak için Hail kendi

kendini çimdiklemek istiyordu. Hayır, böylesine saçma, böylesine gülünç bir şey gerçek olamazdı! Grunya, gülümseyerek, dayısı sandığı, ama aslında babası olan adama doğru eğilmişti; ve bu adam, korkunç Cinayet Şirketi'nin başıydı... Kendisi, Hail, Grunya'yı seviyordu; Grunya da kendisini seviyordu; Hail sevgilisinin babasını öldürtmek için elli bin dolar vermişti, ve şimdi o adamla oturmuş şakalaşıyordu! Dragomilov ise hiç oralı değldi. Neşeli görünüyordu. Havaya iyice kaptırmıştı kendini. Her zamanki soğukkanlı davranışları yerini, hiç de yapmacıklı olmayan bir neşeye bırakmıştı şimdi.

Yemekten sonra Grunya piyano çaldı, şarkı söyledi. Dragomilov bir konuk bekliyordu. Ama daha önce Hail le erkek erkeğe bir görüşme yapmak istiyordu. Bu nedenle, az sonra, şakacıktan dediğim dedik bir baba tavrı takındı, ve Grunya'ya kendi yaşındaki çocukların yatma zamanının çoktan gelip geçtiğini söyledi. Genç kız da onlara iyi geceler diledi, birkaç bale figürü yaparak yanlarından ayrıldı. Dragomilov salonun kapısını arkasından kapattığında Grunya'nın kahkahası hâlâ kulaklarında çınlıyordu.

Gelip yerine oturunca Hail:

"Anlatın bakalım," dedi.

"Türk-Rus savaşı sırasında, babam ordu ile bir iş sözleşmesi yapmıştı. Adı... her neyse adı önemli değil. Ve bu işten altmış milyon ruble kazandı. Ben tek oğlu, bu servetin tek mirasçısıydım. Öğrenciydim. Devrimcilik virüsü bana da bulaşmıştı. Tuttum Genç-Rusya Partisi'ne katıldım. Hepimiz birer ütopyacı, birer hayalciydik. Ve kuşkusuz bu yüzden başımıza gelmedik bela kalmadı. Birkaç kez hapse girdim çıktım. Karım çiçekten öldü. Kardeşi Sergey Constantine de o sıralarda aynı hastalıktan öldü. Katıldığım son düzen aleyhtarı hareket başarısızlığa uğradı. Bu kez Sibirya'ya sürgüne gönderilecektim. Kaçtım. Kolay kaçtım. Azgın bir gerici olan kayınbiraderim benim adımla gömüldü, ben de Sergey Constantine oldum. Grunya o zamanlar bir bebekti henüz. Rusya'dan ayrılmam pek zor olmadı, ama varıma yoğuma el kondu. New York'a varınca, sahte kimliğimi korudum, çünkü çarın polisleri sandığınızdan daha etkindirler bu kentte. İşte hepsi bu kadar. O gün bugündür hiç ayak basmadım Rusya'ya. Neyim var neyim yok paraya çevirdim. Aldatmaca çok uzun sürmüştü. Grunya beni dayısı sanıyordu: Ben de dayısı olarak kaldım. Daha ne söyleyeyim size?"

"Peki, ya Cinayet Şirketi?"

"Şirketi kurmamın iki nedeni var: Birincisi, bunun doğru bir iş olduğuna inanmam; ikincisi, Ruslar'ın eylem adamı olmaktan çok düşünce adamı olarak tanınmalarının bende yarattığı öfke. Şirket tıkır tıkır işledi. Ayrıca, parasal yönden de tam bir başarı oldu. Böylece, düş kurabildiğim kadar, bu düşleri gerçekleştirebileceğimi de kanıtlamış oldum. Grunya'ya bakarsan ben hâlâ hayalcinin tekiyim. Ama kim olduğumu bilmez de ondan. Bir dakika, izninizle..."

Dragomilov yandaki odaya geçti, elinde büyük bir zarfla geri döndü.

"Şimdi başka şey konuşalım. Bir konuk bekliyorum. Bu gelecek olan adam beni öldürme buyruğunu vereceğim kimsedir. Aslında bu sorunu yarın çözümleyecektim, ama beklenmedik biçimde burada bulunmanız işi çabuklaştırmamı gerektiriyor. İşte yönergemi içeren belgeler."

Zarfı Hall'e uzattı.

"Yasal yönden geçerli olması için bütün kâğıtları, noterden onaylı anlaşmaları ve öbür belgeleri Grunya'nın imzalaması gerekir; siz de ona danışmanlık edeceksiniz. Vasiyetnamem kasada. Ben ölünceye ya da geri dönünceye dek malımı mülkümü siz yöneteceksiniz. Size telgraf çekip bana para ya da daha başka bir şey göndermenizi istersem, bu zarfta bulacağınız yönergeye

göre davranın. Sizinle yazışmalarımda kullanacağım şifreyi de zarfa koydum. Örgütün şifresidir. Cari giderler için önemli ölçüde para ayırdım. Bu para Şirket üyelerinindir. Onu siz saklayacaksınız. Arkadaşlarım gerekince çekecekler."

Dragomilov yapmacık bir üzüntüyle başını salladı, gülümseyerek ekledi:

"Korkarım, beni öldürünceye dek epeyce para harcayacaklar."

"İyi ama azizim, siz savaşın en etkili silahını kendi elinizle veriyorsunuz düşmanlarınıza. Oysa, onları parasal olanaklardan yoksun bırakmanız gerekirdi."

"Dürüst bir davranış olmazdı, Hail. Yaradılışım gereği, dürüst davranmalıyım. İnanıyorum ki siz de her işte aynı dürüstlükle davranacak, yönergemi kılı kılına yerine getireceksiniz. Yanılıyor muyum yoksa?"

"Sizi, yani sevdiğim kızın babasını öldürecek olan adamlara yardım etmemi istiyorsunuz benden! Saçma bu! Korkunç bir şey! Hadi, bırakın bu oyunu. Dağıtın şu örgütü, olsun bitsin."

Ama Dragomilov bildiğinden şaşmıyordu bir türlü.

"Kararım kardır, biliyorsunuz. Doğru bildiğim şeyi yapmam gerek. İsteklerimi yerine getirecek misiniz?"

"Çılgınlık bu! Siz bir canavarsınız! Anlamsızlık derecesine varan bir dürüstlük ucubesi! Yozlaşmış bir aydın, bir ahlak delisi, bir... bir..."

Kekelemeye başlayan Hail yakıştıracak başka söz bulamayınca sustu. Dragomilov sabırla dinledi, gülümsedi.

"Dediklerime uyacaksınız, değil mi? Size inanmakla yanılmıyorum?"

"Evet, uyacağım, evet, evet!" diye avazı çıktığı kadar bağırdı Hail. "Öyle olsun! Kazandınız. Mademki laftan anlamak istemiyorsunuz... Ama niye bu akşam olsun? Bu çılgın serüvene yarın atılamaz mısınız?"

"Hayır, bir an önce başlamak istiyorum. Serüven sözcüğünü tam yerinde kullandınız. Gerçekten de düpedüz bir serüven bu. Ta eskiden, Bakunin'e inanan gençlerden biriyken, evrensel özgürlüğün düşünü kurardım çocukcasına. O zamandan beri serüven yaşamadım. Ya ne yaptım? Bir düşünce makinesi olup çıktım. Başarıyla sonuçlanan işler hazırladım. Bir servet biriktirdim. Cinayet Şirketi'ni kurmayı tasarladım ve örgütü yönettim. Hepsi bu. Serüven merüven yaşamadım hiç. Ağın merkezine pusuya yatmış basit bir örümcekten başka bir şey değildim. Planlar hazırlayan, çok gelişmiş bir beyin. İşte şimdi parçalıyorum ağımı. Serüven yolculuğuna çıkıyorum.

Biliyor musunuz? Şimdiye dek hiç adam öldürmedim. Hatta bir insanın ölüşünü bile görmedim hiç. Bir demiryolu kazas na tanık olmadım. Şiddet nedir, nasıl olur, bilmem. E.I.T'den en kaba şiddet aracı varken, hiçbir zaman kaba kuvvet kullanmadım; ancak ringde ya da güreş minderinde kuvvet oyununa giriştim. Ama bedenimle, ruhumla yaşayacağım şimdi, yeni bir rol üstleniyorum. Gücümü kullanacağım."

Öfkeyle baktı ince uzun parmaklarına:

"Grunya'ya sorun anlatsın size: Bu parmaklar bir gümüş doları bükebilecek kadar güçlüdür. Bunun için mi yapılmış bu parmaklar? Dolarları bükmek için mi?.. Kolunuzu uzatın bana."

Dragomilov, Hall'ün kolunu başparmağıyla işaret parmağı arasında tutup sıktı. Delikanlı bu iki parmağın gücüne şaşakaldı. Dragomilov bıraktı kolunu karanlık bir gülümsemeyle:

"Bir şey olmadı," dedi. "Yalnız, bir hafta kadar mosmor kalır orası. Ama ben niçin yırtıyorum ağımı, biliyor musunuz? Çünkü yirmi yıldır miskin miskin pinekleyip durdum. Parmaklarım imza atmaktan ya da kitap sayfalarını çevirmekten başka bir iş görmedi. Ben ağımın içinde 0"suya yatarak başkalarını serüvenlere yolladım. İşte şimdi onlarla boy ölçüşeceğim. Ben de eylem içinde yaşayacağım. Eşsiz bir oyun olacak. Bu kusursuz

makineyi bellim aklım yarattı. Bütün parçalarını ben yaptım. Hiçbir av, elimizden kaçamadı. Şimdi av benim, ve sorun şu: Makine, yaratıcısından daha mı güçlü? Yaratıcısını mahvedecek mi? Yoksa yaratıcısı mı onu işlemez hale getirecek?"

Dragomilov birdenbire sustu, saate baktı ve zile bastı.

Uşak içeri girdi.

"Arabayı garajdan çıkar, odamdaki valizi de arabaya koy."

Uşak çıkınca Dragomilov, Hall'e döndü.

"Şimdi benim hicretim başlıyor! Haas nerdeyse gelir."

"Haas da kim?"

"Eşsiz bir adam. Hiç kuşku yok ki, Şirket'in en yetenekli üyesi. En güç ve tehlikeli görevleri ona veririz. Adaleti yerine getirmede ondan daha bağnazı yoktur. Hiçbir intikam meleği ondan daha korkunç olamaz. İnsan değil, ateş sanki, ateş. Kendiniz de göreceksiniz ya: İşte geliyor."

Birkaç saniye sonra adam odaya girdi. Hail onu görünce örperdi. Yüzü kurumuş, pörsümüş, kupkuruydu. Avurdu avurduna geçmişti. Gözleri ancak karabasanlarda görülen cinstendi; içinde öyle bir ateş yanıyordu ki, sanki bütün yüzü o ateşin alevleriyle tutuşup kavruluyordu.

Dragomilov onları birbiriyle tanıştırdı. Yeni gelenin öyle sert bir el sıkışı vardı ki, Winter Hall donakaldı. Haas bir sandayle alıp oturdu. Kedi gibi çevikti yürürken. Eğer yalnızca bu pörsük ve kuru yüze bakmakla yetinilirse vücudunun geri kalan bölümünün de sıska, dayanıksız olduğu sanılabilirdi. Ama Hall'in, adamda bir kaplanın güçlü kasları olduğundan hiç kuşkusu kalmadı. Giysisinin altında şişkin pazuları ve omuz kasları belli oluyordu.

Dragomilov hemen söze girdi:

"Size bir iş vereceğim, Bay Haas. Şimdiye dek gördüğünüz işlerin en tehlikelisi, en zoru belki."

Cellatın bakışlarındaki parıltı artmış gibi geldi Hall'e.

Dragomilov devam etti:

"Ben bu iş için onayımı verdim. Haklı bir dava. Hem de temelden haklı. Söz konusu adam ölmeli. Onun ortadan kalkması için Şirket elli bin dolar aldı. Kurallar gereğince, bu paranın üçte biri sizin olmalı. Ama korkarım, bu iş az rastlanır biçimde zor olacaktır. Bu yüzden, bu seferlik komisyonunuzu yüzde elliye yükseltmeye karar verdim. İşte size beş bin dolar, giderleriniz için..."

Haas sanki içindeki ateşten yanmış gibi dudaklarını yaladı.

"Olağan bir ücret değil bu," dedi.

"Öldüreceğimiz adam da olur olmaz bir kimse değil," diye karşılık verdi Dragomilov. "Schvvartz'dan ve Harrison'dan gelip size yardım etmelerini isteseniz iyi olur. Eğer belli bir süre sonunda üçünüz de başaramazsanız..."

Haas homurdandı. Başaramayacağına inanamıyordu. Adamakıllı meraklanmıştı; yüzündeki ateş daha da sardı sivri, açgözlü suratını.

Dragomilov yineledi:

"Eğer belirli bir süre sonunda üçünüz de başarısız kalırsanız, o zaman tüm örgütü seferber edersiniz."

Haas havlarcasına:

"Kim bu adam?" diye sordu.

"Bir dakika."

Rus, Hall'e döndü:

"Grunya'ya ne söyleyeceksiniz?"

Hail bir an düşündü:

"Yarı gerçeği söylemek yeter. Sizinle tanışmadan önce örgütten söz etmiştim kendisine. Örgütün kancayı şimdi de size taktığını açıklayabilirim ona. Daha ayrıntılı bilgi vermek gereksiz. Serüvenin sonu ne olursa olsun, öbür ayrıntıları bilmesinde yarar yok."

Dragomilov başını eğdi, Haas'a:

"Bay Hail sekreterlik görevi yapacak," dedi. "Şifre onda. Paraya ya da başka bir şeye gerek duyduğunuzda ona başvuracaksınız. Durum geliştikçe sürekli olarak rapor vereceksiniz kendisine."

Haas boğuk bir sesle:

"Öldürülecek adam kim?" diye yeniden sordu.

"Bir dakika Bay Haas, önce bir noktayı belirtmek isterim. Üstlendiğimiz yükümlülükleri anımsıyor musunuz? Öldürülücek adam kim olursa olsun, alınan iş mutlaka yapılacak, biliyorsunuz. Elinizdeki bütün olanakları kullanarak, kendi canınızı tehlikeye atmaktan kaçınmaya çalışacaksınız. Gevşekliğin neye mal olacağını da bilirsiniz: Bütün arkadaşlarınız gevşeklik gösteren üyeyi öldürmeye yemin etmişlerdir."

"Bütün bunları biliyorum. Bir kez daha söylemek gereksiz."

"Bu kuralların bir an bile aklınızdan çıkmamasını dilerim. Öldürülecek adam kim olursa olsun..."

"Baba, kardeş, karı, isterse şeytan ya da Tanrı, kim olursa olsun... Biliyorum. Adamın kimliğini söyleyin siz. Nerde bulacağım onu? Beni tanırsınız. Yapılacak işi söyleyin gerisine karışmayın."

Dragomilov keyifle gülümseyerek Hall'e döndü:

"Ben demedim mi size en iyi ajanımızı seçtim diye?"

Haas sabırsızlıkla homurdandı:

"Boş yere zaman öldürüyoruz."

"Peki öyleyse. Hazır mısınız?"

"Evet."

"Şimdi hemen."

"Öldürülecek adamın adı Ivan Dragomilov. Yani benim."

Bu beklenmedik karşılığı işitince Haas allak bullak oldu.

"Siz mi?"

Sesi kısılmıştı.

"Ben," dedi Dragomilov serinkanlı bir tavırla.

"Öyleyse beklemenin gereği yok."

Cellat, sağ elini cebine attı.

Ama ondan daha çabuk davranan Dragomilov yerinden fırlamıştı. Hail daha ayağa kalkmaya kalmadan karşılık verilmiş, tehlike savuşturulmuştu bile. Dragomilov kasılan başparmaklarıyla Haas'ın boynunu sıkıyordu. Ve sıkmaya başlar başlamaz cellatın eli aşağı düşmüştü. Bütün bunlar göz açıp kapayıncaya dek olup bitmişti. Haas'ın yüzüne kan basmıştı. Anlatılmaz bir acı duyuyordu sanki. Bir an için suratında birtakım

kasılmalar dolaştı. Sonra gözleri kapandı, kollan düştü, vücudu gevşedi. Dragomilov onu yere uzattı, yüzüstü çevirdi, mendiliyle ellerini arkasına bağladı. Her şey çarçabuk olup bitmişti.

"Azizim Hail, cerrahinin en eski tekniğine dayanan bir anestezi işlemine tanık oldunuz. Parmaklarınızla şahdamarı sıktınız mı beyne giden kan akımını kesmiş olursunuz. Japon cerrahları yüzyıllardır bu yöntemi uyguluyorlar. Eğer bir dakika sıksaydım, ölmesi işten bile değildi. Şimdi, birkaç saniye sonra ayılacaktır. İşte! Kıpırdamaya başladı bile."

Dragomilov Haas'ı sırtüstü çevirdi. Cellat gözlerini açtı. Gözkapaklarını garip bir biçimde kırpıştırıyordu. Rus'a şaşkın bir bakış fırlattı.

"İşin kolay olmayacağını söylemiştim size, Bay Haas. İlk girişiminiz yenilgiyle sonuçlandı. Korkarım buna benzer daha bir yığın yenilgi tadacaksınız."

"Alacağım paranın hakkını vermemi istersiniz herhalde," diye yanıtladı Haas. "Kendinizi niçin öldürtmek istiyorsunuz? Akıl erdiremiyorum bir türlü. Kavrayışım yetmiyor."

"Kim demiş, öldürülmek istiyorum diye!"

"Öyleyse ne diye bu emri verdiniz bana?"

"Orası beni ilgilendirir Bay Haas. Size gelince elinizden gelen her şeyi yapmalısınız. Boynunuz nasıl?"

Haas başını kımıldattı:

"Ağrıyor."

"Bu numarayı bilmeniz gerekirdi."

"Şimdi öğrenmiş oldum. Başparmakları nereye dayamak gerektiğini biliyorum artık. Beni ne yapacaksınız?"

"Arabaya koyup yol üstünde bir yere bırakacağım. Hava güzel, üşütmezsiniz. Sizi bıırda bırakırsam Bay Hail ben gitmeden bağlarınızı çözebilir çünkü. Ama daha önce cebinizdeki silahı alayım."

Dragomilov eğilip adamın cebindeki tabancayı aldı. Bir süre elinde evirip çevirdikten sonra:

"Büyük av hayvanları için hazırlanmış, namluya da kurşun sürülmüş," dedi. "Emniyeti açıp tetiğe dokunmak yeter. Benimle arabaya kadar gelir misiniz, Bay Haas?"

Adam başını salladı.

"Burası yol kıyısından çok daha rahat."

Dragomilov yanıt olarak adamın yanına çömeldi, korkunç başparmaklarını boynuna değdirdi. Haas, soluk soluğa:

"Durun geliyorum," dedi.

Elleri bağlı olduğu halde çevik bir sıçrayışla ayağa fırladı: Hail, onu kaplana benzetirken yanılmamıştı. Kiralık katil:

"Tamam," diye homurdandı. "Size tekme atmaya kalkmam. Çileme razı olacağım ama unutmayın ki beni gafil avladınız. Bir daha olmaz bu."

Dragomilov, Hall'e döndü:

"Japonların ölümle sonuçlanan yedi dokunuş biçimi var. Ben ancak dördünü biliyorum. Bu adam eğer bu alanda benimle boy ölçüşebileceğini sanıyorsa, avucunu yalar. Bakın, Bay Haas, size bir şey söyleyeyim. Elimin kıyısını görüyor musunuz? Boğazınızı da sıkmasam, herhangi başka bir oyuna da başvurmasam, yalnızca elimi bir bıçak gibi kullanarak kemiklerinizi unufak edebilir, eklem kaslarınızı koparabilirim. Bugüne dek bir düşünen makine olarak tanıdığınız bir adam için hiç de küçümsenecek bir iş değil hani, ne dersiniz? Hadi, gidelim artık. Serüvene doğru, marş marş! Hoşçakal, Hail."

Kapı kapandı. Winter Hall şaşkın bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Oldukça modern döşenmiş bir odaydı bu.

Hail her zamankinden daha çok kapılmıştı düş görüyormuş gibi bir duyguya. Oysa işte bu bir kuyruklu piyano, şu da sıradan dergilerle yüklü bir masaydı. Düş görmediğine, yaşadıklarının gerçek olduğuna inanmak için dergilerin adlarını bile okudu. Acaba birkaç dakika sonra uykudan mı uyanacaktı? Kitapları,

Dragomilov'un kitaplarını inceledi: Mahan'ın Asya Sorunu, Buckner'in Kuvvet ve Maddesi, WelIs'in Mr. Polly'si, Nietzsche'nin İyiliğin ve Kötülüğün Ötesinde'si, Veblen'in Çalışmayan Sınıfın Kuramı, Hyde'ın Epicuros'dan İsa'ya adlı yapıtı ve Henry James'ın son romanı dizilmişti raflara. Ve kitaplar içinde geçen ömrünün bir bölümünün sonuna varan o şaşılası adam bütün bunları yüzüstü bırakıp çılgın bir serüvene, olmayacak bir yaşantının kollarına atılmıştı.

Yedinci Bölüm

Ertesi sabah Hail:

"Dayını beklemeye gerek yok," dedi Grunya'ya. "Kahvaltıdan sonra kente dönüyoruz."

Grunya şaşakalmıştı:

"Biz mi? Niçin?"

"Evlenmek için. Dayın yola çıkmadan önce beni sana yarı resmi vasi atadı. En iyisi durumu resmileştirmek. Tabii eğer ciddi bir itirazın yoksa."

"Var elbette! Birincisi: seninle evlenmeye ne denli can atarsam atayım, sıkboğaz edilmekten hoşlanmam. İkincisi: gizli kapaklı şeylerden nefret ederim. Dayım nerde? Ne oldu? Nereye gitti? Sabah treniyle kente mi gitti? Böyle bir pazar günü, sabah sabah, durup dururken ne diye kente insin?"

Hail karanlık bir bakış fırlattı kıza.

"Sevgili Grunya, sana yürekli ol filan diyecek değilim. Seni tanırım, saçma laflara gerek duymadığını da bilirim."

Genç kızın yüzünden yayılan korku havasını görünce çabucak ekledi hemen:

"Dayın ne zaman döner, bilmem. Dönecek mi, onu bir daha görecek misin, onu da bilmiyorum. Dinle beni. Hani sana Cinayet Şirketi'nden söz etmiştim ya, anımsıyor musun?"

Grunya evet gibilerden başını salladı.

"İşte o örgüt kurban olarak şimdi de dayını seçti. Bay Constantine de canını kurtarmak için kaçtı. İşte hepsi bu!"

"Ne? Ama olamaz. Serge Dayı kaçtı ha? Yirminci yüzyıldayız, kuzum. Böyle şeyler olamaz artık. İkiniz bir olup soğuk bir şaka hazırladınız bana."

Hail, Grunya eğer Constantine'in gerçek kimliğini bilseydi acaba ne düşünürdü, diye kendi kendine soruyordu. Yarım yamalak bir gülümseyişle:

"Sana namusum üzerine yemin ederim ki dediklerim doğru," dedi. "Şirket, dayının öldürülmesine karar verdi. Sen de biliyorsun, dün öğleden sonra epeyce bir zaman bir şeyler yazıp durmuştu. Durum kendisine bildirilmişti. İşlerini düzene koyuyor, bana vereceği yönergeyi hazırlıyordu."

"Peki, ya polis? O katillere karşı kendini korumak için niye polise başvrumadı?"

"Dayın başkalarına benzemez. Polisin lafını bile işitmek istemiyor. Benden de, polisi bu işe karıştırmayacağım konusunda söz aldı."

Grunya kapıya yöneldi:

"Ama ben kimseye söz möz vermedim," dedi. "Hemen polisi çağıracağım."

Hail kızın bileğini yakaladı, öfkeyle sarstı.

"Beni dinle. Bu hikâkeye deli saçması, kabul. Akıl almaz bir şey. Ama gerçek. En ufak ayrıntısına varıncaya dek gerçek. Dayın polisin işe karışmasına karşıdır. Böyle istiyor. Bana verdiği emir böyle. Eğer onun isteğine karşı gelirsen bunun sorumluluğunu ben taşıyacağım, çünkü durumu sana açıklamakla yanlış bir iş yapmış olacağım. Oysa bana öyle geliyor ki yanlış bir iş yapmış değilim."

Kızın bileğini bıraktı. Grunya kapının eşiğinde durakladı.

"Olmaz böyle şey!" dedi. "İnanılacak gibi değil! Hadi canım, şaka ediyorsun!"

"Bence de zırvalık, olanlar. Ama inanmak zorundayım. Dayın bu gece valizini hazırlayıp gitti. Gittiğini gördüm. Benimle vedalaştı. Senin ve onun çıkarlarını savunma işiyle beni görevlendirdi. Al, bak... işte bana bıraktığı yönerge mektubu."

Hall evrak çantasını çıkardı, Sergey Constantine'in öy künülmesi olanaksız yazısını taşıyan birkaç kâğıt aldı içinden.

"Sana da kısa bir mektup var. Son derece acele ediyordu. Gel. Kahvaltı ederken okursun."

Neşesiz bir kahvaltı oldu. Grunya bir fincan kahveyle yetindi. Hail bir iki lokmayı isteksiz isteksiz geveleyip durdu. Sonunda, Winter Hall adına gelen bir telgraf genç kızın son kuşkularını dağıttı. Telgrafın şifreli olduğunu ve şifreyi çözecek olan anahtarın Winter Hall'in elinde bulunduğunu görünce olanlara inandı. Gelgelelim kalın esrar perdesi yine de aralanmış olmadı.

Hail şifreyi çözerek okudu:

Zaman zaman haber vereceğim size. Grunya'ya sevgiler. Evlenmenize razıyım, söyleyin kendisine. Karar onun.

Hail şu açıklamayı yaptı:

"Bu yoldan, onun hareketlerini izleyebileceğimi umuyorum. Hadi şimdi, gidip evlenelim!"

"Katillerce kovalanan bir adam canını kurtarmak için bucak bucak kaçıp dururken ben evlenmeye gideceğim, ha? Asla! Bir şeyler yapmalı. İkimiz el ele vermeliyiz. Eğer yanılmıyorsam, o katiller yuvasını mahvetmeye kararlıydın. Hadi öyleyse, ne duruyorsun? Ez o çeteyi, dayımı kurtar."

Hail tatlılıkla yanıt verdi:

"Sana her şeyi açıklayamam. Ama dayının kaçması o yuvayı yıkmak için kurduğum planın bir bölümüdür. Aslında benim öngördüğüm plan bu değildi. Hesapta olmayan durumlarla

karşılaştım. Ancak şu kadarını söyleyebilirim: Eğer dayın bir yıl ölümden kaçabilirse kesinlikle kurtulmuş olacaktır. Bence, katillerini bir yıl boyunca başarısızlığa uğratabilecek kadar güçlüdür. O zamana dek ona yardım etmek için elimden ne gelirse yapacağım. Yazık ki bana verdiği yönerge elimi kolumu bağlıyor. Örneğin, kesinlikle polise başvurmamamı istemesi hareket alanımı kısıtlıyor."

"Peki öyleyse, ben de o bir yılın sonunda evlenirim," dedi Grunya.

"Kabul. Bugün ne yapmak niyetindesin? Edge Moor'da mı kalacaksın, yoksa kente mi döneceksin?"

"İlk trenle dönüyorum."

"Ben de."

"Öyleyse birlikte döneriz."

Bu sözleri söylerken, o sabah ilk kez gülümsedi.

Hail yüklü bir gün geçirdi.

Garda trenden indikten sonra Grunya'dan ayrıldı, Dragomilov'un buyruklarını yerine getirmeye gitti.

Sergey Constantine ve Ortaklarının müdürü söz dinlemedi. Patronunun eliyle yazılmış ve genç adamı yetkili kılan mektuba inanmadı.

Hail, söylediklerinin doğruluğuna tanıklık etmesi için Grunya'ya telefon açtırdı. Ama adam bu kez de, telefonda konuşan kişinin gerçekten Constantine'in yeğeni olup olmadığından kuşkulandı. Bunun üzerine genç kız şirkete gelip Winter Hall'ün sözlerini doğrulamak zorunda kaldı.

Delikanlıya genç kız öğle yemeğini birlikte yediler; sonra Hail, Dragomilov'un büro olarak kullandığı evi teslim almaya gitti. Grunya'nın ağzını aramıştı, ama, tahmin ettiği gibi, kızın böyle bir bürodan haberi yoktu.

Sağır-dilsizle anlaşmak zor olmadı. Yüzüne karşı konuşulunca, dudaklara bakarak söyleneni anlıyordu. Kendisi de yazarak yanıt veriyordu. Uşak, Dragomilov'un kendisine yazdığı mektubu burnuna götürüp uzun uzun kokladı. Böylece mektubun sahte olmadığını anladı, ve Winter Hall'ü geçici efendisi olarak kabul etti.

O akşam Hail üç ziyaretçi kabul etti. Birincisi, şişman, kaba, şen şakrak bir adamdı. Adının Burdvvell olduğunu söylemişti. Şirket'in ajanlarındandı. Örgüt üyelerinin ayrıntılı listesine dayanarak Hail onun başka bir ad taşıdığını buldu.

"Adınız Burdwell değil sizin," dedi.

"Biliyorum. Peki, adımın ne olduğunu siz söyleyebilir misiniz bana?"

"Evet. Thompson. Sylvanius Thompson."

Adam neşeli neşeli:

"Bu bana bir şey anımsatıyor," yanıtını verdi. "Ama biraz daha ayrıntıya girebilir misiniz acaba?"

"Beş yıldır örgüttesiniz. Toronto doğumlusunuz. Kırk yedi yaşındasınız. Barligton Üniversitesi nde sosyoloji öğrettiniz. Ama ekonomi dersleriniz yönetimin hoşuna gitmediği için istifa etmek zorunda bırakıldınız. Şirket size on iki görev verdi. Bu on iki kişinin kimliklerini saymamı ister misiniz?"

Sylvanius Thompson bir el hareketiyle durdurdu onu:

"Böyle olayların sözünü etmeyiz biz."

"Bu odada edebiliriz ama."

Eski sosyoloji profesörü bu yanıtın doğru olduğunu kabul etti:

"Hepsini saymaya gerek yok. Yalnızca birincisinin ve sonuncusunun adlarını verin. Sizinle iş konuşabileceğimi anlayayım."

Hail yeniden listeye baktı:

"Birincisinin adı Sig Lemuels, polisti. Onun öldürülmesi sizin deneme sınavınız oldu. Sonuncusunun adı da Bertram Festle. Bar Point'de yatına binerken düşüp boğulduğu sanıldı."

"Tamam."

Sylanius Thompson bir süre suskunlaştı, bir puro yaktıktan sonra yeniden konuştu:

"Doğru olup olmadığını anlamak istemiştim yalnızca. Burada Şeften başka hiç kimseyle karşılaşmamıştım şimdiye dek, onun için bir yabancı görünce şaşırdım. Oldu. Şimdi iş konuşabiliriz. Çoktandır ödenek almadım da, para sıkıntısı çekmeye başladım."

Hail, Dragomilov'un verdiği buyrukların daktiloda yazılmış bir suretini aldı, kimi paragraflarını dikkatle okudu.

"Şu anda bir şey yok," dedi. "Ama ben size, ilerde alacağınız ücrete karşılık olarak, şimdilik iki bin dolarlık bir ön ödemede bulunayım. Sürekli olarak Şirket le ilişkide bulunun. Örgüt sizi her an çağırabilir. Çok büyük bir iş almak üzereyiz. Şirket, tüm üyelerini seferber etmek zorunda kalabilir. Size şunu da diyebilirim: Şirket'in varlığı söz konusudur bu işte. Şu makbuzu imzalar mısınız lütfen?"

Eski profesör belgeyi imzaladı, purosundan bir nefes çekti. Kalkıp gitmeye hiç niyetli görünmüyordu.

Hail, damdan düşercesine:

"Adam öldürmekten hoşlanıyor musunuz?" diye sordu.

"Hoşlandığımı söyleyemem pek. Daha doğrusu, umursamıyorum. Ama ne yapalım, yaşamak gerek. Karım ve üç çocuğum var."

"Geçiminizi bu yoldan kazanmanın doğru bir şey olduğu kanısında mısınız?"

"Elbette. Bu kanıda olmasaydım zaten başka türlü kazanırdım yaşamımı. Kaldı ki ben bir katil değil, verilecek bir yargıyı yerine getiren bir celladım. Şirket hiçbir insanı yok yere temizlemiş değildir... Bunun haklı bir nedeni vardır demek istiyorum. Siz de bilirsiniz ki ancak topluma zarar veren önemli suçlar işlemiş kimseler ortadan kaldırılır."

"Profesör, doğrusunu isterseniz, geçici olarak Şirket'in sorumluluğunu üstlenme ve en sert buyrukları uygulamama karşın, o konuda çok az şey biliyorum. Söylesenize bana, Şefe olan inancınızda yanılmış olamaz mısınız?"

"Ne demek istediğinizi anlayamadım..."

"Yani ahlak açısından demek istiyorum. Verdiği kararlar dayanaksız olamaz mı? Örneğin, topluma karşı hiçbir ağır suç işlememiş ya da kendisine yöneltilen suçlamalardan suçlu olmayan bir kimseyi öldürmeniz... ya da daha doğrusu şöyle diyelim: hakkında verilen idam kararını yerine getirmeniz için size emir veremez mi?"

"Hayır, delikanlı, böyle bir şey olamaz. Bana bir iş verildiğinde -sanırım bütün öbür üyeler de böyle davranırlarilk önce dosyayı istetir ve dikkatle incelerim. Bir defasında, bir görevi geri çevirmişimdir. Haklı bir kuşkuya kapılmıştım da ondan. Sonradan, yanıldığım ortaya çıktı. Ama bu bir ilke sorunu. Emin olun, eğer Şirket bu alanda suçlanabilme durumunda bulunsaydı, eğer temelinde hukuk ve adalet olmasaydı, bir yıl bile dayanamazdı. Ben kendi payıma, eğer Şirket konusunda, onun adına üstlendiğim görevler konusunda başka türlü düşünseydim, karımın gözlerinin içine bakamaz, suçsuz yavrularımı kucağıma alamazdım."

Sylvanius Thompson gittikten sonra Haas çıkageldi raporunu vermeye. Suratı sapsarıydı. Açlıktan ölüyor gibiydi.

"Şef Chicago'ya gitmek için yola çıktı," diye söze başladı. "Albany'den arabayla geçti. New York garından trene bindi. Chicago treninde bir kuşet ayırtmıştı. Onu izlemek için geç kaldığımdan, Schwartz'a telgraf çektim; Schwartz bir sonraki trene atladı. Chicago şubemizin müdürüne telgrafla durumu bildirdim. Adını biliyor musunuz onun?"

"Biliyorum. Starkington."

"Kendisine durumu anlattım. Şefi izlemek için iki kişiyi görevlendirmesini istedim. Sonra

Harrison'u almak için buraya geldim. Eğer arada Starkington işi başardığını bize bildirmezse, siz ve ben ilk trenle Chicago'ya doğru yola çıkacağız."

Hail karşı çıktı:

"Ama ikiniz de verilen yönergeye uymamışsınız. Drag... Şef size yalnız Schwartz ve Harrison'la iş görmenizi, ancak üçünüz de ve birkaç kez başarısızlığa uğrayacak olursanız örgütün öbür üyelerini yardıma çağırmanızı buyurmuştu. Oysa siz henüz başarısızlığa uğramadınız, hatta daha doğru dürüst işe başlamış değilsiniz bile."

"Sanırım siz bizim yöntemlerimizi iyi bilmiyorsunuz," dedi Haas. "İzlediğimiz kimse başka kentlerde bulunan üyelerimizin görev alanına girerse, o üyelerin yardımını istememiz kurallara uygundur."

Hail karşılık vermeye fırsat bulumadı: Sağır ve dilsiz uşak odaya girdi, Dragomilov adına gelen bir telgraf verdi. Starkington'dan geliyordu. Hail şifreyi çözdükten sonra yüksek sesle Haas'a okudu:

Haas aklını mı kaçırdı? Sizi öldürmesi için kendisini görevlendirdiğinizi bildiriyor bize. Chicago'ya doğru yola çıktığınızı, sizi vurmak için ardınıza iki adam takmamı söylüyor. Haas saçma sapan laflar etmezdi böyle. Çıldırmış filan olmasın? Durum tehlikeli olabilir. Kendisiyle ilgilenin.

"Az önce kendisiyle görüştüğümde, Harrison da aynı tepkiyi gösterdi," dedi Haas. "Oysa ben saçmalamıyorum, deli de değilim. Bu soruna bir çözüm bulmamız gerek, Bay Hail."

Oturup birlikte şöyle bir yanıt yazdılar:

Haas'ın aklı başındadır. Dedikleri doğru. Kendisiyle işbirliği yapın.

Sekreter Y.

Winter Hall

Haas kalktı:

"Bu telgrafı kendi elimle postaya vereyim," deyip çıktı. Birkaç dakika sonra Hail, Grunya'ya telefon etti, dayısının Chicago'ya doğru yola çıktığını bildirdi. Sonra, Haas'ın sözlerinin doğru olup olmadığını anlamak için gizlice kendisini yoklamaya gelen Harrison'la bir görüşme yaptı. Harrison olan bitene inanmış olarak geri döndü.

Ertesi gün öğlenden başlayarak Chicago'dan gönderilen telgraflar gittikçe sıklaştı:

Şefle buluştum. Her şeyi doğruladı. Özür dilerim. Kolumu kırıp ortalıktan yok oldu. Chicago'daki dört üyemize onu vurma görevini verdim.

Schwartz geldi.

Şef batıya doğru gidiyor sanırım. Onunla ilgilenmeleri için Saint-Louis, Denver ve San Fransisko'ya yönerge veriyorum. Bu iş bize pa-

halıya oturacağa benziyor. Beklenmedik giderler için para yollayın.

Dempsey'in üç kaburgası kırık, sağ kolu felç. Felç sürekli değil. Şefin izini yitirdik.

Şef Chicago'da, ama yerini bulamıyoruz.

Saint-Loui, Denver ve San Fransisko'dan yanıt aldım. Beni deli sanıyorlar. Durumu onaylamanızı rica ederim.

Bu son telgraf eline ulaşmadan, söz konusu üç kentten mesajlar gelmişti. Hepsi de Starkington'un keçileri kaçırdığından kuşkulanıyorlardı. Hail Chicago'nun telgrafına verdiği karşılığın aynısını öbürlerine de verdi.

Bu kargaşa içinde, Hall'ün aklına ansızın bir fikir geldi: Starkington'a uzun bir telgraf gönderdi, ve bu telgraf büsbütün artırdı kargaşayı:

Her şeyi durdurun. Chicago şubesini genel toplantıya çağırıp şu sorunu görüşün: Şefin yargılanıp öldürülmesinde kurallara aykırı bir durum olabilir. Şef kendi kendini yargılamıştır. Niçin? Aklını kaçırmış olsa gerek. Kötülük yapmamış olan bir kimseyi öldürmek doğru olmaz. Şefin suçu nedir? Siz ne düşünüyorsunuz?

Gelen yanıt, bu sorunun, Chicago'nun takibatı ertelemesini sağladığını gösterdi:

Sorunu inceledik. Haklısınız. Şefin verdiği karar geçersiz. Şef suçsuzdur. Ona dokunmaya-

cağız. Dempsey'nin kolu iyi. Hepimiz de Şefin aklını kaçırmış olabileceği kanısında birleşiyoruz.

Hail sevinç içindeydi. Öyle bir dolap çevirmişti ki, o ahlak manyaklarını tongaya düşürüp sapıklığın sınırlarına itmişti. Dragomilov şimdilik kurtulmuştu.

O akşam, delikanlı Grunya'yı tiyatroya davet etti, yemeğe götürdü, dayısının geleceğiyle ilgili kaygılarını iyimserliğiyle gidermeye çalıştı. Ama dönüşünde, bir yığın telgrafla karşılaştı:

Önceki buyrukları geçersiz kılan bir telgraf aldık Chicago'dan. Son mesajınız bu karşı buyrukla çelişiyor. Kesin kararınız nedir?

Saint-Louis.

Şef konusundaki buyrukları Chicago geri aldı. Kurallarımız, verilen buyrukların geri alınmasını yasaklar. Neler oluyor?

Denver.

Nerde Şef? Niçin bizlerle bağlantı kurmuyor? Chicago'nun son telgrafı daha önce alınan kararı değiştiriyor. Herkes çıldırdı mı? Yoksa alay mı ediyorsunuz?

San Fransisko.

Şef hâlâ Chicago da State Street'te Carthey'ye rastlamış. Kendisinin izlenmesini istemiş. Ve ateş püskürmeye başlamış. Carthey de karşı çıkmış.

Şef küplere binmiş. Öldürülme buyruğunun uygulanmasını istiyor.

Starkington.

Şef yine Carthey ile görüştü. Durup dururken saldırdı ona. Carthey'ye bir şey olmadı.

Starkington.

Şef telefon etti. Beni adamakallı haşladı. Ben de sizin yönergeniz üzerine kararımızı değiştirdiğimizi söyledim. İfrit kesildi. Delirdi mi acaba?

Starkington.

Karışmanız her şeyi berbat ediyor. Bu işe burnunuzu sokmaya ne hakkınız var? Tutumuzunu değiştirmeniz gerekli. Ne yapmak istiyorsunuz? Yanıtlayın.

Drago.

Ve Hail şu yanıtı yolladı:

Doğru olanı yapmaya çalışıyorum. Kendi kurallarınızı kendiniz çiğneyemezsiniz. Üyeler haklı olmayan bir eyleme girişemezler, yoksa dürüstlük ilkelerine aykırı davranmış olurlar.

Son sözü Dragomilov söyledi. O akşamki mesajların sonuncusu çok kısaydı:

Saçma!

Sekizinci Bölüm

Hail, ertesi sabah saat on birde öğrendi Dragomilov'un tepkisini. Şef kişisel bir telgraf göndermişti:

Bütün şubelere aşağıdaki bildiriyi yolladım. Örgütümüzün yanlış yolda olduğu kanısındayım. Her üye bilerek ya da bilmeyerek suç işliyor. Görevinizi yerine getirmekle doğru bir iş yaptığınıza inanmanızı isterim.

İlgililerin kararı çok geçmeden Hall'ün eline ulaştı. Yanıtları Dragomilov'a gönderirken gülümsüyordu. Bütün şubeler, Dragomilov'un ileri sürdüğü kanıtların yetersizliğinde birleşiyordu.

İnanmak, günah işlemek değildir, diyordu New-Orleans.

Suçu oluşturan şey, bir inanışın özünde bulunan yanılgı değil, içtensizliktir, diye belirtiyordu Boston.

Saint-Louis şu sonuca varıyordu:

Şefin dürüstçe itiraf ettiği inanç, suç sayılamaz. Ahlak konusundaki görüş ayrılığı, öngörü-

len eylemi asla haklı gösteremez, diye açıklıyordu Denver.

San Fransisko ise şu öneride bulunuyordu:

Tek çözüm yolu şu: Şef ya görevini bırakır, ya da kararını geri alır.

Dragomilov'un karşılığı yeni bir genel bildiri niteliğini taşıyordu. Şöyle diyordu:

Bundan böyle inancımı eylemlerimle belirteceğim. Örgütü suçlu bulduğum için, onu ezeceğim. Üyeleri kendi elimle mahvedeceğim, gerekirse işe polisi bile karıştıracağım. Chicago bütün şubelere doğrulayacak. Bana karşı eyleme geçmelerini gerektiren çok daha geçerli bir neden vereceğim onlara yakında.

Hail, bu çılgın ahlakçılar topluluğunun tepkisinin ne olacağını kestiremediğinden, şubelerden gelecek karşılığı dört gözle bekliyordu. Tüm örgüt aynı kanıda değildi. San Fransisko düşüncesini şöyle açıkladı:

Kabul edebilir. Yönerge bekliyoruz.

Denver şu öğüdü verdi:

Chicago şubesine Şefin akli dengesinin bir incelemeden geçirilmesini salık veririz. Bölgemizde çok iyi klinikler bulunmaktadır.

Saint-Louis protesto ediyordu:

Herkes çıldırdı mı ne? Yeterince haberalma elemanımız yok. Bu arapsaçını çözebilecek kimse yok mu?

Boston sakıngan davranılmasını istiyordu:

Bu bunalımda serinkanlı davranmak gerek. Şef hasta belki. Herhangi bir eyleme geçmeden önce bu noktayı kuşkuya yer bırakmayacak biçimde aydınlatmak gerek.

Sonra Starkington; Haas, Schwartz ve Harrison'un yeniden New York'a gitmelerini önerdi. Hail bu öneriyi olumlu karşıladı. Ama kabul kararını daha yeni bildirmişti ki, Chicago'nun yeni bir bildirisi durumu baştan başa değiştirdi. Starkington şu haberi veriyordu:

Carthey öldürüldü. Polis katili arıyor, ama elinde hiçbir ipucu yok. Bizce bu olayın sorumlusu Şeftir. Bütün şubelere bilgi iletmenizi diliyoruz.

O andan sonra telgraflar yağmaya başladı Hall'e. Yirmi dört saat sonra daha da şaşırtıcı bir haber geldi Chicago'dan:

Schwartz öğleden sonra saat üçte boğazlanarak öldürüldü. Bu kez hiç kuşku yok: Şefin işi. Polis onu arıyor. Biz de. Ortadan yok oldu. Bütün şubeleri harekete geçirmenizi diliyoruz. Ağır güçlükler öngörüyoruz. Biz kendiliğimizden işe koyuluyoruz, ama şubelerin onayını da almak isterdik.

Şubeler hemen onaylarını bildirdiler. Dragomilov muradına ermişti: Bu titiz ahlakçılardan her biri kesin karar alarak ona karşı dönmüştü.

Hail çıkmaza girmişti. Kendisini verdiği söze bağlı kalmaya zorlayan ahlak anlayışına lanet ediyordu. Dragomilov'un gerçekten bir deli olduğuna emindi artık. Çılgın bir katil kimliğine bürünmek uğruna, sakin bir araştırıcı ve işadamı yaşantısını bırakan bir deli, bir çılgına karşı yükümlülüğe girmiş olması önemli bir sorun yaratıyordu. Bu kural dışı durum göz önünde bulundurulursa, sözünü geri alması ahlaki bakımdan haklı mıydı, haksız mı? Sağduyu, haklı diyordu; polise haber vermek haklı, Cinayet Şirketi'nin üyelerini tutuklatmak haklı, pek yakında sökün edeceğe benzeyen zincirleme cinayetleri engellemek için gereken bütün önlemleri almak da haklı.

Ama sağduyunun üstünde ahlak vardı, ve Hail zaman zaman deli olup olmadığından kuşkulanmaya başlamıştı.

Sanki bunca sıkıntı yetmiyormuş gibi, bir de Grunya çıkageldi. Hall'ün kendisine verdiği telefon numarasından bulmuştu adresi.

"Sana hoşça kal demeye geldim," diye söze başladı. "Çok rahat bir yer burası. Çok garip bir uşağın var! Ağzını açıp da tek laf etmedi."

"Hoşça kal demeye mi geldin? Yoksa Edge Moor'a mı dönüyorsun?"

Kız başını salladı, gülümsedi:

"Hayır, Chicago'ya gidiyorum. Sergey Dayı'yı bulup elimden geldiğince yardım etmek istiyorum. Kendisinden aldığın son haberler nasıl? Hâlâ Chicago'da mı?"

"Son telgraflarına göre..."

Hail bir an duraksadı, sonra devam etti:

"Evet, hâlâ orda. Ama senin hiçbir yardımın dokunamaz, ve oraya gitmen doğru olmaz."

"N'olursa olsun gideceğim."

"Bak Grunya, sevgilim, şu öğüdümü aklından çıkarma..."

"Bir yıl geçmeden olmaz. Yalnız iş konusunda öğüt verme yetkin var. Zaten ilgilendiğim işi sana devretmeye karar verdim. Bugün öğleden sonra trene biniyorum."

Tartışmanın yararı yoktu. Hail, kavga çıkarmaktan kaçınacak kadar akıllıydı. Yakışık aldığı gibi, iki sevgili olarak ayrıldılar birbirlerinden. Hail, o tımarhaneyi andıran işyerinin akıl almaz eylemlerini düzenlemek üzere Şirket'in genel karargâhında kaldı.

Yirmi dört saatlik bir aradan sonra, Starkington'dan bir haber geldi, arkasından yeniden telgraflar yağmaya başladı.

Şef hâlâ burada. Dün Harrison'un boynunu kırdı. Polis Schvvartz olayı ile bir bağlantı kurmadı. Lütfen bütün şubelerin yardımını isteyin.

Hail bir genel çağrı çıkardı. Bir saat sonra da art arda telgraflar geldi:

Broke hastanede. Dempsey öldürüldü. Şef kentten ayrıldı. Haas ardına düştü. Saint-Louis'ye bildirildi. Starkington.

Boston'dan şu haberi geçtiler:

Rastenaff ve Pillsvvorthy hemen Şefi izlemeye çıktılar.

Lucoville Chicago'ya göndirildi, diye haber veriyordu New-Orleans. Saint-Louis ise şöyle diyordu:

Artık kimseyi göndermeyin. Şefin gelmesini bekliyoruz.

Hail, daha sonra Grunya'nın Chicago'dan çektiği telgrafı aldı:

Yeni haberler var mı?

Bu kaygılı soruyu yanıtlandırmayınca genç kız üsteledi:

Yeni bir haber varsa bana yardımcı ol.

Bu kez Hail şu karşılığı verdi:

Chicago'dan ayrılmış. Saint-Louis'ye gitmiş olabilir. İzin ver de yanına geleyim.

Grunya'dan ses çıkmadı artık. Ve Hail; dört kentten gelen katillerin (Saint-Louis'den gelenler de ayrı) ve öz kızının, izini sürdükleri bir ada-

mın yer değiştirmelerini uzaktan seyretmek durumunda kaldı. Yerinden ayrılmadı.

Bir gün geçti. Bir gün daha geçti. Katillerin öncüleri Saint-Louis'e vardılar. Ama Dragomilov hiçbir iz bırakmamıştı geride. Haas ortalıkta yoktu. Grunya dayısını bulamıyordu. Boston şubesinin müdürü kentte tek başına kaldığını Hall'e bildirdi. Ancak, yeni bir durum olursa ötekilerin ardından gidecekti.

Kırk sekiz saat sonra Dragomilov bir darbe daha indirdi. Rastenaff ile Pilsvvorthy çok erken varmışlardı Saint-Louis'e. Ve savcılığın gönderdiği sedye ile terk etmişlerdi yataklarını: İkisinin de yüreğinde birer ufak kurşun vardı. O şubenin sağ kalan tek üyesi ve müdürü, iki üyenin de ölmüş olduğunu bildirdi. Haas yeniden ortaya çıkmıştı, ama dört gündür nerelerde olduğu açıklanmadı. Dragomilov hâlâ ortalarda yoktu. Büyük bir üzüntü içinde bulunan Grunya telgraf bombardımanına tutuyordu Hall'ü. Boston şubesinin müdürü ava çıktığını bildirdi. Starkington, yaralı koluna karşın onun ardından gitti. Şefin Denver'e gideceğini sanan San Fransisko, onları desteklemeleri için iki adam gönderdi oraya. Aynı şeyi uman Denver seferber olmuştu.

Bütün bu çalışmalar Şirket'in kasasında geniş gedikler açıyordu. Hail, Dragomilov'un buy-

ruğu uyarınca, durmadan para yolluyordu örgüte. Ve büyük bir sevinçle yapıyordu bunu, çünkü böyle giderse yıl sonuna varmaz, örgütün parası suyunu çeker, diye düşünüyordu.

Ortalık bir süre durgunlaştı. Şirket'in bütün üyeleri batıda toplanmış, birbirleriyle bağlantı kurmuşlardı. Hall'ün yapacağı bir şey yoktu artık. Sabırsızlıktan içi içini yiyordu. Bir iki gün bekledikten sonra, birtakım parasal kararlar aldı, şağır ve dilsiz uşağa telgrafları kendisine iletmesini tembih ettikten sonra Şirket'in genel karargâhını kapatıp Sait-Louis trenine atladı.

Dokuzuncu Bölüm

Saint-Louis'de durum değişmemişti. Dragomilov ortalıkta görünmemişti. Herkes bir şeyler olmasını bekliyordu.

Hail, banliyöde ailesiyle konforlu bir villada oturan, Şirket'in yerel müdürü Murgweather'in evinde bir toplantıya katıldı. Geçici sekreter içeri girdiği zaman herkes ordaydı. Hail, iskelete benzeyen Haas'ı hemen tanıdı, kolu askıda olan adamın da Starkington olduğunu anladı.

Tanıştırıldıktan sonra, New Orleans şubesinin başı olan adam:

"Kim bu adam?" diye sordu.

Murgweather:

"Geçici sekreter," diye yanıtladı.

Lucoville kin dolu bir tavırla:

"Kesinlikle karşıyım," dedi. "Tam bir gevşeklik içinde yürüyoruz. Bu bay bizden değil. Kimseyi öldürmemiş. Denenmemiş. Aramızda bulunması, kuralların çiğnenmesi demektir, ki şimdiye dek böyle bir durum görülmemiştir.

Ayrıca, bu gevşeklik bizimki gibi tehlikeli bir meslekte çalışanlar için ölüm demektir. Bu konuda iki noktaya parmak basmak isterim. Onun toplumsal eylemlerini eleştirecek değilim. Kitaplarını okudum, yararlandım da. Sosyolojiye büyük katkıda bulunmuştur. Bu bay bir sosyalisttir. Sosyalist milyoner, diyorlar ona. Bu ne demek?

"Bu demektir ki, bizim örgütün ve ilkelerimizin yabancısıdır. Bu demektir ki düzenin körü körüne hayranı, pohhopçusudur. Düzen denen fetişe tapar. Ona sorarsanız, yasaların üstünde bulunan bizler, yasaları çiğnemekteyiz. Bu bakımdan, Bay Hall'ün aramızda bulunması zararlıdır. Eninde sonunda, inançla bağlı olduğu fetişi adına kaçınılmaz biçimde bizi yok etmesi gerekecektir. Bu durum, eşyanın doğası gereğidir. Yapısı ve felsefesi bunu gerektirir.

"İkincisi: Dikkat ederseniz, aramızda boy göstermek için örgütün bir bunalıma karşı koymak zorunda kaldığı zamanı seçmiş bulunuyor. Ona kim kefil olmuş? Kim paylaşmış sırlarımızı onunla? Bir kişi, yalnızca bir kişi: bugün bizleri yok etmeye uğraşan, üyelerimizi tehdit eden Şef. Kötü bu, çok kötü. Hepimiz için kötü. Bu adam, kalenin içine sızan düşman. Onu dışarı atmayı öneriyorum..." Murgweather onun sözünü kesti: "Özür dilerim, azizim Lucoville, ama bu tartışma yersiz. Bay Hail benim konuğum."

New-Orleans şubesinin başı şu karşılığı verdi: "Hepimiz aynı yolun yolcusuyuz. Konuk olmuş olmamış, kibarlık gösterileri yapmanın sırası değil. Bu adam bir casus. Amacı da bizi yok etmek. Yüzüne karşı suçluyorum. Ne yanıt verecek?"

Hail çevresindeki kuşkulu yüzlere göz gezdirdi. Yalnızca Lucoville'in öfkeli göründüğünü saptadı. Yanılmamışım, diye düşündü, bunların topu deli filozoflar.

Murgweather araya girmeyi denedi, çabası boşa gitti. Boston Şubesinin Müdürü Hanover sordu: "Buna ne diyeceksiniz, Bay Hail?" "İzin verin de oturayım. Sorularınızı seve seve yanıtlarım."

Hepsi de özür dilediler. Büyük bir koltuk sürdüler altına. Hail yerleştikten sonra söze başladı:

"Bana yöneltilen suçlama iki bölümden oluşuyordu, savunmam da iki bölümlü olacak. Önce şunu söyleyeyim ki, gerçekten de hedefim örgütünüzü yok etmektir."

Bu giriş kibarca bir sesizlikle karşılandı. Hail, bu adamların birer filozof ve deli olarak hayli tutarlı olduklarını düşündü. Yüzlerinde hiçbir coşkunluk belirtisi okunmuyordu. Sözün gerisini bekliyorlardı. Bilimsel bir toplantıya katılan bilginler kadar dikkatli ve ağırbaşlıydılar. Lucoville'in öfkesi bile yatışmış gibiydi. Şimdi o da arkadaşları kadar soğukkanlıydı.

Hail, konuşmasını sürdürdü:

"Örgütünüzü yok etmeye neden karar verdim? Bu öylesine geniş bir konu ki, bugün tartışamayız. Size yalnız şunu söyleyeyim ki şefinizin davranışının değişmesinden ben sorumluyum. Sizler gibi onun da çok dürüst bir ahlakçı olduğunu anlayınca, kendisini öldürmenizi emretmesi için elli bin dolar verdim ona. Elbette ki bu emri haklı gösterecek ahlaki nedenleri kendisine kabul ettirdim. O da, benim önümde, bu görevi Bay Haas'a verdi. Doğru değil mi, Bay Haas?"

"Doğru."

"Ve yine benim önümde, Şef, örgütün sekreterlik görevini üstlendiğimi size bildirdi. Doğru mu, Bay Haas?"

"Doğru."

"Şimdi ikinci noktaya geliyorum. Şirket in genel kurmayını yönetme işini Şef niçin bana verdi? Niye beni seçti? Yanıtı basit: Çünkü ahlak konusunda topunuzun yarısı kadar katı olduğumu biliyordu. Verdiğim sözden cayamayacağımı biliyordu. Davranışlarım bu dediğimi doğruladı. Sekreterlik görevimi yerine getirmek için elimden geleni yaptım. Gereken bütün telgrafları çektim, genel çağrılar çıkardım, buyruklar verdim. İstenilen bütün paraları gönderdim. Felsefenizden nefret ediyordum, ama yine de aramız-

da kararlaştırıldığı biçimde davranmaya devam edeceğim. Doğru bildiğim şeyi yapıyorum. Yanılıyor muyum yoksa?"

Bu açıklama üzerine kısa bir sessizlik oldu. Lucoville yerinden kalktı, Hall'e doğru ilerdi, ağırbaşlı bir tavırla elini uzattı. Öbür üyeler de aynı şeyi yaptılar.

Sonra Starkington söz aldı, örgüt kasasından Dempsey'in ve Harrison'ın dul karısı ve çocuklarına para yardımı yapılmasını önerdi. Tartışma kısa sürdü. Bir rakam üzerinde anlaştıktan sonra Hail iki çek yazdı, gereğinin yapılması için Murgweather'a verdi.

Daha sonra, patlak vermiş olan bunalım ve davadan dönen Şefe ne yapılması gerektiği konusunda tartışma açıldı. Hail tartışmaya katılmadığından, koltuğuna rahatça gömüldü, bu ilginç sapıkları seyretmeye daldı.

Yedi kişiydiler. Haas ve Lucoville dışında hepsi de orta yaşlı, burjuva görünüşlü ve aydın tavırlıydı. Bu adamların acımasız birer cellat, kiralık birer katil olduğunu bir türlü aklı almıyordu. Bu soğuk tavırlı insanların amansız olmaları inanılır şey değildi. Örgüt üyelerinin yarısı ölmüştü. Boston şubesinden yalnızca Hanover sağ kalmıştı; New York şubesinden de bir tek Haas. Ev sahibi, sevimli ve şen Murgweather, Saint-

Louis'in biricik temsilcisiydi artık; Starkington da tek başına temsil ediyordu Chicago'yu.

Murgweather, konuşmaların bir an için kesilmesinden yararlanarak Hall'e doğru eğildi, kulağına fısıldadı:

"Son yapıtınızı çok beğendim. Endüstri dalları düzeyinde örgütlenmenin lehine ve profesyonel topluluklar halinde örgütlenmeye karşı ileri sürdüğünüz kanıtlara diyecek yok doğrusu. Buna karşılık, orantısız verim yasasına ilişkin görüşleriniz pek su götürür, bence. Bu konuda sizinle aynı kanıda değilim."

Demek bu adam bir katildi ha! Bütün bu adamlar, hepsi katildi demek! Bu durum açıklansa açıklansa delilikle açıklanabilirdi ancak.

Toplantıdan sonra elektrikli tramvayla kente dönerlerken, Hail, Haas'la çene çaldı ve öğrendiklerinden şaşkına döndü: Haas bir zamanlar Yunanca ve İbranice profesörlüğü yapmıştı; Lucoville New-England'ın en seçkin kolejini yönetmişti; Starkington çok ünlü bir gazete müdürü olmuştu.

"İyi ama niye, örneğin siz, ne diye böyle bir yaşantıyı seçtiniz?" diye sordu.

Oteller bölgesine varmışlardı. Tiyatroların boşalma saati olduğundan, kaldırımlar kalabalıktan geçilmiyordu.

Haas şu karşılığı verdi:

"Çünkü yaptığım işi doğru buluyorum. Üstelik Yunanca ve İbranice öğretmekten daha kârlı, daha çok para getiriyor. Eğer yaşama yeniden başlamak gerekseydi..."

Gelgelelim Hail cümlenin gerisini hiçbir zaman öğrenemeyecekti. Tramvay, bir kavşakta durmuştu. Haas'ın bakışı ansızın bir yere takıldı, bir şimşek çaktı gözlerinde, Sokağa fırladı, kalabalığın arasına daldı.

Hail, ancak ertesi gün anladı ne olduğunu: Gazeteler sansasyonel ve esrarengiz bir "öldürme girişimi" olayını bildiriyordu. Haas hastanedeydi. Bir ciğeri delinmişti. Tıbbi muayene, yaşamını bir anomaliye borçlu olduğunu ortaya çıkarmıştı: Kalbi, olması gereken yerde değildi. Yoksa, kurşun kalbini delik deşik etmişti. Ama bu işin asıl bilinmezliği şurada yatıyordu: Hiç kimse silah sesi işitmemişti. Haas kalabalığın arasında birdenbire yere yığılmıştı. O sırada tam yanında bulunan bir kadın tam o anda belli belirsiz bir madeni ses işittiğini söylüyordu. Bu sesi, önünden giden adam da işitmiş olabilirdi, ama emin değildi.

Gazeteler şöyle yazıyordu:

Polis işin içinden çıkamıyor. Kentin yabancısı olan yaralı da bir şey bilmiyor. Hiçbir

düşmanı olmadığını söylüyordu. Herhangi bir ses işittiğini anımsamıyor. Yalnızca kurşun göğsüne girerken şiddetli bir acı duymuş. Komiser O'Connel kullanılan silahın hava basınçlı bir tüfek olduğunu sanıyor. Ama emniyet müdürü Randall böyle bir silahın varlığını kabul etmiyor. Olsa bile, böylesine yoğun bir kalabalığın içinde kullanılamaz, diyor.

Birkaç dakika sonra, Murgweather:

"Mutlaka Şefin marifeti bu," dedi. "Hâlâ kentte. Denver'e, San Fransisko'ya ve New York'a bu olayı bildirir misiniz, Hail? O silah Şefin kendi buluşudur. Onu birkaç kez Harrison'a ödünç vermiştir. Ve Harrison da her seferinde iş biter bitmez silahı geri vermiştir. Vücuda, örneğin koltukaltına yerleştirilen hava basınçlı bir kapsülden oluşur. Fırlatma mekanizması bir oyuncak tabancanınki kadar basittir, avuçta saklanabilir. Bundan böyle ayağımızı denk almamız, gözümüzü dört açmamız gerekiyor."

"Ben nasıl olsa tehlikede değilim," diye yanıtladı Hail. "Cellat değilim. Yalnızca sekreter yardımcısıyım."

"Haas'ın ölmemesine seviniyorum. Epeyce değerli ve oldukça bilgili bir adamdır. Kimi zaman her şeyi aşırı ölçüde ciddiye alır, ve korkarım insan öldürmekten bir parça zevk duyar. Ama ne yalan söyleyeyim kafası iyi işler."

"Siz adam öldürmekten zevk almıyor musunuz?" diye sordu Hail durgun bir sesle.

"Hayır. Hiçbirimiz zevk amayız. Haas'dan başka. Onun için bir mizaç sorunu bu. İnanın bana. Bay Hail: Şirket'in bana verdiği görevleri oldum bittim titizlikle yerine getirmiş, eylemlerimin haklılığından hiçbir zaman kuşkuya kapılmamışımdır. Ama yine de her adam öldürüşümde tüylerim ürperir. Gülünç bir şey bu, ama elimde değil. İlk görevime çıkarken, nerdeyse hasta olmuştum. Bu konuda bir monografi de yazdım. Yayımlamak için değil elbet. Ama çok ilginç bir araştırma alanı bu. Eğer ilgilenirseniz, bir akşam bana uğrayın da bir göz atın bu denememe."

"Teşekkür ederim. Gelirim."

"Çok ilginç bir konu. İnsan yaşamının kutsal niteliği toplumsal bir kavramdır. İlkel insan hiçbir zaman hemcinsini öldürmekten kaçınmamıştır. Kuramsal açıdan bunu vicdan sorunu yapmamam gerekir. Ama vicdanım rahat etmiyor işte. Nerden geliyor bu tiksinti? Sorun bu, işte. Uygarlığı doğuran uzun evrim bu kavramı soyumuzun beyin hücrelerine mi aktardı acaba? Yoksa özgür bir düşünür olmadan önce, çocukluk ve yeni yetmelik çağlarında aldığım, eğitimin etkisi mi? Ya da her iki neden de rol mu oynamıştır? Gerçekten de hayli ilgi çekici bir sorun bu."

Hail tekdüze bir sesle:

"Öyle," öyle. "Peki, Şefe ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Onu öldüreceğiz. Başkaca yapılacak hiçbir şey yok. Hem yaşama hakkımızı korumamız gerek. Şu var ki yeni bir durumla karşı karşıya bulunuyoruz. Şimdiye dek, temizlediğimiz kimseler burun buruna oldukları tehlikeyi bilmiyorlardı. Bu nedenle, asla bize karşı çıkamıyorlardı. Oysa Şef amacımızı biliyor, üstelik de bizi yok etmeye çalışıyor. İlk kez av durumuna düşmüş bulunuyoruz. Onun durumu bize göre daha avantajlı. Beni hoş görün, gitmem gerek. Hanover'le buluşacağım. Nöbeti teslim almalıyım."

"Korkmuyor musunuz?"

"Neden?"

"Şefin sizi öldürmesinden."

"Hayır. Fazla önemi yok. Yüklü bir yaşam sigortam var. Çok yaygın bir kanıya göre, bir kimse ne denli çok adam öldürürse, ölmekten o denli çok korkar. Kendi deneylerim bu kanının yanlışlığını gösterdi bana. Bu konuda tanıklık edebilirim. İnsan ne denli çok adam öldürürse -eğer yanılmıyorsam ben şimdiye dek tam on sekiz kişi öldürdümölmek o denli kolay gözüküyor. Size sözünü ettiğim o tiksintiler yaşama

ilişkindir; ölümle hiçbir ilgisi yok. Bu konuda birkaç nesnel not kaleme almıştım. Eğer bir göz atmak isterseniz..."

"Hay hay."

"İyi, bu akşam için ne dersiniz? Saat on bir sizce uygun mu? Olurda bir iş yüzünden gelemezsem o zaman, sizi yazıhaneme götürmelerini isteyin. Notlarla monografiyi sizin için masanın üzerinde bırakacağım. Onları yüksek sesle okumak ve sizinle tartışmak isterdim. Ama olur da gelemezsem, aklınıza gelecek bütün gözlemleri ve eleştirileri not etmeyi unutmayın sakın."

Onuncu Bölüm

"Çok iyi biliyorum ki benden çok şey gizliyorsun. Ve niye gizlediğini de bir türlü anlamıyorum. Serge Dayı'nın kurtulmaması için yardımını bile bile esirgiyorsundur."

Grunya bu son sözleri yakarırcasına söylemişti. Ama bu kez, gözlerinin içinde beliren sıcak parıltı Hall'ü yumuşatmaya yetmedi. Acı acı:

"Öyle görünüyor ki dayına yardım gerekli değil hiç," diye söylendi.

Grunya, birden kuşkuyla:

"Ne demek istiyorsun?" diye atıldı.

"Hiç, hiç. Yalnız, şuna emin ol, şimdiye dek katillerin elinden kaçabilmeyi başardı."

Grunya diretti:

"Sen nereden biliyorsun? Ya öldüyse? Chicago'dan ayrıldığından beri ondan hiçbir haber alamadım. O canavarların dayımı öldürmediklerine nasıl emin olabilirsin?"

"Burada, Saint-Louis'de görüldü..."

Grunya kızgınlıkla:

"Gördün mü bak!" diye bağırdı.

"Benden bir şeyler gizlediğini biliyordum zaten! Doğru söyle bana, öyle değil mi yani?"

"Öyle," diye itiraf etti Winter Hall. "Ama dayının isteğine uymak için öyle yaptım. İnan bana, kendisine hiçbir yardımın dokunamaz. Onu bulman bile olanaksız. En doğrusu New York'a dönmek."

Bir saat dil döküp çene patlattı. Ayrılırken ikisinin de suratı beş karıştı.

Saat on birde, Hall, Murgweather'in kapısını çaldı. Yüzünden uyku akan -belli ki yataktan kalkmıştıon dörton beş yaşlarında küçük bir hizmetçi kız konuğu içeri alıp büroya götürdü.

"İçerde," dedi ve gitti.

Hail odaya girdi. Murgweather masanın başında oturmuş, başını kollarının arasına gömmüştü. Lamba yarı yarıya aydınlatıyordu onu. Hail 'uyuyor' diye düşünerek yaklaştı. Seslendi, omuzundan tutup sarstı. Murgweather tepki göstermedi. Hail sevimli katilin elini tuttu: Buz gibiydi. Yerdeki kan gölü ve, ceketin omuzaltında görünen bir delik, durumu yeterince aydınlatmaktaydı. Murgweather'ın arkasındaki pencere açıktı. Olup bitenleri kestirmek kolaydı.

Hail kalın müsvedde tomarını Murgweather'in kolları altından çekip aldı. Okumaya dalmışken vurulmuştu. Kapak sayfasında Ölüm Üzerine Düşünceler diye yazıyordu. Monografide ise şu başlık okunuyordu: "Birkaç İlginç Psikolojik Durumu Açıklama Denemesi."

Hail bu tehlikeli kanıtlar polisin eline geçtiği takdirde, ölünün ailesi için iyi olmayacağını düşündü. Belgeleri şöminede yaktı, lambayı söndürdü, sessizce dışarı süzüldü.

Starkington çok erken getirdi haberi. Basın ancak öğleden sonra yazdı cinayeti. O zaman Hail paniğe kapıldı. Küçük hizmetçiyi sorguya çekmişlerdi. Uykulu görünüşüne karşın, kızın gözünden hiçbir şey kaçmamıştı. Gece gelen konuğun tipini öyle çizmişti ki, verdiği ayrıntılar tıpatıp uyuyordu gerçeğe. Fotoğrafını çekmişti sanki.

Hail kalktı, aynanın karşısına geçti. Aynadaki yansısı, polisin aradığı adamın ta kendisiydi. Hiçbir şey, gravatına taktığı inci bile eksik değildi.

Winter Hall telaşla valizini aradı, elinden geldiğince her zamankinden daha değişik giyindi. Sonra bir taksiye atlayıp mağazaları dolaştı. Şapkadan ayakkabıya varıncaya dek, tepeden tırnağa üstünü yeniledi.

Otele döndüğünde, batı trenine ucu ucuna yetişecek bir zamanı kaldığını gördü. Neyse

ki Grunya'yı telefonda bulabildi de gideceğini bildirebildi. Dragomilov'un orada yeniden ortaya çıkacağı varsayımından kalkarak, genç kıza Denver'de buluşmalarını önerdi.

Tren tarlalar arasında ilerlemeye başlayınca Hail derin bir oh çekti, durumu sağlam bir kafayla gözden geçirdi. Kendisi de serüvene atılmıştı, bu serüven yolunda kendisini korkunç tuzaklar bekliyordu. Önce Cinayet Şirketi'ni ortaya çıkarmaya, sonra da onu darmadağın etmeye karar vermiş, arkasından, bu örgütü kuran adamın kızına âşık olmuştu, örgütün sekreter yardımcılığı görevini yüklenmişti, şimdi de Şefin kendi eliyle öldürdüğü bir örgüt üyesinin hesabını vermek üzere polisçe aranmaktaydı. "Pratik sosyolojiden usandım artık," dedi kendi kendine. "Şu iş bir bitsin, yalnızca teori ile uğraşacağım. Evcil sosyoloji ile: işte o kadar!"

Denver şubesi müdürü Harkins karanlık bir yüzle karşıladı onu. Kent merkezine doğru yola çıktıktan sonra belli oldu neden karalar bağladığı. Azarlar gibi bir sesle:

"Niye önceden haber vermediniz bize?" diye sordu. "Elimizden kaçmasını önleyemediniz. Saint-Louis'in onun hesabını göreceğinden öylesine emindik ki, biz hiçbir hazırlık yapmadık."

"Demek buraya geldi?"

"Geldi de laf mı yani? Burada bulunduğunu anladığımızda, bizden iki kişi çoktan ölmüştü bile: Biri, kardeşim gibi sevdiğim Bostvvick; öbürü, San Fransisko'dan Colkins. Şimdi de Harding yok ortalarda. O da San Fransisko'dan. Korkunç bir şey."

Harkins ürperdi.

"Öldürülmesinden on beş dakika önce ayrılmıştım Bostvvick'ten. Ne yetenekli çocuktu! Öyle de neşeliydi ki! Olanlar oldu işte!.. Sevgili karısını durumunu düşünün."

Yanaklarından süzülen gözyaşları görüşünü bulandırıyordu. Bu yüzden arabayı yavaşlatmak zorunda kaldı. Bu da başka bir deli tipi: duygusal katil! diye düşünüyordu Hail.

"Bunu niye bu kadar büyütüyorsunuz?" diye sordu. "Birçok adam öldürmüşsünüz; bunun ne farkı var ki?"

"Hayır. Bostwick benim dostum, yoldaşımdı."

"Belki kurbanlarınızdan birçoğunun da dostları, yoldaşları vardı."

Harkins:

"Ama siz onu evinde, aşk yuvasında görmeliydiniz!" diye inledi. "Örnek bir koca, örnek bir babaydı. İyi yürekli, alabildiğine iyi yürekli bir insan, bir aziz. Öyle iyi niyetliydi ki, bir karıncayı bile incitmezdi."

"Ama onun başına gelen, öldürdüğü kimselerin başına gelen şeydan farklı değil ki!"

"Hayır! Hayır! O bambaşkaydı!" diye haykırdı Harkins tutkulu bir sesle "Ah! Yazık ki tanımadınız siz onu! Onu sevmemek elde değildi. Herkes severdi onu."

"Sanırım kurbanları da sevmişlerdir onu!"

Kiralık katil coşkunlukla doğruladı bu sözleri:

"Tanıma fırsatını bulmuş olsalardı, onu sevmekten kendilerini alamazlardı. Biliyor musunuz ne kadar iyilik ederdi, hiç bıkıp usanmadan? Hayvanlar dostlarıydı, ve severlerdi onu. Çiçekler bile onu severdi. Hayvanları Koruma Derneği'ne üyeydi. Hayvanların kobay olarak kullanılmalarının, üzerlerinde cerrahi deneyler yapılmasının amansız düşmanıydı."

"Bostwick..." diye mırıldandı Hail. "Charles Bostvvick. Evet, biliyorum. Yazdığı makaleleri okumuştum."

Harkins uzun uzun hıçkırdı. Ağzı kulaklarına varıyordu:

"Onu tanımayan var mı ki? Büyük bir iyilikseverdi, büyük bir iyiliksever. Eğer onu yeniden canlandırma olanağı bulunsaydı, onun yerine ölmeyi sevinçle kabul ederdim."

Bostvvick'i tutkuyla sevmesinin dışında, Harkins'in başkaca bir kusuru yoktu. Zekâsı da inceliği de yerindeydi.

Araba bir telgrafhane önünde durdu. Harkins arabadan indi:

"Bu sabah adıma gelecek mesajları saklamalarını isteyeceğim," dedi.

Bir dakika sonra geri döndü. Elinde bir telgraf vardı. Şifreyi çözdüler. Telgraf Ogden'den geliyordu ve Harding imzasını taşıyordu:

Şef trende. Batıya gidiyor. Fırsat kolluyorum. Başaracağım.

"Onunla başa çıkamaz," dedi Hail. "Şef onun da hesabını görecek."

"Harding çok beceriklidir ama," dedi Harkins.

"Bir daha söylüyorum: Boy ölçüştüğünüz adamın gücünü bilmiyorsunuz."

"Örgütün varlığının tehlikede olduğunu ve sözünden dönen bir şefimiz bulunduğunu biliyoruz."

"Eğer durumun ağırlığını iyi değerlendirebilseydiniz, hemen bir ağacın tepesine tırmanır, örgütü kendi alınyazısıyla baş başa bırakırdınız."

Harkins ağırbaşlı bir tavırla buna karşı çıktı:

"Ama bu doğru bir davranış olmazdı."

Hail umutsuzluğunu belirten bir hareketle kollarını göğe doğru kaldırdı. Harkins devam etti:

"Ne olur ne olmaz, her türlü tehlikeyi önlemek için, Saint-Louis'deki arkadaşlarımızdan hemen bize yardıma gelmelerini isteyeceğim. Eğer Harding beceremezse..."

"Beceremeyecek de."

"San Fransisko'ya gideceğiz. O zamana dek..."

"O zamana dek siz beni gara götüreceksiniz, lütfen."

Hail saatine baktı, devam etti: "Az sonra bir tren kalkacak. Eğer daha önce Şefle karşılaşmazsanız, San Fransisko'da, St.Francis Oteli'nde buluşuruz. Daha önce Şefle buluşmazsanız tabii... O takdirde, size şimdiden hoşça kalın diyorum."

Yola çıkmadan önce Hail, Grunya'ya bir iki satırlık bir mektup yazdı, kente varır varmaz genç kıza iletmesi için Harkins'e verdi. Sevdiği kıza, Sergey Dayı'nın batıya doğru yolculuğunu sürdürdüğünü bildiriyor, San Fransisko'da Fairmount Hotel'de kalmasını öğütlüyordu.

On Birinci Bölüm

Reno'da bir telgraf aldı. Denver'daki duygusal katilden geliyordu:

Adamlarımızdan biri Winnemuca'da öldürüldü. Sanırım Şefin işi. Hemen geri dönün. Denver'de genel toplantı. Yeniden örgütlenmemiz gerek.

Ama Hail gülümsemekle yetindi ve aşağıdaki karşılığı telledikten sonra yolculuğuna devam etti:

Ölenin kimliğini öğrenmek istiyorum. Mektubu genç bayana ilettiniz mi?

Üç gün sonra, St.Francis Hotel'de, Hail, Denver'deki adamdan yeni bir mesaj aldı; Nevada'da, Winnemuca'dan gönderilmişti:

Özür dilerim. Öldürülen Harding'miş. Şefin, San Fransisko'ya gitmek için yola çıktığı kesin. Yerel şubeye haber iletin. Geliyorum. Mektubu verdim. Bayan trenden inmedi.

Ama Winter Hail, San Fransisko'da Grunya'nın izini bulamadı. Yönettiği örgütün iki yerel haberalma üyesi, Breen ve Alsworthy de

daha şanslı olmadılar. Hatta Hail, ta Oakland'a gitti, demiryolu görevlileri arasında soruşturma yaptı, genç kızın aldığı kuşette görevli zenciyi sorguya çekti. Genç kız San Fransisko'ya gelmişti, ama oraya varır varmaz kayıplara karışmıştı.

Kiralık katiller, (Boston'dan Hanover, Haas, Chicago'dan Starkington, New-Orleans'dan Lucoville ile John Gray, Denver'den Harkins) birer birer sökün etmeye başladılar. San Fransiskolu üyeler de eklenince toplam sekiz kişi ediyordu. Örgütün sağ kalan sekiz kişisi... Hail bu hesabın içinde yoktu elbette. Parasal yönetimden sorumlu ve telgrafla bağlantıyı sağlamakla görevli sekreter yardımcısı olarak, örgütün üyesi değildi ve yaşamı çılgın Şefin tehdidi altında bulunmamaktaydı.

Kendisine gösterilen candan dostluk ve güven, Hall'ün delilerle iş gördüğünün kanıtıydı. Çünkü bu adamlar, başlarına açılan dertlerin asıl kaynağının kendisi olduğunu, Cinayet Şirketi'ni yok etmeyi kararlaştırdığını şeflerinin başı için elli bin dolar ödediğini biliyorlardı. Ama dürüstlüğünden bir an bile kuşkulanmıyorlardı. Ahlak deliliğine güvenmiyorlardı. Bu delilik Hall'ün içinde de vardı gizliden gizliye ve bu delilik de onu bu adamlara ihanet etmekten, onların güvenini kötüye kullanmaktan alıkoyuyordu. Şirket kasasından namusluca harcamalar yapıyor, sekreterlik görevini doyurucu biçimde sürdürüyordu.

Ünlü bir Yunanca ve İbranice uzmanı olmasına karşın kana susamışlığı bakımından tıpkı bir kaplanı andıran Haas'dan gayrı herkese yakınlık duymaktan alamıyordu kendini Winter Hail. Bu filozof deliler, bağnaz ahlakçılar, sanki bir matematik problemi çözüyor, hiyeroglifleri çeviriyor ya da deney tüplerinde kimyasal maddelerin çözümlemesini yapar gibi, büyük bir soğukkanlılık ve ilgisizlikle insanın canını alıyorlardı. Aralarında en çok John Gray'i beğeniyordu. Görünüşü ve tavırları bir köy ağasınınkini andıran bu sakin İngiliz'in tiyatro konusunda birtakım devrimci görüşleri vardı. O bekleyişle geçen haftalar boyunca, Dragomilov'dan da, Grunya'dan da ses soluk çıkmadı; bu arada Hall'le Gray hiçbir temsili kaçınmadılar. Hail, aralarındaki dostluğu liberal bir eğitim görmüş olmalarına yoruyordu. Bu bekleyiş süresi içinde Lucoville, sepetçilik konusunu tutkuyla inceledi. Özellikle Ukiah Kızılderililerinin sepetlerine özgü üç balıklı süslemelerle ilgileniyordu.

Harkins suluboya yapıyor, Japon usulü yapraklar, yosunlar, otlar, eğreltiotları çiziyordu. Bakteriyolog olan Breen, mısır kurdu üzerinde yıllardan beri yaptığı deneyleri sürdürüyordu; bir tavan arasında kurduğu laboratuvarı Alsworthy ile paylaşıyordu. Alsvvorthy'nin ilgisi de telsiz telgraf

aygıtları üzerindeydi. Hanover kent kütüphanelerine dadanmıştı; dağ gibi yığılı bilimsel kitaplar arasında oturup adı Renkler Estetiğinde Fiziksel Sorunlar olan ağır bir kitabın on dördüncü bölümünü kaleme alıyordu; bir gün öğleden sonra karalamaların birinci ve on üçüncü bölümlerini okuyarak Hall'ü bir güzel uyuttu.

Eğer Dragomilov'un haftalık mesajları onlara soluk aldırsaydı, hareketsiz geçen o iki ay cellatları bezdirir ve işi bırakıp evlerine dönerlerdi. Gerçekten, her cumartesi, Alsworthy'ye bir telefon geliyordu. Adam tanıyordu o tekdüze, inişsiz çıkışsız sesi; yanılması olanaksızdı. Şef, sürekli olarak aynı değişmez isteği yineliyordu: Cinayet Şirketi'nin sağ kalan üyeleri örgütü dağıtmalıydılar!

Toplantılarından birinde bulunan Hail bu öneriyi destekledi. Örgüte üye olmadığından, salt incelik olsun diye ona söz hakkı tanıdılar ama ileri sürdüğü görüşlere kimse katılmadı.

Cellatların yeminlerinden dönmeleri olanaksızdı. Şirket kuralları şimdiye dek hiç çiğnenmemişti. Dragomilov'un kendisi bile çiğnememişti kuralları. Geçerli ilkelere kılı kılına uymuş, Hall'ün ödediği elli bin doları almış, yaptığı işlerin topluma zararlı olduğunu anlamış, suçlu olduğunu kabul etmiş ve kendisini öldürmek için

Haas'ı seçmişti. Şefleri kadar da mı bağlı kalmayacaklardı ahlak kurallarına? Toplumsal yönden haklı buldukları bu örgütü dağıtmak korkunç bir cinayet olurdu.

"Ahlak denen şeyi ayağa düşürmek ve kendimizi hayvanlar düzeyine indirmek olur bu," dedi Lucoville. "Biz hayvan mıyız yani?"

Arkadaşları ateşli ateşli:

"Hayır! Hayır! Hayır!" diye haykırdılar.

"Sizler delisiniz," dedi Hail. "Şef kadar delisiniz!"

Breen şu karşılığı verdi:

"Ahlakçılar oldum bittim deli sayılmışlardır. Daha doğrusu, yaşadıkları çağda koyun sürüsüne benzeyen kitlelerce deli sayılmışlardır. Bu adı taşımaya hak kazanmış olan hiçbir ahlakçı inançlarına ters düşen davranışlarda bulunmaz. Gerçek ahlakçılar zulmü ve ölümü sevinçle kabul etmişlerdir. Temel kuralları gerçekleştirmenin tek yolu budur. İman da öyle. Ve kendi çağlarının budalalığı son bulduktan sonra, onların öğretileri meyvesini vermiştir. Düşündükleri şeyin doğru olduğuna inanırlardı. Düşüncenin canlı hakikati karşısında bir insan canının ne değeri var? Pratikte uygulamaya konulmayan özdeyiş boştur. Ne yani, ilk örneği kendisinin vermesinden çekinen dogmacılar mıyız yoksa biz?"

Hep bir ağızdan gürlediler:

"Hayır! Hayır! Hayır!"

"Doğru fikirler savunduğumuz ve doğru bir ömür sürdürdüğümüz için, bağlı olduğumuz yüce ilkeleri düşünce ve eylemlerimizle yadsımaya yeltenemeyiz."

Hanover ekledi:

"Yoksa aydınlığa ulaşamayız."

Alsworthy ateşli bir sesle:

"Bizler deli değiliz!" diye bağırdı. "Doğru yaşantının büyük rahipleriyiz. Böyle olmasaydı, sevgili dostumuz Winter Hall'ün de deli olduğu yargısına varmamız gerekirdi. Eğer hakikat delilikse, ve bizler de bu hakikate adamışsak kendimizi, aynı şeyi Winter Hall için de söz konusu edemez miyiz? Bizleri ahlaklı deliler olarak niteledi. Peki kendi davranışı ne sanki? Ahlaklı bir delinin davranışı değil mi? Bizi niye polise vermedi? Görüşünüzü korkunç bul-duğunu savunuyor, peki ama Şirket'in sekreterlik görevini niçin sürdürüyor? Hem kendisi bizim gibi resmen bir sözleşmeyle de bağlı değil. Yalnızca, dönek Şefimizin, yerine getirmesini istediği görevi üstlenmeyi kabul etti, o kadar. Bu tartışmada, cephenin her iki yanında da yer almaktadır. Ona Şef de güveniyor, biz de. Her iki yana da ihanet

etmiyor. Onu tanıyor ve seviyoruz. Ben kendi payıma, nefret edilecek ancak iki şey buluyorum onda: Birincisi, sosyolojik kuramları, ikincisi de örgütümüzü yok etme isteği. Ama iş ahlaka dayandı mı, bir kardeş gibi bizlere benziyor."

Hail hüzünlü hüzünlü:

"Ben de aynı yolun yolcusuyum," dedi. "Kabul ve itiraf ediyorum. Öylesine sevimli sapıklarsınız ki siz, ve ben de öylesine güçsüz, ya da güçlü, ya da saçma, ya da akıllı bilmiyorum bir adamım ki, sözümden dönemem. Bununla birlikte, dostlarım, nasıl ki Şefimizin görüşlerini değişitirdiysem, sizin görüşlerinizi de, öyle değiştirmek isterdim."

Lucoville sordu:

"Görüşlerini gerçekten değiştirdiğine inanıyor musunuz siz? Öyleyse ne diye örgütten çekilmedi?"

"Öldürülmesi için ödediğim parayı kabul etmişti de ondan."

Lucoville şöyle bağladı:

"Biz de zaten aynı nedenle kabul ettik onu öldürmeyi. Bizler Şefimizden daha mı az katı ahlakçılarız sanki? Kurallarımız gereğince, Şef kendisine verdiğiniz parayı kabul ettiğine göre, bizler, varılan sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüyüz.

Sözleşmenin ana koşulları önemli değil. N'apalım, bu kez de Şefi öldürmek varmış işin içinde."

Lucoville omuz silkti:

"Ne yapalım? Ölmesi gerekiyor, yoksa doğru bildiğimiz bir şeyin örnek tanıkları olmaktan çıkarız."

Hail içini çekti:

"İşte yine ahlaka döndünüz!" Lucoville tumturaklı bir tavırla: "Niye dönmeyecekmişiz?" diye sordu. "Evren ahlak üzerine kuruludur. Ahlak olmasa, evren mahvolur. Elementlerin içinde bile bir doğruluk, dürüstlük vardır. Ahlakı yok edin, evrensel çekimi yok etmiş olursunuz. Kayalar bile parçalanıp dağılır. Tüm yıldızlar sistemi toz olur, akıl almaz bir karmaşanın uçurumlarında yitip gider."

On İkinci Bölüm

Bir akşam, Hall, John Gray'i Café Caniche'de beklemekteydi. Her zamanki gibi tiyatroya gitmeden önce baş başa yemek yiyeceklerdi.

Ama Gray görünmedi. O da bir süre bekledikten sonra, saat sekiz buçukta otelin yolunu tuttu. Yatakta okumayı tasarladığı bir yığın dergi vardı koltuğunun altında.

Asansöre doğru ilerlerken, önden giden kadının yürüyüşü ona hiç de yabancı gelmedi. Soluğunu kesip adımlarını hızlandırdı, kadına yetişti. Ve asansöre girer girmez:

"Grunya!" diye haykırdı.

Kız önce şaşaladı, sevdiği adama üzgün üzgün baktı. Sonra, ondan güç almak istiyormuşcasına, ellerini avuçlarına alıp sıktı:

"Ah! Winter!" diye fısıldadı. "Gerçekten sen misin? Ben de senin için San Fransisko'ya geldim. Seni bulmayı umuyordum. Sana öyle ihtiyacım var ki! Sergey Dayı çıldırmış, enikonu aklını oynatmış. Uzun bir gezi için bavullarımı hazırlamamı istedi. Yarın gemiye biniyoruz. Ev-

den çıkmamı, geceyi otelde geçirmemi istedi. Ya bu akşam, ya da yarın, gemide beni bulacağına söz verdi. İki oda tuttum. Ama bir şeyler olacak gibi geliyor bana. Korkunç şey-ler tasarladığını biliyorum. O..."

"Kaçıncı kat bayım?" diye sordu asansörcü çocuk.

Hail:

"Yeniden aşağı inin," diye yanıtladı.

İçerde başka kimse yoktu.

"Dinle, Grunya. Palmiyeli salona gidip konuşalım biraz."

Genç kız:

"Hayır!" diye haykırdı. "Hayır! Dışarı çıkalım. Canım yürümek istiyor. Temiz hava istiyorum. Kafamı toplamam gerek. Beni deli mi sanıyorsun, Winter? Öyle ya, baksana çılgın gibiyim."

Hail kızın kolunu sıktı.

"Dur bakalım, sakin ol. Bunları sonra konuşuruz."

Grunya gerçekten de çok heyecanlıydı. Asansör inerken kendini tutmak için harcadığı çaba yürekler açışıydı.

Dışarı çıktıktan sonra, Hail sordu:

"Niye bana haber göndermedin? San Fransisko'ya geldikten sonra neler yaptın? Mektubumu Denver'de aldın. St.Francis Hotel'e niye gitmedin?"

Grunya kesik kesik yanıt verdi:

"Nasıl anlatsam bilmem ki. Kafam çatlıyor. Neye inanacağımı bilemez oldum. Düş gördüğümü sanıyorum. Böyle şeyler... olamaz! Dayım çıldırmış olmalı. Düşündükçe, şu Cinayet Şirketi gibi örgütler yoktur, olamaz diyorum kendi kendime. Sergey Dayı uydurmuş olsa gerek. Belki de sen. Yirminci yüzyılda yaşıyoruz. Böylesine canavarca bir şey olamaz. Zaman zaman acaba tifo oldum da sayıklıyor muyum, acaba çevrem hemşirelerle, doktorlarla mı dolu, acaba yüksek ateşten karabasan mı görüyorum, diye soruyorum kendime. Söyle ne olur söyle: Sen bir düş müsün? Hastalıktan zayıflamış beynimi rahat bırakmayan bir görüntü mü?"

Hail ciddi bir sesle:

"Hayır," dedi. "Hayır. Uyanıksın hasta maşta da değilsin. Sen sensin. Şu anda benimle birlikte Powell Street'te yürüyorsun. Kaldırımlar kaygandır. Tabanlarında duymuyor musun bu kayganlığı? Bak, şu arabada zincir var. Koluma girmişsin. Pasifik'ten gelen gerçek bir sis var. Şurada, sıraların üzerinde oturanlar gerçek insanlar.

Benden sadaka isteyen şu dilenciye bak: Gerçek bir dilenci. Görüyor musun? Kendisine gerçek bir elli sent'lik veriyorum; bu parayla herhalde gerçek bir şişe viski satın alacaktır. Soluğunu bile işittim. Ya sen? Sen işitmedin mi? İnan ki gerçek! Anlıyor musun? Biz de gerçeğiz, Grunya. Bundan hiç kuşkun olmasın. Şimdi, anlat bakalım seni üzen şeyleri. Her şeyi bir bir anlat bana."

"Gerçekten, Cinayet Şirket'i diye bir örgüt var mı?"

"Var."

"Sen nereden biliyorsun? Nasıl emin olabiliyorsun? Dayımın deliliği sana da mı bulaştı yoksa?"

Hail üzgün bir tavırla başını salladı:

"Keşke öyle olsaydı. Buna çoktan razıyım. Ne yazık ki durumun dediğin gibi olmadığına eminim, ve buna inanmam için güçlü nedenlerim var."

Grunya şaşkın bir tavırla elini alnına götürdü:

"Sen nereden biliyorsun?" dedi yeniden.

"Biliyorum, çünkü Cinayet Şirketi'nin sekreter yardımcısıyım."

Grunya geri çekildi. Eğer Hail güven verici bir tavırla onun kolunu sıkmasıydı, kolundan çıkıp gidecekti.

"Yani sen de Sergey Dayı'yı öldürmeye çalışan o katiller çetesinden misin?"

"Hayır, çetenin üyesi değilim. Yalnızca para işlerini yönetiyorum. Da... da... dayın bu... bu kuruluştan söz etmedi mi sana?"

"Bu konuda hiç durmadan saçma sapan şeyler söylüyor. Kurucusu olduğunu ileri sürmeye kadar vardırıyor saçmalarını, sayıklıyor sanki."

Hail ciddi bir sesle:

"Söyledikleri gerçek," dedi. "Hiç kuşku yok, deli olmasına deli. Ama Cinayet Şirketi'ni yaratan ve yöneten adamın ta kendisidir."

Grunya yeniden geri çekilmek istedi, kolunu kurtarmayı denedi:

"Öldürülmesinin bedeli olarak kendisine elli bin dolar ödediğini de kabul ediyor musun?"

"Doğru. Kabul ediyorum."

Grunya inledi:

"Nasıl yapabildin bunu?"

"Sevgili Grunya, yalvarırım beni dinle. Her şeyi bilmiyorsun, anlamıyorsun. Ben o parayı verirken nerden bilebilirdim senin baban oldu..."

Birdenbire sustu. Ağzından kaçırdığı için bir aptallık çöktü üstüne. Ama Grunya serinkanlılıkla karşılamıştı bunu:

"Biliyorum, kızı olduğumu da açıkladı bana. Yine sayıkladığını sandım. Devam et."

"Evet, o zaman, baban olduğunu ve çıldırmış olduğunu bilmiyordum. Bunu anlayınca yalvardım kendisine. Ama aklı başında değil ki, dinletemedim. Ötekilerde, hepsi, aynı durumdalar. Sanırım o hasta kafayla yeni oyunlar hazırlamakta. Sen neden kuşkulanıyorsun? Söyle bana, belki bir şeyler yapabiliriz."

Grunya sevgilisine sokuldu, alçak ve dengeli bir sesle:

"Dinle," dedi. "Birbirimize anlatacak yığınla ufak tefek olay var. Ama önce en ivedi olanından başlayalım. San Fransisko'ya geldiğimde kötü bir olay patlak verecek diye bir önseziye kapılmıştım. Hemen soluğu morgda aldım, sonra hastaneleri dolaştım. Kendisini Alman Hastanesinde buldum. Ağır yaralıydı. Katillerden biri yaralamıştı onu."

Hail sözünü kesti:

"Harding adında biri Nevada çölünde öldürülmek istendi, Winnemuca yakınlarında bir yerde. Baban, trende bulunuyordu."

"Evet! Tamam! Bana da öyle dedi."

"Görüyorsun ya, nasıl tutuyor birbirini? Bütün bunlar baştan başa birer deli saçması, ama gerçek bir delilik. Sanırım ne sen de ben, ikimiz de deli değiliz."

"Evet ama bırak da anlatayım."

Kolunu sıktı. Güveni tazelenmişti.

"Birbirimize söyleyecek öyle çok şeyimiz var ki! Babamın sonsuz güveni var sana, çok da beğeniyor seni. Her neyse, şimdi sorun bu değil. Rincon Hill'in tepesinde möbleli bir ev kiraladım, doktorlar taburcu eder etmez Sergey Dayı'yı oraya götürdüm. Son haftaları orada geçirdik. Dayım... daha doğrusu babam şimdi büsbütün iyileşmiş durumda. Doğru, babam o. Artık inanıyorum buna, çünkü öyle görünüyor ki her şeye inanmam gerek. Öyleyse inanacağım... Ta ki uyanıp da bütün bu olanların bir karabasan olduğunu anlayıncaya dek! Tamam. Yalnız, son günlerde day... babam birtakım ıvır zıvır işlerle uğraştı. Bugün her şey hazırdı yolculuk için. Honolulu'ya gidecektik. Eşyaları gemiye gönderdi, beni de geceyi geçirmem için otele yolladı. Biliyorsun, patlayıcı maddeler konusunda hiçbir bilgim yok. Sağdan soldan okuduğum kitaplardan ne aklımda kaldıysa o. Gelgelelim eve mayın döşediğini anlayabilecek kadar da bir şeyler biliyorum. Mahzende bir delik deldi. Büyük salonun duvar bölmelerini açtı, sonra yine kapattı. Duvarların arasına elektrik telleri çekti. Bugün de yerin altından başka bir tel döşedi. Telin ucu bahçenin giriş kapısının yanı başındaki

küçük ağaç kümesinin arkasına ulaşıyor. Ne dolaplar çeviriyor sence?"

Aynı anda, az önce buluşmaları gereken Gray'in kendisini nasıl atlattığı geldi Hall'ın aklına.

Grunya sözünü şöyle bağladı:

"Bu gece o evde bir şeyler olacak. Dayım beni St.Francis'de, ya da yarın sabah vapurda bulacak. O zamana dek..."

Hail kararını vermişti. Kızı bir taksi durağına sürükledi.

"O zamana dek tezelden Rincon Hill'e gitmeliyiz. Onları yok edecek. Buna engel olmalıyız."

Grunya mırıldandı:

"Eğer daha önce onu öldürmezlerse. Ah! Alçaklar! Namussuzlar!"

"Özür dilerim sevgilim, ama namussuz filan değil onlar. Hepsi de yürekli adamlar. Gerçi biraz özgün kimseler, ama dünyanın en sevimli çocukları. Onları tanıyıp da sevmemek elde değil. Şimdiye dek çok kan döküldü. Artık yeter."

"Babamı öldürmek istiyorlar!"

"Unutma ki baban da onları öldürmek istiyor. Üstelik, onlara kendisini öldürme buyruğunu veren de baban. Zırdelinin biri o, ötekiler de ondan aşağı kalmıyor. Aman elimizi çabuk tutalım. Hepsini mayın döşeli bir evde toplamış.

Belki kurtarabiliriz onları belki babanı da kurtarabilirizkim bilir?"

Grunya'yı taksiye sokarken şoföre:

"Rincon Hill'e, çabuk!" diye bağırdı. "Yüklü bir bahşiş var sana. Uçar mısın ne yaparsan yap, ama çabuk git!"

San Fransisko'nun eski aristokratik semti olan Rincon Hill, yıpranmaya yüz tutmuş lüks villalarla kaplı küçük bir tepeydi. Market Street'in güneyinde yayılan büyük işçi mahallesinin kulübeleri üstünde yükseliyordu.

Hail arabayı durdurttu, şoföre parasını verdi ve Grunya'nın önüne düşerek yokuşu tırmanmaya başladı. Vakit geç sayılmazdı henüz, (taş çatlasa dokuz buçuktu saat), ama çok az kimseye rastladılar yolda.

Hail bir ara arkaya baktı ve bir sokak lambasının ışığında tanıdık bir gölge ilişti gözüne. Grunya'yı sokağın kıyısındaki evlerin gölgesine doğru itti, bekledi. Birkaç dakika sonra Haas önlerinden geçip gitti. Bir kedi gibi çevik ve hafifti. İki genç oldukça uzaktan onu izlediler. Tepenin doruğuna varınca kiralık katil, eski tip bir parmaklığın üstünden atladı. Grunya, Hall'ü dirseğiyle dürterek:

"Ev bu," diye fısıldadı. "Bizim ev. Şuna bak, ölümüne gittiğinin farkında bile değil."

Hail de, fısıltıyla yanıtladı:

"Bana kalırsa pek haksız sayılmaz. Haas kolay yutulur bir lokma değil, öldürülmesi son derece zor."

"Benim bildiğim Sergey Dayı her işini sıkı tutan bir adamdır. Ben onun yanıldığını hiç görmedim. Her şeyi iyi düzenlemiştir. Sizin Bay Haas kapının eşiğini geçer geçmez..."

Konuşmasını yarım bırakıp sustu. Hail kuvvetle sıktı kızın kolunu:

"Kapıdan geçmeyecek, Grunya. Baksana. Evin arkasına dolanıyor."

"Yo, olmaz. Evin arkası dimdik uçurumdur. Yine ön tarafa dönmek zorunda kalacak. Bahçe ufacık."

Gölge yeniden ortaya çıkınca Hail mırıldandı:

"Bir şeyler kuruyor bu. Vay canına! Bay Haas! Doğrusu kurnazlığına diyecek yok! Bak Grunya, parmaklığın yakınındaki şu çalılığın arkasına gizlendi. Sözünü ettiğin elektrik teli o çalılıkta mı son buluyor?"

"Evet. Zaten ondan başka insanın gizlenebileceği başka bir ağaç kümesi yok. Hah, işte birisi daha... Acaba bu da mı katillerden biri?"

Hail ile Grunya beklemediler, geçip gittiler. Karşı yönden gelen adam bahçeye girdi, merdivenden yukarı çıktı. Biraz sonra kapı açıldı, kapandı.

Grunya, Winter'la birlikte gitmekte diretti. Orası kendi eviydi, bütün köşebucağını avucunun içi gibi biliyordu. Üstelik, maymuncuğu da vardı, kapıyı çalmak gerekmezdi.

Dış lamba yandığından evin numarası bile kolayca okunuyordu. İki genç, Haas'ın gizlendiği kümenin önünden çekinmeden geçtiler. Grunya kapıyı açtı. İçeri girdiler. Hail şapkasını askılığın çengeline taktı, eldivenlerini çıkardı. O sırada birtakım sesler çalındı kulaklarına. İkisi de oldukları yere çivilenip kulak kabarttılar. Seslerden biri öbürlerini bastırarak:

"Ahlak biliminde, güzellik, zorunlu bir koşuldur," diyordu.

Hail Grunya'nın kulağına: "Bostonlu Hanover bu," diye fısıldadı. "Güzellik mutlaktır. İnsan yaşamı ve yaşamın bütün biçimleri, güzelliğe yönelir. Paradoksal bir uyarlama değil bu. Güzellik yaşama yönelmez. Güzellik insandan önce de vardı evrende. İnsan hiçliğe döndükten sonra da varlığını sürdürecek. Güzellik... yani uzun lafın kısası güzellik güzelliktir işte, o kadar. Alfa da o, Omega da. İnsanlara, yani çamurun içinde sürünen solucanlara hiçbir biçimde bağlı değildir."

Birisi bu sözleri küçümsercesine burnunu çekti. Lucoville'in sesi yükseldi bu kez:

"Düpedüz metafiziktir bu, sevgili dostum Hanover, hem de katıksız metafizik! Kısa süreli bir evrime bağlı geçici bir olayı mutlaklaştırmaya başlarsak..." Hanover sözünü kesti:

"Asıl sizsiniz metafiziğe dalan. Bilincin dışında hiçbir şeyin var olmadığını, bilinç yok oldu mu güzelliğin de yok olacağını, gelişmenin yöneldiği yaşamsal ilkenin ortadan kalkacağını ileri süreceksiniz şimdi. Oysa hepimiz biliyoruz, ve sizin de bilmeniz gerekir ki, varlığını sürdüren tek şey ilkedir. Spencer, kuvvetin ve maddenin sonsuz akışından söz ederken ne diyordu: 'İlke her zaman birdir, ama somut sonuçları hiçbir zaman aynı değildir.'" Lucoville:

"Yeni ilkeler," diye haykırdı. "Yeni ilkeler ortaya çıkar art arda gelen ve birbirine benzemeyen evrim süreçleri boyunca."

Hanover zafer kazanmış gibi bağırdı: "İlkenin ta kendisi işte! Bunu hiç düşündünüz mü? İlkenin varlığını sürdürdüğünü siz savundunuz. Peki nedir bu ilke denen şey? Sonsuzdur, mutlaktır, bilinçdışıdır, bilincin anası ve babasıdır." Lucoville ateşli bir sesle:

"Kerem edin," dedi.

Gerçek bir bilge kadar dogmatik olan Hanover devam etti:

"Hadi, hadi! Berkeley'nin o beş para etmez köhne idealizmini hortlatmak istiyorsunuz siz. Bir tufan öncesi metafiziği bu! Sizin de bileceğiniz gibi, modern ekol bizatihinin varlığını vurgulamaktadır. Eşşayı gören, algılayan bilinç, basit bir ilinektir. Metafiziğe sapan sizsiniz, sevgili dostum Lucoville."

Bir alkış koptu. Babacan bir ses yaman bir İngiliz ağzıyla:

"Kendi hazırladığınız tuzağa kendiniz düştünüz!" dedi.

"Bu da John Gray," diye mırıldandı Hail. "Eğer tiyatro tam bir bezirgânlığa dökülmüş olmasaydı, bu adam öyle bir devrim yapardı ki, sahneler allak bullak olurdu."

Lucoville saldırıya geçti:

"Buna laf ebeliği derler! Sofizm derler! Görünüşte doğru savı kanıtlama derler! Baylar, siz bana on dakika kerem edin size tezimi sunayım."

"Görüyor musun?" dedi Hail. "Sevimli katillerimiz aynı zamanda sevimli birer düşünürdür. Çifte kişilikleri var. Yırtıcı canilerden çok, birer deli olduklarına inandın mı şimdi?"

Grunya omuz silkti.

"İstedikleri kadar tapınsınlar güzelliğe, niyetlerinin Sergey Dayı'yı... babamı öldürmek olduğunu unutamam."

"Ama saplantı ölçüsünde fikirlerine bağlı olduklarını görmüyor musun? Sıradan insan yaşamını hesaba katmıyorlar ki. Söz konusu yaşam kendi yaşamları olsa bile. Düşüncenin tutsağı olmuşlar. Fikirler evreninde yaşamaktalar."

Genç kız:

"Adam başına elli bin dolara!" diye karşılık verdi.

Omuz silkme sırası Hall e gelmişti.

"Gel," dedi. "İçeri girelim. Ya da dur, en iyisi önce ben gireyim."

Tokmağı çevirdi, kapıyı açtı ve salona girdi. Grunya da onu izledi. Konuşmalar birdenbire kesildi. Rahat koltuklara gömülmüş yedi adam içeri dalan bu çağrısız konukları süzmeye başladı. Harkins, belli ki sinirlenmişti.

"Sizin burda ne işiniz var, Hail," dedi. "Biz sizi bu işin dışında tutmuştuk, oysa siz şu... özür dilerim ama, şu yabancıyla pat diye çıkageliyorsunuz?"

"Baylar, eğer bu yalnızca sizin isteğinizle olsaydı, ben bir kıyıya çekilmiş olurdum. Niye böyle gizli kapaklı davranıyorsunuz."

"Şefin buyruğu. Bizi buraya toplantıya çağırdı. Onun isteğine uyarak bu toplantıdan hiç

söz etmedik size. Öyleyse, size kendisinin haber vermiş olması sonucu çıkıyor bundan."

Hail gülmeye başladı:

"Hayır işte, öylesi değil! Hiç değilse oturmamızı rica edebilirdiniz ama, Miss Constantine, size Bay Gray'i, Bay Harkins'i, Bay Lucoville'i, Bay Breen'i Bay Alsworthy'yi, Bay Starkington'ı ve Bay Hanover'ı takdim ederim. Cinayet Şirketi'nin Bay Hass dışında sağ kalan son üyeleri."

Lucoville sertçe karşı koydu:

"İhanet bu! Beni düş kırıklığına uğratıyorsunuz Hail."

"Anlamıyorsunuz, dostum Lucoville. Siz burada Miss Constantine'in evinde bulunmaktasınız. Babasının yokluğunda, sizler onun konukları sayılırsınız."

"Burasını Dragomilov'un evi sanıyorduk biz," dedi Starkington. "Kendisi öyle dedi bize. Hepimiz ayrı ayrı geldik buraya. Mademki bir arada bulunuyoruz, demek adreste yanılmış değiliz."

Hall sakin bir gülümsemeyle:

"Elbette," diye doğruladı. "Miss Constantine, Dragomilov'un kızıdır."

Winter Hall bu sözleri söyler söylemez adamların yedisi birden yerlerinden fırlayıp, eli-

ni sıkmak için üstüne koştular. Grunya elini arkasına götürerek bir adım geriledi:

"Babamı öldürmek istiyorsunuz," dedi Lucoville'e. "Elinizi nasıl sıkarım!"

Lucoville, Starkington'ın ve Gray'in yardımıyla bir koltuk sürdü kızın yanına.

"Şu koltuğa buyurun, küçük hanım, oturun," diye yanıtladı. "Sizinle tanışmak bizler için çok büyük bir onur. Şefin kızı! Doğrusu, kızı olduğunu bilmiyorduk... Şefin kızı hoş geldi safa getirdi..."

Grunya ayak diredi:

"Ama siz onu öldürmek istiyorsunuz. Birer katilsiniz, hepiniz."

"Biz sizin dostlarınızız, inanın bana. Yaşamdan ya da ölümden daha engin, daha derin bir dostluğu canlandırıyoruz. İnsan yaşamı bir hiçtir, küçük hanım... Hiçten de az. Yeryüzünde neyiz biz? Toplumsal evrim oyununun zavallı kuklaları. Babanıza sonsuz hayranlık ve saygı duyuyoruz. Büyük bir adam. O bizim Şefimiz... daha doğrusu, idi."

Grunya üçüncü kez:

"Onu öldürmek istiyorsunuz," diye yineledi.

"Kendi emriyle. Ama oturun lütfen."

Bu kadar üstelemeye dayanamadı genç kız, oturmak zorunda kaldı.

Lucoville devam etti:

"Dostunuz Bay Hall'ü düşünün. Onu dostunuz saymaktan kaçınmıyorsunuz. Katil demiyorsunuz ona. Oysa babanızın yaşamını elli bin dolara satın alan kimse odur. Örgütümüzü yarı yarıya yok ettiğini biliyor musunuz, küçük hanım? Ama biz yine de ona kin filan beslemiyoruz. Bizim dostumuzdur o. Kendisine saygı duyuyoruz. Çünkü namuslu ve sözünün eri bir adam olduğunu biliyoruz. Ruhsal değerler konusunda uzlaşma kabul etmeyen bir kimse."

Ağzı kulaklarına varan Hanover söze karıştı:

"Çok güzel bir şey değil mi bu sizce, Miss Constantine? Ölümü hiçe sayan dostluk! Adaletin kuralı! Adalete tapınmak! Bir umut ışığı değil mi bu? Düşünün hele! Geleceğin bizim olduğunu, adalet içinde düşünen ve yaşayan herkesin, tüm erkeklerin, tüm kadınların olduğunu kanıtlıyor işte bu. Şiddetli ve güçsüz sıçramalar, insan denen hayvanın ve çirkefin aşağılık, kaba istekleri, bencil sevgi, büyük adalet güneşi altında sis gibi dağılıp yok oluyor. Akıl doğru anlayın sözümü: adalet üzerine işleyen akıl, zafere ulaşıyor! İnsanın tüm dünyası, günün birinde, etin abis çirkefinin yasasına değil, adaletin en yüce mantığına uyacaktır."

Grunya başını eğdi, kollarını iki yana açarak, işittiği şeylerin kendisini tümüyle aştığını açığa vurdu.

Bu konuşmalar Hall'ü eğlendiriyordu Genç kıza doğru eğilerek:

"Gel de sevme şimdi bunları!" dedi.

Grunya ne diyeceğini bilemiyordu.

"Süper düşünce karmaşası bu işte. Delilik kertesine varan ahlak."

"Ben sana demedim mi bunlar deli diye? Tıpkı baban gibi. Ve de bizim gibi. Onların kanıtlarını, yürüttükleri mantığı kabul ettiğimiz ölçüde sen de, ben de deliyiz. Şimdi söyle bakayım, sevimli katillerimiz konusunda ne düşünüyorsun?"

Hanover, gözlüğünün üstünden neşeli neşeli Grunya'ya bakarak:

"Evet, ne düşünüyorsunuz bizim için?" diye sordu.

"Ancak şunu söyleyebilirim ki, sizler katile benzemiyorsunuz: Elinizi sıkacağım, Bay Lucoville, eğer babamı öldürmekten cayarsanız hepkıizin elini sıkarım."

Hanover yakınma dolu bir sesle:

"Aydınlığa ulaşıncaya dek çok uzun yol almanız gerekecek, Miss Constantine" dedi.

Lucoville patladı:

"Aklınız fikriniz bu sözcükte: Öldürmek! Öldürmek! Niçin bu kadar korkuyorsunuz öldürmekten? Ölüm bir şey değil ki. Yalnızca hayvanlar, çirkef çukurunda yaşayan yaratıklar korkar ölümden. Bizler ölümün ötesindeyiz, sevgili küçük hanım. İyiyi kötüyü bilecek kadar gelişmiş bir aklımız var bizim. Ölmek de öldürmek kadar kolaydır bizim için. Öldürmek... Ama dünyanın bütün mezbahalarında, bütün konserve fabrikalarında canlılar öldürülüyor! Bu öylesine basmakalıp bir şey ki, nerdeyse sıradan bir olay diyeceğim."

Starkington:

"Bir sivrisinek bile öldürmemiş kimse var mıdır acaba?" dedi. "Acımasız bir el, duyarlı, şaşılası bir uçuş makinesini ezip geçiyor. Eğer ölüm acıklı bir olaysa, ezilen sivrisineği düşünün bir. Periler gibi uçuşan, hafif, ince, mucizevi bir varlık birdenbire yok oluyor. Hiçbir uçak pilotu, binlerce metre yükseklikten düşen McDonald bile, böylesine ezilip toz olmamıştır. Siz hiç sivrisineği incelediniz mi, Miss Constantine? İncelemeye değer. Sivrisinek, canlılar evreninde insan kadar harika bir olaydır!"

"Bir farkla," dedi Gray.

"Oraya geliyordum. Fark, ama hangi fark? Sivrisineği ezdiniz!"

Starkington sustu, bir tiyatro oyuncusu gibi bir poz takındı:

"Ne oldu? Hiç. Ezdiniz, işte o kadar. Bitti. Anısı yok. Ama bir de bir adam ezin, insan kuşaklarını ezin; o zaman bir şeyler kalır geriye. Ne kalır? Ne hareket edebilen bir organizma kalır, ne bir aç karın, ne bir kel kafa, ne de çürük dişlerle dolu bir ağız. Yalnızca yüce düşünceler kalır. İşte fark bu: düşünce! Yüce düşünceler! Doğru düşünceler! Aklın kabul ettiği bir doğruluk!"

Hanover öylesine coşmuştu ki, kollarını sallayarak koltuğundan fırladı.

"Dikkat edin!" dedi. "Dikkat edin! Ezin bakalım sizin anlatım biçiminizi alıyorum: belki kabadır, ama iyi anlatıyorezin dedim. Yeni çıkmış bir sivrisineğin saydam kanadının en ufak bir zerresini bile ezerseniz, merkezi güneşlerden tutun yıldızların ötesindeki yıldızlara varıncaya dek tüm evren sarsılır. Unutmayın ki bu zerreyi oluşturan milyonlarca atomdan her birinde olduğu gibi, en ufak atomu oluşturan sayısız cisimciklerde olduğu gibi, o cisimcikte de bir kozmik doğruluk var, mantık var."

Grunya en sonunda patladı:

"Baylar, lütfen! Niçin burda bulunuyorsunuz? Yani evrende demek istemiyorum, bu evde demek istiyorum. Sevrisineğin kanadının zerreciği konusunda Bay Hanover'ın söylediği bütün o güzel sözlere katılıyorum. Bu böceği ezmek kötü bir şey, kuşkusuz. Öyleyse, akıl ve mantık açısından, burada bulunmanız, buraya bir cinayet işlemeye geldiğinizi itiraf ettiğinize göre?"

Kopan curcuna içinde yedi adam tam birlik halinde dikildiler.

Hail:

"Susun!" diye bağırdı onlara.

Sonra Dragomilov'un kızına döndü, kesin bir sesle:

"Sen de sus, Grunya," dedi. "Hastalık sana da bulaştı. Beş dakika daha geçerse onlarla aynı noktada buluşacaksın. Dostlarım, bu tartışmayı bırakmanızı istiyorum. Unutalım onu, ve bizi ilgilendiren konuya dönelim. Şef nerde? Miss Constantine'in babası nerde? Sizi buraya çağırdığını söylemiştiniz. Niçin kabul ettiniz çağrısını? Onu öldürmek için mi?"

Hâlâ o ateşli tartışmanın etkisinde bulunan Hanover mendiliyle alnını kuruladı, evet gibilerden başanı sallayarak:

"Niyetimiz öyle," dedi serinkanlılıkla. "Miss Constantine'in burda bulunması işimizi güçleş-

tiriyor elbet. Korkarım burdan gitmesini rica etmek zorunda kalacağız."

Grunya:

"Siz saygısız bir insansınız bayım," diye karşılık verdi. "Şuradan şuraya adımımı atmam, siz de babamı öldürmeyeceksiniz. Hayır, bayım, öldürmeyeceksiniz babamı."

Hail:

"Şef niye burda değil?" diye sordu.

"Zamanı gelmedi henüz. Telefon etti bize, saat onda bu odada buluşacağımızı bildirdi. Zaten saat on oluyor nerdeyse."

"Belki de gelmez."

"Söz verdi."

Yanıt, yalın olduğu kadar da inandırıcıydı..

Hail saatine baktı. Birkaç saniye vardı on olmaya. Bu saniyeler geçince kapı açıldı, Dragomilov salona girdi. Yüzü solgundu. Gri renkte bir yol giysisi vardı sırtında. Mavi gözlerini orada bulunanların üzerinde gezdirdi.

Tekdüze sesiyle:

"Sevgili dostlarım, kardeşlerim, hepinizi selamlarım," dedi. "Hepiniz hurdasınız. Yalnızca Haas yok. Nerde Haas?"

Cellatlar yalan söylemeyi gururlarına yediremedikleri için, sıkılarak birbirlerine baktılar.

Dragomilov bir daha sordu:

"Nerde Haas?"

Harkins kem küm etti:

"O... yani, şey... bilemiyoruz... tam olarak bilmiyoruz."

Dragomilov pişkin bir tavırla sözünü kesti:

"Ben tam olarak biliyorum ama yukarki pencereden, gelişinizi gözledim. Hepinizi tanıdım. Haas da geldi. Şu anda, bahçe yolunun sağında, parmaklığın yakınındaki fundaların altında uzanmış yatıyor. Parmaklıktan tam bir metre otuz santim uzaklıkta. Birkaç gün önce ölçmüştüm. Bu yaptığınız doğru mu yani?"

Hanover tatlılıkla, aynı zamanda şaşmaz bir mantıkla yanıt verdi:

"Kötü bir niyetimiz yoktu. Çağrınızı ve isteklerinizi dikkatle inceledikten sonra oybirliğiyle şu karara vardık: Haas'ı dışarda gözleyici olarak bırakmakla verdiğimiz sözden dışarı çıkmış olmayacaktık. Aramızdaki anlaşmayı unutmadınız ya?"

"Hayır. Ama izin verin de bir daha düşüneyim."

Dragomilov yarım dakika gözden geçirdi anlaşma kurallarını. Buz gibi yüzüne hemen hemen sıcak bir hava yerleşti. Hoşnutluk okunuyordu bu yüzde.

"Haklısınız," dedi. "Anlaşmamıza aykırı bir davranışta bulunmadınız. Ama şimdi, sevgili arkadaşlarım, şimdi, kızımın ve umarım bir gün damadım olacak geçici sekretirinizin araya girmesi nedeniyle, bütün planlarım altüst oldu."

Starkington sordu:

"Planınız neyi öngörüyordu?"

Dragomilov gülmeye başladı:

"Sizi ortadan kaldırmayı. Ya sizin planınız?"

"Biz de sizi ortadan kaldıracaktık," dedi Starkington. "Ve kaldıracağız da. Miss Constantine'le Bay Hall'ün burada bulunmalarına üzgünüz. Kendiliklerinden geldiler. Kalkıp gidebilirler elbet."

Grunya:

"Asla!" diye haykırdı. "Siz insanlıkla ilgisi olmayan garip yaratıklarsınız! Matematik canavarları! O benim babam. İsterseniz abis çirkefi deyin bana, ne isterseniz deyin, gitmeyeceğim burdan, ve siz ona ilişemeyeceksiniz."

"Uzlaşmamız gerek dostlarım," dedi Dragomilov. "Bu kez, bir kezcik de olsa, siz de, ben de, işi yüzümüze gözümüze bulaştırdık, bunu kabul etmeliyiz. Kısa bir ateşkes öneriyorum."

Starkington kabul etti.

"Peki. Beş dakikalık bir ateşkese varız. Bu beş dakika içinde hiç kimse dorudan doğruya

eyleme geçmeyecek, bu odadan dışarı çıkmayacak. Bizler, piyanonun yanında bir arada duracağız. Kabul ediyor musunuz?"

"Tamam. Siz de benim nerede durduğumu görün. Elimi bir kitabın üzerine koyuyorm. Bu toplantının sonuçlarına ilişkin bir karara varmadan yerimden kımıldamayacağım."

Cellatlar salonun öbür ucunda toplanıp kendi aralarında fısıltıyla tartışmaya başladılar.

Grunya babasının kulağına şöyle fısıldadı:

"Çabuk ol! Bir adımda kapıdan çıkıp kaçabilirsin."

Dragomilov hoşgörüyle gülümsedi, tatlı bir sesle:

"Anlamıyorsun," dedi.

Grunya'nın yumrukları sıkıldı, öfkeli bir hıçkırıkla haykırdı:

"Sen de onlar kadar delisin!"

"Bu sözcük hiç de yerinde değil. Ama doğru bile olsa, Grunya, güzel bir delilik değil mi? Burada egemen olan şey düşüncedir, ve doğrudur. Bana sorarsanız ben şöyle derim: Biz akılcılığın ve disiplinin doruklarında dolaşıyoruz. Disiplin dedim: budur işte insanı hayvanlardan ayıran şey. Şu sahneye bak: İşte sana yedi adam; yedisi de beni öldürmeye kararlı. Ben de onları öldürmeye kararlıyım. Şimdi, konuşma yetisi

yardımıyla, ben ve onlar bir ateşkes anlaşmasına varmış bulunuyoruz. Birbirimize güveniyoruz. Yüce bir ahlak örneği bu."

"İçinde yılanların kaynaştığı bir mağarada tüneyen herhangi bir keşiş de böyle bir yüce ahlak örneğidir," diye atıldı Grunya. "Tımarhanelerde de çok ilginç bilinçaltı olaylar görülür."

Dragomilov tartışmaya girmek istemedi, işi şakaya dökmekle yetindi, cellatlararası görüşme bitene dek gülümseme eksilmedi yüzünden.

Onların sözcülüğünü yine Starkington üstlendi:

"Kararımızı verdik. Görevimiz sizi öldürmek. Daha bir dakikamız var. Bir dakika sonra harekete geçeceğiz. İki istenmeyen konuğumuzdan bir kez daha rica ediyoruz: Buradan çekip gitsinler."

Grunya başını kuvvetle salladı. Korkutucu bir sesle:

"Silahlıyım," diye uyardı.

Ve birden, ufak bir otomatik tabanca gösterdi. Ama acemi olduğundan emniyetini açmamıştı.

"Doğrusu üzücü bir durum bu, ama yine de biz yapmamız gereken şeyi yapacağız."

Dragomilov:

"Tabii eğer beklenmedik bir şey olmazsa, öyle değil mi?" diye sordu.

Starkington, siz ne dersiniz gibilerden arkadaşlarına baktı. Onlar da başlarını sallayarak onaylarını bildirdiler.

"Elbette. Eğer beklenmedik bir şey olmazsa..."

Dragomilov, Starkington'un sözünü kesti sakin sakin:

"Beklenmedik şey şu: Ellerimi görüyor musunuz, sevgili dostum Starkington? İkisi de boş. Bir dakika sabredin. Sol elimi daydığım şu kitabı görüyor musunuz? Kitabın arkasında, rafın dibinde, bir düğme var. Düğmeye bastı nız mı harekete geçer. Orası bir baruthaneden farksız. Durum yeterince açık değil mi? Üzerine bastığınız halıyı kaldırın... tamam! Şimdi o iğreti taban tahtasını çıkarın. Yan yana dizili dinamit lokumlarını görüyor musunuz? Hepsi de birbirine zincirleme bağlanmıştır."

Hanover gözlüğünün arkasından patlayıcı maddelere bakarak:

"Çok ilginç," diye mırıldandı. "Ne kadar da sıradan bir ölüm biçimi! Şiddetli bir kimyasal tepki, yanılmıyorsam. Bir gün boş zaman bulursam patlayıcı maddeleri inceleyeceğim."

Hail ile Grunya o zaman anladılar o filozof katillerin gerçekten ölümden korkmadıklarını. Söyledikleri doğruydu: fizik yaşamın yükünden sıyrılmış bulunuyorlardı. Onların akıl sürecinde yaşama sevgisi yabancı bir unsurdu.

"Böyle bir karşı önlem alacağınızı aklımızdan geçirmemiştik," dedi Gray. "Ama beklen-

medik bir şey olabileceğinden kuşkulanmıştık. Hass'ı bu nedenle dışarda gözcü olarak bıraktık. Bizim elimizden kaçabilirsiniz, ama Hass'ın elinden kurtulamazsınız."

Şef şu yanıtı verdi:

"Bu başka bir şey getirdi benim aklıma, dostum. Ben başka bir tel daha döşedim. Onun ucu da şu anda Haas'ın gizlendiği yere uzanıyor. Umarım dikkatsizlikle orada kamufle edilmiş düğmeye basmaz, yoksa hepimiz kuramlarımızla birlikte havaya uçarız. Aranızdan birisi gidip Haas'ı içeri çağırsın. Bunun için de, yeni bir ateşkes antlaşmasına varalım. Bu durumda elimiz kolumuz bağlı."

"Bir cana karşı yedi can," dedi Harkins. "Bu bir matematik rezalet doğrusu."

"Ekonomik bakımdan da kârlı bir pazarlık değil," dedi Breen.

Dragomilov devam etti:

"Ateşkesi bir saat uzatmayı öneriyor ve hepinizi akşam yemeğine çağırıyorum."

"Eğer Haas kabul ederse, ben varım," dedi Alsworthy. "Ben gidip çağırayım şunu."

Haas kabul etti, ve hep birlikte evden çıktılar kente gitmek için.

Eğlenmeye giden bir arkadaş grubuna benziyorlardı.

On Üçüncü Bölüm

Sekiz cellat, Dragomilov, Hall ve Grunya, Café Caniche'in özel yemek salonunda cümbüş yaptılar. Neşeli bir şölen oldu. Harkins'le Hanover'in etyemez olmalarına karşın yenildi, içildi, eğlenildi. Lucoville yalnızca çiğ sebze yedi geviş getirircesine: marul, soğan, havuç... Alsworthy ise yemek boyunca ceviz, muz ve üzümden başka şey almadı. Buna karşılık Breen, iki parmak kalınlığında kanlı kanlı bir biftek yedi; hazımsızlık çektiğinden, kendisine şarap sunulunca ürperiyordu. Dragomilov'la Haas o yörenin hafif bir şarabından içtiler. Hail, Gray ve Grunya bir şişe Rhein şarabını paylaştılar. İki Martini ile başlayan Starkington, düzenli aralarla, kocaman bir bardak Würzburger'e daldırıyordu ağzını.

Davetliler birbirlerine dostça, arkadaşça davranmakla birlikte, yeri gelince laflarını esirgemiyorlardı:

"Eğer kızınız ters bir zamanda çıkagelmiş olmasaydı, hapı yutmuştunuz," dedi Starkington, Dragomilov'a.

"Sizi o kurtardı, azizim. O burda olmasaydı, yedinizi birden havaya uçuracaktım."

"Hayır," dedi Bred. "Eğer yanlış anlamadıysam, elektrik teli doğruca Haas'ın pusuya yattığı çalılığa ulaşıyordu."

"Onun orada bulunması düpedüz bir rastlantıydı."

Dragomilov bunu alçak sesle söylemişti, ama biraz sıkılmış olduğu da belliydi.

Hanover kendinden emin bir tavırla:

"Ne zamandan beri rastlantı, evrimin etkenlerinden sayılmıyor?" diye sordu.

Haas söze karıştı:

"Ateşleme düzeneğini asla işletmeyecektiniz, Şef."

Lucoville, Hanover'in sorusuna başka bir soruyla karşılık verdi:

"Ne zamandan beri rastlantı bir evrim etkeni oluyormuş bakayım?"

Hail, tartışmacıları yatıştırmak için:

"Aranızdaki anlaşmazlık belki de yalnızca terminolojiktir," dedi. "Hanover, bu kuşkonmazlar konserve. Bilmiyor muydun?"

Hanover tartışmayı unutup geri çekildi, tiksintiyle mırıldandı:

"Oysa ben hiç konserve yemem! Emin misiniz, Hail, emin misiniz?"

"Garsona sorun. O da aynı şeyi söyleyecek."

"İçiniz rahat etsin, azizim Haas," dedi Dragomilov. "Gelecek sefere ateşleyiciyi işletirim, siz de bulunmanız gereken yerde olursunuz. Telin öbür ucunda."

"Anlamıyorum," diye haykırdı Grunya. "Anlamıyorum. Kaba bir güldürüye benziyor bu olanlar. Gerçek olamaz. Hepiniz kafa kafaya vermiş, candan dostlar gibi yiyip içiyorsunuz, sonra da tatlı sözlerle birbirinizi öldürmekten başka bir şey düşünmediğinizi söylüyorsunuz!"

Hall'e döndü:

"Düş görüyorum galiba, Winter. Uyandır beni."

"Keşke düş görmüş olsaydın!"

Genç kız bu kez Dragomilov'a döndü:

"Sergey Dayı, sen uyandır beni!"

"Ama uyumuyorsun ki, kızım!"

Grunya sert bir sesle:

"Öyleyse sizsiniz uyurgezer olan. Uyanın! Rica ederim uyanın! Sizi uyandırmak için bir deprem olsaydı, gökten taş yağsaydı keşke! Bunu yapamazsın baba! Vermiş olduğun öldürme buyruğunu geri al. Verdikleri sözden dönmelerini sağla."

"Yapamaz ki," Starkington.

Masanın öbür ucunda oturan Dragomilov başını salladı:

"Sözümden dönmemi istemezsin herhalde, Grunya?"

Hail lafa karıştı:

"Ben çekinmem bunu yapmaktan. Siparişi veren benim. Öyleyse geri alıyorum onu. Elli bin dolarımı geri verin bana, ya da hayır kurumlarına dağıtın, benim için hava hoş. Önemli olan şu: Dragomilov'un öldürülmesini istemiyorum."

"Siz Şirket'in yalnızca bir müşterisisiniz, bunu unutuyorsunuz," diye uyardı Haas. "Örgüte başvurduğunuz zaman, birtakım şeyleri kabul ettiniz; Şirket de kendi açısından, başka şeyleri kabul etti. Belki sözleşmeyi bozmak istiyorsunuz, ama bu sizin elinizde olmaktan çıkmıştır. İş Şirket'e geçmiştir artık, Şirket ise yükümlülüklerini her zaman yerine getirmiştir ve kararından asla dönmeyecektir. Eğer verilen söze karşı mutlak bir güven beslemeyecekse, eğer edilen yemin dünyanın temelleri kadar sarsılmaz değilse, yaşamda umut olamaz ve evren, özünde bulunan düzmecelikten ötürü, kaosun içinde yok olur. Bu düzmeceliği biz kabul etmiyoruz. Bunun kanıtı da, verdiğimiz sözü eylemlerimizle doğrulamamızdır. Haklı değil miyim, doslar?"

Herkes doğruladı bu sözleri. Dragomilov, yerinden doğrularak, Haas'ın elini sıkmak için kolunu masanın üstünden uzattı. Ve ilk kez tekdüze sesinde bir coşku belirtisi sezildi.

"Dünyanın umudusunuz siz!" diyordu gururla. "En üstün ırk! Evrimin son kertesi! Haksever şefler ve yüce düşünürler! Bütün düşlerin, bütün içten dileklerin gerçekleşmesidir bu! Sürüne sürüne aydınlığa yönelen toprak bu!"

Hanover ayağa fırladı, hayranlık ve sevgiden başı dönmüşcesine Şefi kucakladı.

Grunya ile Hail umutsuz gözlerle bakıştılar.

"Yüce düşünürler!" diye mırıldandı delikanlı.

Şefin kızı burnundan soluyordu.

"Tımarhaneler yüce düşünürlerle dolup taşıyor," dedi.

Hail Küçümser bir tavırla:

"Mantık!" dedi.

Grunya ekledi:

"Ben de bir kitap yazacağım. Adı da şöyle olacak: Deliliğin mantığı, ya da düşünürler niçin çıldırırlar."

Yüce düşünürlerin coşkusu yatışınca, Starkington:

"Mantığımız hiç bundan daha iyi işlemiş değildi," dedi.

Grunya kafa tutmaya kalktı:

"Siz mantığı zorluyorsunuz. Bunu kanıtlayacağım size..."

Gray hemen taşı gediğine koydu:

"Mantığınızı kullanarak mı?"

Herkes makaraları koyverdi. Genç kız da onlara katılmaktan başka bir şey yapamadı.

Hail, söz istemek için elini kaldırdı:

"Şimdi, kala kala bir iğnenin ucunda kaç meleğin dans edebileceğini tartışmamız kalıyor!"

Lucoville:

"Utanmıyor musunuz?" diye karşı çıktı. "Biz filozofuz, skolastik değiliz."

Grunya üsteledi:

"Kanıtlayacağım size. Siz melekleri, iğneyi ve bütün ıvır zıvırı ne denli kolaylıkla kanıtlayabilirseniz, ben de o denli kolaylıkla kanıtlayacağım."

"Bir gün bu beladan kurtulabilirsem eğer, dostlarım, sonsuza dek elimi eteğimi çekeceğim mantıktan!" dedi Hail.

Lucoville şu karşılığı verdi:

"Zihinsel yorgunluk belirtisi bu."

"Bunlar boş laf," dedi Harkins. "Mantığa sırt çevirebilir mi hiç? Mantık onun mirası. İnsanın mirası. İnsanı şeylerden..."

Hanover sözünü kesti:

"Dikkat edin! Evrenin temelinde mantığın yattığını unutuyorsunuz. Mantık olmayınca evren de olmaz. Evrenin her zerresinde mantık vardır. Molekül düzeyinde var, atom düzeyinde var, elektron düzeyinde var. Dur, üzerimde bu konuda bir inceleme var, okuyayım size. Elektronik mantık başlığını koymuştum. Bu denememe..."

Hail alaylı alaylı:

"Garson geliyor," dedi. "Kuşkonmazın konserve olup olmadığını söyler herhalde."

Hanover bunu işitir işitmez müsveddesini ceplerinde aramayı bıraktı, garsona dönerek açtı ağzını yumdu gözünü, servisi yerin dibine batırdı.

Hail gülümsedi:

"Mantıklı değilsiniz, Hanover."

"Niye değilmişim peki, lütfen söyler misiniz?"

"Çünkü kuşkonmaz mevsimi değil de ondan."

Çürütülmesi olanaksız bir kanıttı bu. Hanover daha bu darbeyi sindirmeden, Breen de saldırıya geçti:

"Azizim Hanover, az önce patlayıcı maddeleri ilginç bulduğunuzu söylediniz. İzin verirseniz evrensel mantığın özünü göstereyim size elementlerin sarsılmaz mantığı, kimyanın mantığı, mekaniğin mantığı ve zamanın mantığı; bunlar

ayrılmaz biçimde birbirine bağlıdır ve insan aklının yarattığı en ince aygıtın içine hapsedilmiştir. Şimdi size evrenin ne denli akıl dışı bir mantığa dayandığını göstereceğim."

Masanın üzerindeki kuşkonmazlara gözü iliştikçe hâlâ ürperen Hanover titrek bir sesle sordu:

"Akıl dışı mı? Niye akıl dışı olsun? Elektron'un akıl yürütemeyeceğini mi sanıyorsunuz?"

"Bilmiyorum. Hiç elektron görmedim ömrümde. Ama elektronun da düşündüğünü varsaydım. Herhalde siz de kabul edersiniz ki bu mantık en ince, en mutlak, en kesin mantıktır. Şuna bir bakın."

Breen gidip pardesüsünün cebinden uzunca bir paket aldı, açmaya başladı. İçinden, küçük, körüklü bir fotoğraf makinesine benzeyen bir kutu çıkardı. Kutuya bakarken gözleri heyecandan parlıyordu.

"Galiba haklısınız, Hanover. Bakın... İşte en yüce yargıç. Bütün ağız dalaşlarına, bütün inanç zıtlıklarına son verir. Son sözü söyleyendir bu, son kararı veren. O konuştu mu, krallarla imparatorlar, sahtekârlarla kalpazanlar, vaizlerle ikiyüzlü ahlakçılar, bütün yoldan çıkmış doktrinciler susar... sonsuza dek susar..."

Haas gülümsedi:

İyi ya, konuşsun öyleyse. Belki Hanover'i de susturur."

Hâlâ küçük kutuya bakan Breen'in dalgın tavrı gülüşmelere son verdi. Bakteriyolog konuşurken çıt çıkmıyordu:

"Öyle olsun konuşsun bakalım."

Ceketinin cebinden çok basit görünüşlü bir çelik saat çıkardı:

"Bu bir çalar saat. On yedi taşlı. İsviçre yapısı. Hımm... durun bakayım... Şimdi gece yarısı."

Dragomilov'a doğru eğildi.

"Ateşkes saat birde sona eriyor. Bakın, çıngıraklı saati, biri bir geçeye ayarlıyorum."

Sözde fotoğraf makinesine benzeyen aygıtın üzerindeki yarığı gösterdi parmağıyla:

"Şu yarığa bakın," dedi. "Özel olarak bırakılmıştır bu açık yer; saat girecek oraya. Evet, özel olarak. İşte ben yarığa sokuyorum saatimi: Çıkan sesi işittiniz mi? Otomatik olarak kilitlendi saat. Şimdi artık kronometreyi yuvasından sökecek hiçbir güç yoktur. Baştan başa ben yarattım bunu. Her şeyiyle. Geçen yıl ölen ünlü Japon Nakatodaka'nın sesini katmazsak tabii."

Hanover merakla:

"Bu bir fonograf plağı mı?" diye sordu. "Patlayıcı maddeden söz ettiğinizi sanmıştım ben de."

"Nakatodaka'nın sesi de patlayıcı maddedir. Bilirsiniz: laboratuvarında ölmüştü; kendi sesi öldürmüştü onu."

Haas doğruladı:

"Tamam! Evet, Formoza! Şimdi anımsadım."

"Ben de anımsıyorum," dedi Hail, Grunya'ya. "Nakatodaka büyük bir kimyagerdi."

"Ama," dedi Starkington, "ben onun, sırrını mezara götürdüğünü sanıyordum."

"Herkes öyle sanıyordu. Ama Japon hükümeti buldu onun formülünü, bir devrimci militan da bu formülü çaldı."

Sesini gururla yükselterek ekledi:

"Amerika'da yapılan ilk Formoza bu. İşte gözlerinizin önünde duruyor. Ben yaptım onu."

Grunya:

"Aman Tanrım!" diye haykırdı. "Bir patlarsa, hepimiz havaya uçarız!"

Breen doğruladı:

"Eğer burda kalırsanız, evet. Komşular bir deprem oldu ya da anarşistler suikast yaptı sanacaklar."

Breen'in ağzı kulaklarına varıyordu.

"Durdurun şu aygıtı," dedi buyurucu bir tavırla genç kız.

"Durduramam ki. İşin güzel yanı da bu ya işte! Onu diyordum Hanover'a. Kimyanın man-

tığı, mekaniğin mantığı, zamanın mantığı, çözülmez biçimde üst üste binmiştir. Böyle bir bağı hiçbir güç çözemez yeryüzünde. Bu bağı koparmak için yapılan her girişim patlamayı çabuklaştırmaktan başka bir işe yaramaz."

Grunya umutuz bir bakış fırlatarak Hall'in elini sıktı.

Gözleri gözlüklerinin arkasından ışıl ışıl parlayan Hanover ise yine coşkunluk belirtileri göstermeye başladı, kendinden geçmiş bir halde:

"Harika! Harika!" diye bağırdı. "Sizi kutlarım, Breen. Şimdi artık ulusların sorunlarını ele alabilir, dünyayı daha yüce, daha büyük bir temele oturtabiliriz. İbranice boş zamanları değerlendirmeye yarayan bir eğlencedir; oysa bu, etkili bir uğraş. Ömrümü patlayıcı maddeleri incelemekle geçireceğim artık. Teziniz çürümüş bulunuyor, Lucoville. Gerçekten bir ahlak, bir sağduyu ve bir mantık vardır elementlerde."

"Azizim Hanover, mekaniğin, kimyanın ve bir soyutlama olan zamanın gerisinde insan aklının yattığını unutuyorsunuz. İnsanın aklıdır yaratan, sözünü geçiren, kullanan..."

Hail iskemlesini itip ayağa fırladı, Lucoville'in sözünü kesti:

"Siz delisiniz! Şu masanın çevresinde istiridyeler gibi oturmuş bekliyorsunuz. Bu meretin patlayacağını düşünmüyor musunuz?"

Hanover yatıştırıcı bir tavırla:

"Ancak saat biri bir geçe patlar," dedi. "Hem, Breen ne yapmak istediğini de söylemedi bize henüz."

Lucoville kekeledi:

"İnsan aklı, bilinçsiz maddeyi ve kör kuvveti canlandıran insan aklı, işte bu."

Starkington, Hall'e doğru eğilip fısıldadı:

"Bu olayın Wall Street'teki bir tiyatroda geçtiğini düşünün. Millet amma da paniğe kapılırdı, değil mi?"

Hail konudan ayrılmak istemiyordu:

"Öyle olsun, Breen, ne yapmak istiyorsunuz kuzum siz? Onu söyleyin. Biz, Miss Constantine'le ikimiz, hemen çekip gidiyoruz buradan."

Nakatodaka'nın sesi'ni elinde tutan Breen:

"Aceleye gerek yok." diye yanıtladı. "Ne yapmak istediğimi söyleyeyim. Ateşkes saat birde son buluyor. Ben, sevgili Şefimizle kapı arasında bulunmaktayım. Duvarı delip geçemez nasıl olsa. Kapıyı ben tutuyorum. Sizler gidebilirsiniz, ben onunla kalıyorum. Düzenek çalışmaya başlamıştır artık. Hiçbir şey engel olamaz patlamasına. Ateşkesin sona ermesinden bir dakika sonra, Şirket'in üstlenmiş olduğu son yükümlülüğün koşulları yerine getirilmiş olacaktır. Özür dilerim,

Şef, bana bir dakika daha izin verin. Mekanizmayı durdurmak elimde değil demiştim. Ama patlamayı çabuklaştırabilirim. Görüyorsunuz, başparmağım saat kapağının çukurunda. Şöyle usulca bir bastım mı, patladı gitti demektir. Siz namuslu, mantıklı ve güvenilir bir dostsunuz. Görüyorsunuz ki kapıya doğru bir adım atarsanız hepimizin sonu gelmiş olur. Kızınız da. geçici sekreterimiz de, bizimle birlikte yok olurlar. Bu nedenle oturun oturduğunuz yerde. Hanover, formül emin yerde. Saat biri bir geçe, Şefle birlikte öleceğim. Ama formülü odamdaki dolabın üst çekmecesinde bulabilirsiniz." Grunya:

"Bir şeyler yap, Winter," diye yalvardı. Hail yeniden ayağa kalktı. Önündeki şarap kadehini geriye itti, masaya dayandı. Herkes dikkat kesildi. Hail, durgun bir sesle konuşmaya başladı:

"Baylar, insan öldürmekten tiksinmeme karşın davranışlarınızı yönlendiren ülkülerinize şimdiye dek saygı gösterdim. Ama şimdi, sizleri böyle davranmaya zorlayan nedenlerin değerini yadsımak durumundayım."

Gözünü kendisinden ayırmayan Breen'e döndü: "Breen, siz kendi payınıza ölümü hak ettiğinizi mi düşünüyorsunuz? Eğer Şefinizi öldürmek uğruna kendinizi harcıyorsanız, kurbanın işlediği suçlar gerektirmediği sürece kim olursa

olsun can almayı yasaklayan dogmayı çiğniyorsunuz demektir. Siz ne suç işlediniz ki kendi kendinize karşı böyle bir yargıya varıyor ve onu uygulamaya kalkıyorsunuz?"

Hail ustaca akıl yürütmüştü. Breen gülümsedi. Ötekiler nazikçe dinliyorlardı.

Bakteriyolog neşeli bir tavırla şu açıklamayı yaptı:

"Cinayet Şirket'i bir üyesinin görev başında ölebileceğini göz önünde tutmaktadır. Görevimizi yaparken karşılaştığımız risklerden bir tanesi de, ölümdür."

Hail, yine az önceki durgun tavrıyla yanıt verdi:

"Eğer bu, beklenmedik bir olay sonucu kazayla ölmekse, evet, katılıyorum buna. Ama şimdi önceden tasarlanmış bir ölüm olayı söz konusu; suçsuz bir insan ölecek: bu insan, sizsiniz. Böylece, kendi ilkelerinizi yine kendiniz çiğnemiş oluyorsunuz."

Bir sessizlik çöktü. Herkes düşünceye dalmıştı.

Sessizliği Gray bozdu. Tiyatro amatörü, alnını kırıştırarak dinlemişti az önceki fikir çatışmasını.

"Hall'ın hakkı var, Breen. İleri sürdüğünüz gerekçe korkarım ki, pek akla yatkın değil."

Lucoville de söze karıştı:

"Bir de şu yönden alın sorunu: Breen mademki suçsuz bir insanı öldürmeyi tasarladı, öyleyse ölümle cezalandırılmayı hak ediyor demektir, çünkü böylelikle ilkelerimizi çiğnemiş oluyor."

Haas sinirli sinirli:

"Buna düpedüz apriorizm derler," diye karşı çıktı. "Bu gerekçeler görünüşte doğrudur ancak. Kendisi ölmedikçe, suçlu değildir. Mademki suçlu değildir, ölümü hak etmedi demektir."

Grunya bıkkınlıkla içini çekti:

"Bunlar deli! Hem de zır deli!"

Korkulu bir saygıyla masadakilerin yüzlerinde gezdirdi bakışlarını. Hepsinin gözleri, bilimsel bir toplantıya katılan araştırmacıların gözleri gibi ışıl ışıldı.Tik tak seslerini, dakikaları kemiren bombayı düşünen yoktu. Tek tek konuşanların yüzüne bakarken, başparmağını yerinden oynattı.

Harkins de tartışmaya katıldı.

"Belki bir çözüm bulunabilir," dedi ağır ağır. "Bombayı ateşkes sırasında kurduğuna göre Breen'in anlaşmayı bozarak kendini lekelediğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu olay tek başına ölüm

cezasını gerektirir demiyorum, ama şurası da kesin: örgütümüzün temelini oluşturan sıkı ahlak ilkelerine aykırı davranmıştır..."

Breen'in gözbebekleri yalaz yalazdı.

"Doğru, çok doğru!" diye bağırdı. "İşin doğrusu bu! Ateşkes döneminde bombayı kurduğum için suç işlemiş oldum. Kendimi suçlu buluyor, ölümü hak ettiğimi ilan ediyorum."

Duvar saatine baktı.

"Tam otuz dakika sonra..."

Ama bu bir anlık dikkatsizlik mahvına neden oldu. Dragomilov'un kolu bir kobra hızıyla uzandı, parmaklan en can alıcı sinirleri buldu. Japonların öldürücü çimdiği bir anda etkisini gösterdi. Ötekilerin şaşkınlıktan faltaşı gibi açılan gözleri önünde Breen küçük bombayı elinden bırakıp yere yıkıldı. Hemen ardından da, Cinayet Şirketi'nin eski Şefi pardesüsünü alıp kapıya yönelirken:

"Gemide buluşuruz Grunyacığım," diye fısıldadı.

Hiç kimse daha kıpırdamaya kalmadan, o çoktan yok oluvermişti.

Harkins ayağa fırlayarak, avazı çıktığı kadar:

"Yakalayın onu!" diye bağırdı.

Ama John Gray önünü keserek, yırtıcı bir sesle:

"Ateşkes hâlâ yürürlükte," dedi. "Yirmi dakika geçmeden hiçbir şey yapamayız. Dürüstlüğün gereğidir bu. Breen ateşkesi bozdu, bu kalleşliğinin cezasını da canıyla ödedi."

Kılı kıpırdamaksızın tartışmayı dinleyen Starkington elini kaldırdı, soğukkanlı bir tavırla:

"Önce bombanın icabına bakmak gerek," dedi. "Ağız dalaşını sonraya bıraksak iyi olur."

Saate bir göz attı:

"Tam on sekiz dakika sonra patlayacak."

Haas bombayı yerden kaldırdı, ilgiyle inceledi:

"Şunu durdurmanın bir yolu olmalı..."

Starkington tok bir sesle:

"Breen hiçbir yolu olmadığını söylemişti. Ben inanıyorum. O hiçbir zaman bilimsel bir olguyu açıklamak için aldatmacaya sığınmış bir insan değildir."

Kalktı:

"Chicago şubesinin başı olarak, kırıma uğrayan kuvvetlerimizin yönetimini ele almak bana düşer. Siz Harkins, ve siz Alsworthy, bu bombayı en kısa zamanda, tezelden körfezde denize atacaksınız. Onu burada bırakamayız, suçsuz insanları öldürebilir."

İki cellat pardesülerini giydiler, tıkır tıkır işlemekte olan öldürücü silahı alıp gittiler.

Starkington aynı tonla konuşmasını sürdürdü:

"Eski Şefimiz bir gemiden söz etti. Bu söz, San Fransisko'ya gideceğini duyduğum zamanki varsayımımı doğruluyor. Sevimli kızının ağzından vapurun adını zorla alacak kadar aralamayacağımıza göre, başka yollara başvurmamız gerekiyor. Haas..."

Haas sektirmeden yanıtı yapıştırdı:

"Sabahleyin yalnızca üç gemi kalkacak. Her birine bir adam yollayacak kadar kalabalığız henüz."

Grunya bu adamın çıkık alnında saklı bilgi hazinesine hayran kaldı.

"Güzel. Hangi gemiler bunlar?"

"Oakland'da bulunan Argosy, Jansen Whraf'da Clipper ve Commercial Dock'taki de Takku Maru..."

"Çok iyi. Lucoville, siz Argosye bakarsınız. Haas, Takku Maru size daha uygun. Gray da Eastern Clipper'la ilgilenir."

Üç adam yel yeperek ayağa fırladılar. Ama Starkington buyurucu bir el hareketiyle oturmalarını işaret etti:

"Gelgit suları kabarıncaya dek zamanımız var, baylar. Hem ateşkesin bitimine on dakika

var daha." Breen'in büzülüp kalan cesedine baktı. "Sevgili dostumuzun ölüsünü kaldırmak için de gerekeni yapmamız gerekiyor. Ölümünü bir kalp krizine yormamızı öneriyorum. Hanover, telefonla siz ilgilenir misiniz lütfen?.. Teşekkür ederim."

Starkington şarap listesine uzandı: "Şimdi de birer brandy içmemizi öneriyorum. Şöyle sert mi sert bir brandy. Diyelim ki, İspanyol brandisi. Güzel bir yemek üstüne iyi gider. Üstlendiğimiz bu çok güç görevin onuruna içeceğiz, baylar. Ve bu özel görevi üstlenmemizi sağlayan adamın sağlığına kaldıracağız kadehlerimizi."

Hail ürperdi. Kendisine yapılan bu soğuk şakayı protesto etmek için tam ağzını açmıştı ki, Starkington o tekdüze sesiyle:

"Ivan Dragomilov'un onuruna baylar!" dedi.

On Dördüncü Bölüm

Winter Hall, dolgun kesesinin ağzını açınca gemi komiserini kolayca kandırıverdi. Adam, Easter Clipper'da, geciken bir yolcuya bile yer bulunabileceğini kanıtladı.

Hail, valizini almak için otele uğramış, büroya bir mektup bırakmış, sabah erkenden postaya atılmasını emretmiş, sonra da Grunya'yı beklemek üzere rıhtıma gitmişti.

Hail yolculuk formalitelerini yerine getirirken, babasının tepkisini merak eden genç kız kamaraya indi, geçici sekreterin gemide bulunduğunu babasına bildirdi. Dragomilov'un yüzü belli belirsiz bir gülümsemeyle aydınlandı.

"Ne o? Yoksa bu haberin beni kızdıracağını, heyecanlandıracağını ya da şaşırtacağını mı sanıyordun? Yeniden kavuşmuş olduğum kızımla baş başa yolculuk etmek zevkli bir şey elbette, ama eğer kızım mutluysa, bu yolculuk daha da tatlı olur benim için."

"Sen beni her zaman mutlu ettin, dayı... şey, yani baba," dedi Grunya.

Ama neşeli gözleri bu sözlerini pek doğrulamıyordu.

Dragomilov bir kahkaha attı.

"Sevgili kızım, bir an gelir, bir baba çocuğuna onun istediği bütün mutluluğu artık veremez olur. Şimdi, eğer bir diyeceğin yoksa, ben uzanıp bir parça kestireyim. Yorucu bir gün geçirdik."

Grunya sevecenlikle bir öpücük kondurdu babasının yanağına. Kamaradan çıkarken birden aklına geldi.

"Baba! Cinayet Şirketi! Yola çıkacak olan bütün gemileri arayacak."

"Elbette arayacak! Yapacakları ilk iş bu."

Ve o da kızını öptükten sonra kapıyı arkasından kapadı.

Genç kız üst güverteye çıktı. Winter Hall, onu orada bekliyordu. El ele tutuşup küpeşteye yaslandılar, uykuya dalan kentin göbeğindeki ışıkları seyre daldılar.

Hail kıza sarılarak:

"Bir yıl bekleyecek miyiz gerçekten?" diye sordu.

Grunya gülmeye başladı.

"Şunun şurasında üç ay kaldı. Biraz sabırlı ol."

Birden suratı asılır gibi oldu:

"Aslında, sabırlı olması gereken birisi varsa o da benim."

"Grunya, ne diyorsun!"

"Doğru, söylüyorum. Ah! Winter, seninle evlenmeyi öyle istiyorum ki!"

"Sevgilim, kaptan yarın bizi evlendirebilir."

"Yo olmaz. Bunu ben de az senin kadar istiyorum, ama söz verdim, sözümden dönmem."

Grunya ciddi gözlerle baktı sevdiği erkeğe:

"Bir yılı doldurmadan evlenmeyeceğim seninle. O zamana dek babama bir şey olmazsa..."

"Babana bir şey olmaz."

Grunya, Hall'ün yüzüne baktı.

"Ama babamın başına bir şey gelmemesi için bir şeyler yapacağına söz de vermiyorsun ki!"

"Söz veremem, sevgilim."

Hail karanlık sulara dikti gözlerini.

"Bu çılgınlar babanı da onlardan saymam gerektehlikeli oyunlarına kimsenin karışmasına göz yummazlar. Oyun dedim, çünkü onlar için oyundan başka bir şey değil bu..."

Grunya içini çekti.

"Öyle bir oyun ki, kazananı olmayacak."

Saatine baktı:

"Çok geç oldu. Gidip yatmak zorundayım. Yarın sabah yine görüşecek miyiz?"

Hail güldü:

"Bu avuç içi kadar vapurda nasıl olur da benden kaçabilirsin?"

Eğildi, genç kızın parmaklarına ateşli bir öpücük kondurdu.

Dragomilov kamarayı çok sıcak buldu, lombozu açtı. Ama bir yarar sağlamadı bu, çünkü kamara rıhtıma bakıyordu ve tam karşıda depoların duvarları yükseliyordu. Gece ağır ve sessizdi.

Dragomilov lombozun bakır çemberine dayandı, derin derin soluk aldı. Ömrünün son dokuz ayını aklından geçirdi. Bu süre içinde birçok kez kıl payıyla kurtulmuştu ölümden. Kafaca ve bedence yorgun hissediyordu kendini. Yaşlanıyorum, diye düşündü. Yaşam denkleminin insan aklından etkilenmeyen tek değişkeni, yaşlılıktı. Neyse, hiç değilse on gün dinlenecekti. On günlük zevkli bir deniz yolculuğu gücünü tazeleyecekti.

Mendirekten gelen tanıdık bir ses kuruntularını dağıtıverdi birden:

"Emin misiniz? Adı Dragomilov. Bu gemide olduğunu öğrendik de..."

Komiser kesin bir dille:

"Hiç sanmam," dedi. "Kesinlikle eminim. Yolcularımız arasında bu adı taşıyan kimse yok. Federal hükümete yardım etmek için elimizden gelen her şeyi yapmaya hazırız yoksa, bundan emin olabilirsiniz."

Dragomilov gülümsedi. Yorgunluğu o anda uçup gitmiti. Bütün duyuları bilenmişti. Can kulağıyla konuşmayı dinliyordu şimdi. Doğrusu, Gray'in kendisine federal emniyet ajanı süsü vermesi iyi bir kurnazlıktı! İyi bir şirket üyesine yaraşır biçimde davranıyordu üstelik.

İngiliz üsteleyip duruyordu hâlâ:

"Aradığımız kimse takma ad da kullanmış olabilir. Pek iriyarı sayılmaz. Bu yüzden ilk bakışta aldatıcı bir izlenim bırakabilir insanda. Aslında, inanın, narin ve güçsüz olmaktan çok uzaktır. Kızıyla yolculuk ediyor. Adı Grunya olan güzel bir kadın..."

"Gerçi kızıyla yolculuk eden biri var ama..."

Dragomilov'un gülümsemesi iyice yayıldı. Güçlü parmakları büküldü.

Kısa bir sessizlikten sonra Gray yine konuşmaya başladı:

"Eğer izin verirseniz, işi sağlam kazığa bağlamak istiyorum, ne olur ne olmaz. Acaba o bayın kamara numarasını verebilir misiniz bana?"

"Elbette. Bir dakika lütfen... İşte... Otuz bir numaralı kamara. Alt güverteye bakıyor."

Bir an durdu, sonra kararsız bir tavırla ekledi:

"Peki ama, ya yanılıyorsanız..."

Gray tok bir sesle:

"Kendisinden özür dilerim," dedi. "Federal hükümetin suçsuz yurttaşların başına dert açmakta hiçbir kazancı olamaz. Ama bana özel bir görev verilmiştir, onu yerine getirmeliyim."

Kaptan köprüsünün altındaki gölgenin içinde eriyen iki adam ayrıldılar. Uzun boylusu, çevik sıçrayışlarla iskeleden yukarı tırmandı.

"Ben bulurum, teşekkürler. Görevinizin başından ayrılmanıza gerek yok."

"Peki efendim. Umarım ki..."

Gray, gerisini işitmedi bile. Hızla uzaklaşmıştı. Canlı adımlarla üst güverteye çıktı, gemi boyunca uzanan koridorun kapısını açıp içeri daldı, hemen kamaraların kapı numaralarını gözden geçirmeye başladı.

Birinci kapı 108 numarayı taşıyordu. Cellat duraksamadan merdivene gitti. Alt kattaki kamaralar iki rakamlı numaralar taşıyordu. Gray bıyık altından gülümseyerek koridor boyunca yürümeye başladı. Her kapıya ayrı ayrı bakıyordu önünden geçerken.

31 numaralı kamara dönemeci geçer geçmez bir girintinin içindeydi. Sırtını duvara yapıştırarak köşeye sindi, nasıl davranması gerektiğini düşünmeye başladı. Dragomilov'u küçümsemiyordu. Dragomilov ona mantığın, ahlak bilimi-

nin ve ahlakın güzelliğini öğretmekle kalmamış, bir el hareketiyle bir adamın boynu nasıl kırılır, onu da göstermişti.

Birdenbire gemi gürültüyle sarsıldı. Gray irkildi. Ama bir şey yoktu. Yola çıkmadan önce, ısınsın diye makineleri çalıştırıyorlardı.

Bomboş koridorun sessizliğinde, Gray derin derin düşünüyordu. Önce tabanca kullanmayı düşündüyse de vazgeçti. O kapalı yerde patlama sağır edici bir gürültü çıkarırdı, üstelik geri dönüp kaçması da güçleşirdi. Koluna bağlı kından dar ve keskin bir bıçak çıkardı, başparmağını bıçağın ağzında gezdirdi. Beğendi. Kabzasını avucunda sıktı. Öbür eliyle maymuncuğu kapının kilidine yaklaştırdı.

Ortalığı yeniden kolaçan etti. Tüm yolcular uykudaydı.

Hiç ses çıkarmamaya çalışarak maymuncuğu anahtar deliğine soktu, usul usul çevirdi.

Ve aynı anda neye uğradığını bilemedi. Kapı birdenbire hızla açıldı. Daha dengesini bulamadan, kendini kamaranın ortasında buldu. Aynı anda güçlü parmaklar bıçağı tutan eline sımsıkı yapışmıştı.

Ama Gray'in tepkileri vardı, çok hızlıydı. Karşı koyacağına, kendisini içeri çeken güce

kendi ağırlığını da kattı, ve iki adam sarmaş dolaş yere yuvarlandılar. Gray bir sıçrayışla ayağa fırladı, kendi üzerine döndü. Bıçağı sımsıkı kavramıştı kabzasından.

Ama Dragomilov da kalkmıştı yerden, kollarını uzatmıştı. Fırsattan yararlanıp başparmaklarını gırtlağına daldırmak için, karşısındakinin açık vermesini bekliyordu.

Kısa bir süre hareketsiz durdular karşı karşıya. İkisi de soluk soluğa kalmıştı. Rıhtımda ışıldayan küçük lambalar kamaranın duvarlarına ışık lekeleri fırlatıyordu.

Derken Gray şimşek hızıyla saldırıya geçti. Elindeki bıçak ıslık çalarak havayı yardı, ama hedefi tutturamadı. Dragomilov aynı anda kendini yere attı, karşısındakinin kolunu yakalayıp büktü. Gray boğuk bir ses çıkardı, bıçağını bıraktı, Rus'un üstüne çullanarak boşta kalan eliyle boğazını yakalamaya çalıştı.

İki tecrübeli cellat arasında amansız ve sessiz bir boğuşma başladı. Her biri, öbürünün ustalığını biliyor, ve karşısındakini öldürmenin hem haklı, hem de gerekli olduğuna inanıyordu. Saldırılar ve savunmalar otomatik olarak yapılıyordu. Gray de, Dragomilov gibi, Japonların amansız kavga tekniğinin bilimini yutmuştu. Geminin kazan dairesinde pistonların uğultusu gittikçe artıyordu.

Küçük kamaradaki ölüm kalım savaşı aralıksız sürüyor, oyunlar oyunları izliyor, makinelerin gürültüsü cellatların homurtusunu bastırıyordu.

Açık kalmış olan kapı bir tekmeyle kapandı. Gray, Dragomilov'un elinden kurtulmak için yerde yuvarlanmaya başladı. Aynı anda kürek kemiğinin altındaki sertliğini duydu. Belini yay gibi gererek kaldırdı, yer değiştirdi, el yardımıyla bıçağı aradı, sonunda buldu da. Sert bir silkinişle hasmından sıyrıldı ve sonra var gücüyle üzerine atıldı. Çelik bıçak yumuşak bir şeyin içine gömüldü. Gray bir saniye indirdi gardım. O saniye de yetti: Dragomilov'un parmakları boynunun iki yanına yapıştı. İngiliz yere yuvarlandı, ve ölmeden önce, yatağa saplanmış olan bıçağı son bir çabayla çekip çıkardı.

Bacakları üzerinde sallanan Dragomilov yatağın dibine serilen eski dostunun cesedine karanlık bir bakış fırlattı. Kapatmayı unutmadığı lomboza yaslandı, göğsü körük gibi inip kalkıyor, düzensiz hırıltılarla soluyordu. Eskisi gibi dayanamıyordu artık böyle şeylere. Yorgun bir tavırla yanaklarındaki terleri sildi. Ama her şeye karşın başarmıştı işte. Gray de ölmüştü. Ötekiler gibi.

Kapının tıklatılmasıyla dalgınlığından sıyrıldı. Cesedi çabucak yatağın altına itiverdi olanca soğukkanlığıyla kapıya yaklaştı:

"Buyrun?"

"Bay Constantine? Sizinle bir dakika görüşebilir miyim, efendim?"

"Bir saniye."

Şef kamaranın ışığını yaktı, ortalığa bir göz attı. Yere düşen sandalyeyi kaldırdı, yataktaki yırtığı battaniyeyle örttü, ropdöşambrını giydi. Son bir bakış daha fırlattı ortalığa, kavgadan bir iz kalmadığını görünce içi rahatladı. O zaman kapıyı aralayıp uzun uzun esnedi. Gelen, gemi komiseriydi:

"Ne var? Ne oluyor?"

Komiser nasıl söyleyeceğini şaşırmış görünüyordu:

"Acaba Gray adında birisini gördünüz mü, beyefendi?"

"Ha! Evet, geldi. Ama bir yanlışlık olmuş. Bay Dragomoviç adında birisini mi ne arıyormuş... ya da buna benzer bir ad işte. Özür dileyip gitti. N'oldu, bir şey mi var?"

"Demir alacağız da, beyefendi; onun için. Acaba gemiden çıkmış mıdır, siz ne dersiniz?"

Dragomilov yine esnedi.

"Bu konuda hiçbir fikrim yok. Şimdi izin verirseniz, biraz uyuyup dinlenmek istiyorum."

"Hay hay efendim, hay hay. Rahatsız ettim, özür dilerim. Teşekkürler."

Dragomilov kapıyı kilitledi ve ışığı söndürdü. Ufak bir koltuğa oturup gözlerini lomboza dikti. Yarın çok geç olurdu. Kamarotlar temizliğe geleceklerdi. Günün ışımasını beklemek de akıl kârı değildi. Erkenci yolcular o saatte güverteye çıkıp gezinirlerdi çoğu kez. Hayır, bütün tehlikelere karşın, hemen işe koyulmalıydı.

Dragomilov geminin avara etmesini bekledi. Güverteden birtakım gürültüler yükseldi. Palamar çözüyorlardı. Gemi kalkmak üzereydi. Makinelerin takırtısı adamakıllı yükselmişti. Kamara hafif bir patırtıyla sarsıldı. Dragomilov tayfaların koşuşmalarını, çıkrıkların şakırtısını işitti. Müretteba, şimdi, kendilerini okyanusta taşıyacak olan çelik canavarın tutsağı olmuştu artık.

Sonunda ortalık durgunlaştı. Şef usulca lombozu açtı, başını dışarı uzattı. Gemi ağır ağır rıhtımdan ayrılıyordu. Doklardaki ışıklar, gemi uzaklaştıkça solgunlaşıyordu. Güvertede tam bir sessizlik vardı.

Dragomilov işe koyuldu. Cesedi sakladığı yerden kolayca çıkardı yatağın üzerine yatırdı. Dışarıya bir daha göz attı. Ses seda yoktu. Gevşek cesedi lombozun ağzına doğru kaldırdı, bir

itişte denize yuvarladı. Hafif bir şapırtı çıktı. Dragomilov kulak kabarttı. Güvertede hiçbir ses yoktu. Lombozu yeniden kapattı. Perdeyi iyice çekti, ışığı yaktı. Yüzü ciddiydi.

Yatmadan önce son bir kez daha gözden geçirdi. Şef, hiçbir şeyi oluruna bırakan adam değildi. Bıçağı valizine yerleştirdi, üstüne asma kilit taktı, yırtık şilteyi tersyüz etti, yatağa çekidüzen verdi, halıyı yerine koydu. Kamara eski halini alınca Dragomilov'un gerginliği geçti. Yavaş yavaş soyunmaya başladı.

Olaylarla yüklü bir gece geçirmişti. Aslında, sarsılmaksızın izlediği yolun üzerinde bir adım daha atmıştı.

On Beşinci Bölüm

Lucoville sertçe çaldı Starkington'ın kapısını. Starkington otel odasına aldı arkadaşını. Arkasından kapıyı kapattı. Lucoville hiç sesini çıkarmadan bir gazete bıraktı masanın üstüne. Starkington'ın gözü hemen iri puntolarla dizili başlığa takıldı. Şirket'in Chicago temsilcisi şu uğursuz haberi okudu çabucak:

Esrarlı bir patlama:

İki ölü var

Dün, yani 15 Ağustos gecesi Worth Street'te, körfez yakınlarında, iki kişinin ölümüne yol açan esrarengiz bir patlama olmuştur. Ölenlerin kimlikleri henüz saptanamamıştır. Polis, çevredeki bütün camları parçalayan ve iki kişinin ölümüyle sonuçlanan şiddetli patlamanın nedenini saptayamamıştır. Patlamada can veren kişilerin olay yerinde bir rastlantı sonucu bulundukları tahmin edilmektedir.

Patlamanın şiddetinden tanınmaz hale gelen kurbanların kimlikleri saptanılamamıştır. Yürütülen soruşturmada polisin bulabildiği tek kanıt, ufak bir madeni kutudan artakalan par-

çalardır. Ama polis yetkililerinden alınan bilgiye göre, bulunan parçaların, böylesine korkunç bir yıkıcı güce sahip bir bombanın kalıntıları olabileceği düşüncesi akla yakın gelmemektedir. İlgililer, soruşturmayı derinleştirmelerine karşın olayı aydınlatacak bir ipucu yakalayamadıklarını belirtmişlerdir.

Starkington dişlerini sıkarak

"Harkins'le Alsworthy!" dedi. "Öbür arkadaşları tezelden toplantıya çağırmalıyız."

Lucoville:

"Haas'a ve Hanover'a telefon ettim," diye yanıt verdi. "Nerdeyse gelirler."

"Gray'den bir haber çıkmadı mı?"

"Yanıt vermiyor. Bence bu işte bir bityeniği var. Sözde, dün gece gemilerde yapılan araştırmalar konusunda bu sabah rapor vermeyi kararlaştırmıştık."

"Argos'de bir şey bulamadınız mı?"

"Hiçbir şey. Haas da Takku Man'dan eli boş döndü."

Birdenbire ikisinin kafasında da aynı düşünce beliriverdi:

"Bence, olsa olsa..."

Tam o sırada kapıya sertçe vurulmasıyla Starkington'un lafı yarıda kaldı. Kapı ardına dek

açıldı. Haas'la Hanover içeri girdiler. Haas gazetenin son baskısını havada sallayarak haykırdı:

"Gördünüz mü? Gray ölmüş!"

"Ölmüş, ha?"

"Eastern Clipper'in bağlı bulunduğu Wharf Jansen'in önünde su yüzünde cesedini bulmuşlar. Dragomilov o vapurda! Ve vapur gitti!"

Şaşkınlıktan bir an kimse ne diyeceğini bilemedi. Starkington sessizce gidip bir iskemleye çöktü. Teker teker arkadaşlarının gergin yüzlerine baktı. Sonra sakin bir sesle:

"Baylar, bu bir kırım," dedi. "Cinayet Şirket'inden kala kala bizler sağ kaldık. Geçen on iki saat içinde arkadaşlarımızdan üçü öldü. Kavgayla geçen bunca yıldan sonra böyle mi olacaktı yani?"

"Yanılmazlığın da bir sınırı var," diye karşılık verdi Haas. "Harkins'le Alsworthy'nin ölümü bir kaza sonucudur."

"Kaza mı? Bunun kaza olduğuna içtenlikle inanmış olamazsınız, Haas, Hayır, kaza diye bir şey yoktur dünyada. Eğer yaşamımız üzerinde bir etkide bulunamıyorsak, hiçbir şey üzerinde bulunamıyoruz demektir."

Lucoville soğuk bir sesle düzeltti:

"Herhalde buna inanmak gerek. Yoksa başka hiçbir şeye inanamayız."

Gelgelelim Haas, düşüncesinde diretti.

"Saat yanlış ayarlanmamıştı belki de."

"Olabilir," dedi Starkington. "Ama eğer başarısızlığın nedeni bir mekanizmanın kusuruysa, kazadan söz edilebilir mi? Azizim Haas, icat dediğimiz şeyler pratisyenlerin işidir, düşünürlerin değil."

"Gülünç!" dedi Haas dudak bükerek.

"Hiç de değil. İnsan, sorunlara akıl yoluyla yaklaşmayı beceremeyince, işi mekanik çözümlere getirir. Örneğin, şu saati alalım. Tam saati bilmemiz, bu saatin ortaya koyduğu sorunları çözmemize yardım eder mi? Şu anda saatin onu sekiz geçtiğini bilmek, estetik ve ahlak bakımından bize ne yarar sağlar?"

"Böyle söylemekle işi aşırı ölçüde basite indirgiyorsunuz," diye karşılık verdi Haas. "Günün birinde saat, öcünü alabilir."

Hanover ileriye doğru eğildi.

"Siz ki pratisyenleri hor görüyorsunuz, düpedüz düşünür olduğumuzu, eylem adamı olmadığımızı mı söylemek istiyorsunuz?"

Starkington gülümsedi:

"İçtenlikle kabul etmemiz gerekir ki, bir süredir, ne düşünce adamı olduk, ne de eylem adamı. Artık hem eylem adamı, hem de düşünce adamı olmanın zamanı geldi de geçiyor bile."

O zamana kadar pencereden sokağa bakmakta olan Lucoville birden onlara dönerek:

"Dinleyin beni," dedi. "Dragomilov çekti gitti. Ülkeden ayrıldı, döneceği filan da yok artık. Niye son vermiyoruz sanki bu anlamsız kovalamacaya? Dördümüz kafa kafaya "verip yeni baştan kurabiliriz Şirketi. Dragomilov da tek başına başlamadı mı bu işe?"

Haas, öfkeyle:

"Son verelim, öyle mi?" dedi "Anlamsız bir kovalamaca mı diyorsunuz siz buna? İşi burada yüzüstü bırakırsak, ilkelerimizi çiğnemiş olmaz mıyız? Döneklikle işe başlarsak, Şirketi silbaştan nasıl kurarız?"

Lucoville başını eğerek:

"Orası öyle," dedi. "Haklısınız. Saçmalayıverdim işte... İyi ama, şimdi ne yapacağız?"

Karşılık Haas'dan geldi:

"Bugün öğleden sonra saat dörtte bir gemi kalkacak, adı Doğu Yıldızı. Pasifik hattının en hızlı gemisi. Eastern Clipper dan yirmi dört saat önce, rahat rahat Hawai'ye varır. Dragomilov'u, Honolulu'da beklememizi ve bizden öncekilerden çok daha dikkatli davranmamızı öneriyorum."

Hanover sevinçle atıldı:

"Hay aklına bin yaşa. Şef şimdi kendini güven içerisinde hissediyordur."

"Şef hiçbir zaman kendini güven içinde hissetmez," dedi Starkington. "Gelgelelim, böyle bir tehlike de onun için sürpriz sayılmaz pek. Eee, baylar? Dostumuz Haas'ın önerisine ne diyorsunuz?"

Bir sessizlik oldu, Lucoville kafasını salladı.

"Bana kalırsa dördümüzün birden gitmesi gerekmez. Haas'ın yarası adamakıllı iyileşmedi henüz. Sonra, bütün yumurtalarımızı aynı sepete koymamız pek akıllıca bir iş olmaz düşüncesindeyim. Bana sorarsanız, Haas burada kalsın. Olur a, karada da yapılacak bir iş çıkar belki, kim bilir?"

Bunun üzerine, öbür üçü, uzun uzadıya düşünüp taşındılar Sonunda, Starkington bir kabul işareti yaptı.

"Tamam, ben kabul ediyorum. Ya siz, Haas?"

Haas'ın dudaklarında karanlık bir gülümseme belirdi:

"Onu ben öldürmek isterdim elbet. Bununla birlikte, Lucoville'in önerisini mantıklı buluyorum. Ben de aynı kanıdayım."

Hanover da onadı.

"Yeterince paramız var mı?"

Starkington yazı masasının üzerinden bir zarf aldı:

"Bunu bu sabah birisi getirip verdi. Para işlerini istediğim gibi düzenlememem için tam yetki veriyor Hail bana."

Hanover kaşlarını kaldırdı

"Demek o da Dragomilov'la birlikte gidiyor?"

"Daha doğrusu, Dragomilov'un kızıyla," dedi Haas gülümseyerek. "Zavallı çocuk! Aşk tuzağına düştü. Öldürülmesi için bize para ödediği kayınpederiyle birlikte şimdi."

"Hall'ın mantığı duygularla çarpılmıştır artık," dedi Starkington. "Duygusalların alınyazısı önceden belli olur, üstelik bu alınyazısını hak ederler."

Kalktı.

"Peki öyleyse, ben kamaraları tutuyorum."

Lucoville'in birdenbire somurttuğunu görünce:

"Niye öyle kaşlarınızı çatıyorsunuz?" diye sordu. Lucoville kaygılı bir sesle:

"Vapurun mutfağını düşünüyordum da!" diye yanıtladı. "Acaba yolculuk boyunca yetecek kadar taze sebzeleri var mıdır?"

Doğuda, yükselmekte olan güneş ufuk çizgisinden yukarı fırlıyordu. Pasifik melteminin ılık okşayışlarına teslim olan Winter Hall, birden arkasında birisinin bulunduğunu sezdi. Dö-

nüp baktı: Dragomilov'du. Denizi seyrediyordu. Genç adam gülümsedi.

"Günaydın. İyi uyudunuz mu?"

Dragomilov'un yüzünde iğreti bir gülümseme belirdi. Boğuk bir sesle:

"Eh," dedi. "Fena uyudum sayılmaz."

"Ben uyuyamadığım zamanlar güvertede gezintiye çıkarım. Bu idman uyumama yardım eder."

Dragomilov yakışıklı sekreter yardımcısına dönerek:

"Benimki o yüzden değil," dedi. "Bir gece ziyaretçisi kabul ettim de. Gemi hareket etmeden önce."

Birden Winter'in aklına geldi:

"Gray, değil mi? Öyle ya, gemide sizi arayacaktı."

"Evet. Beni uğurlamaya gelmişti."

Hail çevresine şöyle bir baktı:

"Gemide mi şimdi?"

Az önceki neşeli gülümseme silinip gitmişti yüzünden:

"Hayır, bizimle gelmiyor. San Fransisko'da kaldı."

Hail öbür yana döndü. Yüzü sertleşmişti. Gözlerini doğmakta olan güneşe dikti.

"Zorunda mı kaldım, dediniz? Yoksa görüş açınız değişti mi?"

Dragomilov başını salladı:

"Hayır. Gerçi bütün inançlar değişebilir, yeter ki insan aklını kullanabilsin. Ama bu değildi benim demek istediğim. Zorunda kaldım dememin nedeni şu ki, Gray dostumdu. Bir bakıma, koruyordum onu. Benim öğrettiklerime bağlı kalmak için canımı almak istedi. Beni öldürmekteki niyeti temizdi, dürüst insandı. Onu takdir ettiğim içindir ki, ben onun canını aldım."

Hail derin bir of çekti:

"Yo," dedi. "Değişmemişsiniz. İyi ama ne zaman son bulacak bu çılgınlık?"

"Çılgınlık mı? Kullandığınız sözcükleri açıklayabilir misiz? Sağlam kafalı olmak neye derler? Eylemleriyle binlerce suçsuz insanın kırımıyla sonuçlanan kimseleri sağ bırakmakla mı sağlam kafalı olur insan?"

"John Gray'den mi söz ediyorsunuz?"

Elbette ki hayır. Felsefemin temellerini haklı göstermeye uğraşıyorum. John Gray benim sağduyuma inanıyordu, siz ise çılgınlık olarak niteliyorsunuz."

Hail, bezgince bir bakış fırlattı karşısındaki adama.

"Ama bu öğretinin yanlışlığını daha önce kabul etmiştiniz. İnsan yargıç olamaz; ancak yargılanabilir. Ve tek kişi tarafından değil, bir grup tarafından yargılanabilir."

"Doğru. Zaten bu yüzden kabul ettim Cinayet Şirketi'nin saptadığı hedeflerin doğru olmadığını. Ha, bak! Eğer daha iyi bir dünya kurmanın 'zamansız' olduğunu kabul edersek, o zaman iş değişir. Çünkü unutmamak gerekir ki Şirket dediğimiz şeyin kendisi de aslında toplumu temsil eden bir gruptur. Örneğin, tüm insanlık çapında bir Şirket düşünün. O zaman sizin teziniz geçerli olmaktan çıkar. Ama bu önemli değil... Siz beni inandırdınız, ben de beni öldürmeleri için gereken buyruğu vermeyi kararlaştırdım. Ne yazık ki örgütün kusursuzluğu aleyhime işledi."

Hail çileden çıktı:

"Kusursuzluk ha!" diye haykırdı. "Nasıl olur da bu sözcüğü kullanabiliyorsunuz? Yedi-sekiz öldürme girişimi başarısızlıkla sonuçlandı, bu mu kusursuzluk?"

Dragomilov ağırbaşlı bir tavırla:

"Bu başarısızlık kusursuzluğunu kanıtlıyor," diye karşılık verdi. "Hayır, anlamıyorsunuz... Başarısızlık, hesaplanabilen bir unsurdur. Şirket'in hesaplarının doğru çıktığı kanıtlanmıştır."

Hall'ün ağzı bir karış açık kaldı.

"Olur şey değil! Peki, söylesenize bana: ne zaman... Hadi çılgınlık demeyelim, bu serüven ne zaman son bulacak öyleyse?"

Dragomilov'un kıkır kıkır güldüğünü görünce şaşırdı.

"Severim bu 'serüven' sözcüğünü. Yaşam oldum olası bir serüvendir aslında, gelgelelim canımız tehlikeye girmediği sürece onun tadına varmayız. Ne zaman mı son bulacak? Bizimle birlikte, sanırım. Beynimizin işlemesi durunca, serüven de biter. Düşüncenin bulunmadığı yerde, kurtlarla baş başa kaldığımız zaman, her şey biter."

Dragomilov, Winter Hall'ün, sözü kesmemek için kendini zor tuttuğunu görünce hemen ekledi:

"Benim için, bu serüven, bir yıl dolar dolmaz son bulacaktır."

"Süre dolmak üzere. Sözleşme üç ay sonra bitiyor. C zaman ne olacak?"

Dragomilov'un yüzündeki gülümseme ansızın silindi gitti:

"Bilmiyorum," dedi. "Bin bir güçlükle kurduğum örgütün beni sonuna kadar sağ bırakacağına aklım yatmıyor pek. Eğer bırakırsa, kendi kusursuzluğunu yadsımış olur."

"İyi ama, Şirket üyeleri bu görevden yüzlerinin akıyla çıksınlar diye dua edecek değilsiniz herhalde!"

Dragomilov'un yumrukları sıkıldı. Yüzü asıldı:

"Bilmiyorum," dedi yine. "Haftalar, aylar boyunca, beni gittikçe rahatsız eden sorun da bu işte."

"Gerçekten şaşılacak bir adamsınız! Bu sorun sizi niye bu kadar rahatsız ediyor?"

"Kısacası, paçayı kurtarmak istediğime emin değilim. Zaman, hizmetkâr değil, efendi olmalıydı. Zaman, kusursuz olan biricik mekanizmadır, Hail. Onun hareketi yıldızlarla saptanmıştır. İbreleri, sonsuzluğun denetimi altındadır. Ben de kusursuz bir mekanizma yarattım: Şirket'i kurdum. Ama kusursuzluğunu kanıtlamak Şirket'e düşer. Eğer işleyişi aksarsa, yaşamaya devam etmesi başka bir mekanizmaya, kendisinden daha büyük, daha sarsılmaz bir mekanizmaya bağlı olmamalı."

Hail, her zaman olduğu gibi yine şaşaladı. Dragomilov'un düşünce biçimine.

"Ama yine de ölümden sıyrılmak için zaman etkeninden yararlanmaya bakıyorsunuz."

Dragomilov hüzünlü hüzünlü:

"Ne de olsa insanım." dedi. "Felsefemin kaçınılmaz zaafının bir insan olmamda yattığı gerçeği zamanla ortaya çıkacaktır belki de."

Şef başka yorum yapmadı. Sırtını döndü, ağır adımlarla, koridora açılan kapıya doğru yürüdü. Hail bir süre arkasından baktı.

Birden, birisi kolunu tuttu. Döndü baktı, Grunya'ydı:

"Babama neler söyledin? Sarsılmış görünüyordu."

"Baban kendi söyledikleriyle, kendi kendini sarstı."

Genç kızın koluna girdi, birlikte güverteyi arşınlamaya başladılar.

"Her insanda, kendisini yaşama mücadelesine iten bir içgüdü vardır," dedi Hail. "Ama yine hepimizde her fırsatta beliren bir kendi kendini tahrip isteği de vardır. Babanda, yani şu garip adamda bu iki eğilimden hangisi ağır basıyor? Bütün sorun bunu bilmekte."

Grunya sevdiği erkeğin koruyucu kolunu sıkarak mırıldandı:

"Yaşamak mı? Ölmek mi?"

On Altıncı Bölüm

Eastern Clipperda günler birbirini kovalıyordu. Hoş günlerdi. Grunya zamanını bol bol güneş banyosu yaparak geçirmekteydi. Derisi, Hall'ünkü gibi, adamakıllı bronzlaşmıştı. Dragomilov da en azından onlar kadar güneş banyosu yapıyordu, ama yine de hiç yanmıyor, yüzü eski solgunluğunu koruyordu, iki erkek sanki bir çeşit anlaşmaya varmış gibiydi: İkisi de felsefi tartışmalardan vazgeçmişler, geminin yanında yöresinde oynaşan balıklardan, çok lezzetli olan yemeklerden, güvertede oynanan tenisteki ustalıklarından söz ediyorlardı yalnızca.

Bir sabah, yolculuk sona erdi. Yolcular uyanıp da güverteye çıktıklarında, Oahu adasının girişinde yükselen büyük burnun, Diamond Head'in gölgesinin, güverteyi kapladığını gördüler. Arka planda bembeyaz Honolulu limanı parıldıyordu. Tıklım tıklım yerlilerle dolu sandallar gemiye doğru yol alıyordu. Gemideki ateşçiler kömürden kararmış küreklerine dayanarak yorgunluk gideriyorlardı. Makineler yavaşlamıştı. Gemi usul usul kayıyordu suyun üzerinde.

"Ne güzel!" diye mırıldandı Grunya. "Harika değil mi, Winter?"

Hall şaka yollu:

"Nerdeyse senin kadar harika," diye yanıtladı.

Sonra Dragomilov'a dönerek saygılı bir sesle:

"On hafta!" dedi. "Tam on hafta sonra ilişkileriniz nitelik değiştirecek. Kayınpederim olacaksınız."

Dragomilov gülmeye başladı.

"Desenize ki artık dostunuz olmayacağım."

Hall'ün alnı kırıştı.

"Her zaman dostum olarak kalacaksınız. Ha, sahi, unutmadan sorayım, ne yapmayı tasarlayorsunuz? Sizi buralara kadar izleyecekler mi dersiniz?"

Cinayet Şirketi'nin Şefi, bıyık altından gülümseyerek:

"İzlemek mi dediniz? Onlar burda zaten. Hiç değilse büyük bölümü. Elbette, bir kişi Amerika'da kalmış olsa gerek."

"Peki ama nasıl olur da bizden önce varmış olabilirler?"

"Daha hızlı bir gemiye binerek. Bizden birkaç saat sonra demir alan Doğu Yıldızına binmişlerdir. Dün akşam varmışlardır. Bakın görürsünüz, rıhtıma yanaşınca, onları orada bulacağız."

Grunya:

"Nasıl bu kadar kesin konuşabiliyorsun?" diye sordu.

"Kendimi onların yerine koyuyor ve ben olsaydım ne yapardım diye düşünüyorum. Hayır yavrum, yanılmıyorum. Beni karşılamak için hazır bekliyorlardır. Pusudalar."

Grunya babasının kolunu yakaladı. Gözlerindeki korku gittikçe büyüyordu:

"Ne yapacaksın, baba?"

"Merak etme, yavrum. Eğer beni öldürmelerinden korkuyorsan hemen söyleyeyim ki bunu başaramayacaklar. Şimdi beni iyi dinleyin: Gemiye binmeden birkaç gün önce Queen Anne oteline yazıp ikiniz için oda ayırttım. Bir de arabanız olacak, şoförlü. Sizinle birlikte kalamayacağım, ama işlerimi yoluna koyduktan sonra size haber vereceğim."

Hail şaşkın şaşkın:

"İkimiz için yer mi ayırttınız!" diye haykırdı. "Nasıl olur? Benim geleceğimi bilmiyordunuz ki!"

Dragomilov'un gülümsemesi daha da yayıldı:

"Söyledim ya: Ben kendimi oldum olası başkasının yerine koyarım. Ben sizin yerinizde olsaydım, ne olursa olsun, Grunyam gibi güzel bir kızı elimden kaçırmazdım. Hall, sevgili dostum, bu yolculuğa, katılacağınızdan emindim."

Küpeşte yönüne döndü. Sandallar dalgalara kapılıp geminin çevresinde dans ediyordu. Yolcular denize ufak para atıyorlar, molo giymiş yerli delikanlılar paraları kapışmak için saydam sulara dalıyorlardı. Rıhtım boyunca sabah güneşini yansıtan beyaz gemiler sıralanmıştı.

Kocaman geminin motorları durdu. Kıyıdan ayrılan kılavuz römorkörü Çinli hamallarla birlikte hızla gemiye yaklaştı. Tekneye aborda ederken, Eastern Clipperto düdüğü uzun uzun öttü, kılavuzu selamladı. Beyaz gömlek ve sivri sipeıii kasket giymiş görevliler merdiveni tırmandılar. Örgülü saçları üstüne konik hasır şapkalar giymiş mavi giysili Çinli hamallar kamaralar arasındaki dar koridorlara daldılar.

Dragomilov önemsemez bir tavırla:

"İzninizle, ben gidip eşyalarımı toplayayım," dedi.

Eliyle bir selam işareti yapıp güverteden ayrıldı.

Kılavuz kıç güverteye çıktı. Makinelerin homurtusu yükseldi, gemi limana doğru yola çıktı.

"İnip çantalarımızı hazırlarsak iyi olur."

"Hemen şimdi mi? Ah, Winter, burası öyle güzel ki! Baksana şuraya... Dağlar sanki kentten başlıyor. Doruklardaki bulutlar da mantara benziyor."

Sustu, birden ciddileşti.

"Winter... babam ne yapacak?"

"Senin yerinde olsaydım hiç kaygılanmazdım. Adamlar belki burda değiller. Hem burda olsalar bile, bu kalabalığın arasında öyle bir şeye yelteneceklerini hiç sanmam. Gel hadi."

Onlar aşağı inerlerken, gemi de iskeleye ulaşmıştı. Atılan halatlar palamar babalarına geçirildi. Geminin rıhtıma yanaşması için çarklar çalşıtı. Derken, bir orkestra ünlü Aloha havasını çalmaya başladı. Yolcular karadaki kalabalık arasında kendilerini karşılamaya gelmiş olanları gördükçe seslenip el sallıyorlardı. Havada mendiller dalgalanıyordu. İskele verildi. Müziğin sesi yükseldi.

Hail bagajlarını bir hamala teslim ettikten sonra güverteye döndü, dirseklerini küpeşteye dayayıp aşağıda, rıhtımın üzerinde kaynaşan kalabalığı araştırmaya başladı gözleriyle.

Birden irkilerek doğruldu: Starkington orada durmuş kendisine bakıyordu.

Chicago şubesinin başı keyifli keyifli gülümsedi, kolunu kaldırıp onu dostça selamladı. Hail kalabalığın arasında başka bir tanıdık yüz daha gördü: Hanover da rıhtımda, çıkış yerinin yakınında bir yerdeydi. Kuşkusuz bütün takım oradaydı ve kilit noktalar tutulmuştu.

İndirilen iskele rıhtıma dayandı. Parmaklıkları kaldırdılar. Ve itişip kakışma başladı. Yolcular iniyor, karşılayıcılar gemiye çıkıyordu. Ha-

mallar, taşıdıkları yükün ağırlığı altında tehlikeli biçimde sendeleyerek kalabalık arasında kendilerine yol açmaya uğraşıyorlardı.

Starkington güçlükle iskeleden yukarı tırmandı. Hail onu karşılamaya gitti. Kiralık katil neşeyle gülümsedi:

"Günaydın Hail! Sizi yeniden gördüğüme sevindim. Yolculuk nasıl geçti?"

"Starkington, beni dinleyin de cayıverin şu işten!"

Adam kaşlarını kaldırdı:

"Hangi işten? Kutsal bir sözü tutmayayım mı? Verdiğim sözden döneyim mi? Sözleşmeyi bozayım mı?"

Hâlâ gülümsüyordu, ama gözlerinde kesinlikle kararlı bir anlam okunuyordu. Karşısındakinin omuzu üstünden, yaya köprüsüne doğru ilerleyen yolcuları tek tek, dikkatle gözden geçiriyordu.

"Bu kez kapana kıstırdık, Hail, kaçamaz artık. Lucoville kılavuz gemisiyle gemiye geldi. Şu anda iki güverte arasında bulunuyor. Hanover de rıhtıma göz kulak oluyor. Böylece Şef, köşeye sıkıştırılmış durumda. İşi sıkı tutmamakla büyük bir yanılgıya düştü."

Hall'ün çeneleri sıkıldı:

"Bunu yapmanıza göz yummayacağım. Durumu polise bildireceğim."

"İşte bunu yapamazsınız."

Starkington bunu kesin bir tonla söylemişti. Sanki bir öğretmendi de, biraz kalınkafalı bir öğrenciye iki kere ikinin kaç ettiğini öğretmeye çalışıyordu.

"Namus sözü verdiniz. Şefe de, bize de. Bundan önce polise hiçbir şey bildirmiş değilsiniz. Öyleyse bugün de bildiremezsiniz..."

Sözü yarım kaldı: Tepeleme yığılı valizler altında iki büklüm olan bir Çinli hamal kendisine çarpmıştı, peltek bir dille bir şeyler mırıldanıyordu. Özür diliyor olmalıydı. Tam o sırada Lucoville çıkageldi. Hall'ü görünce dostça gülümsedi:

"Hail! Ne güzel rastlantı! Yolculuğunuz iyi geçti mi?"

Sesini alçaltarak ekledi:

"Söyleyin bana, bu gemide sebzeler nasıl? Umarım dönüşte zevkime daha uygun yemekler bulurum. Doğu Yıldızımda çiğ sebze ve meyve yoktu. Et, et et! Tıka basa et yedirterek müşterilerin gözünü boyamak sanırım amaçları..."

Starkington'ın soran gözlerle kendisine baktığını görünce konuyu değiştirdi hemen:

"Dragomilov aşağıda. Takma adla yolculuk etmiş. Kamara numarası 31. Kaçmasın diye kapıyı

dışardan sürgüledim. Ama n'olur n'olmaz, lombozdan kaçmaması için Hanover'i nöbetçi bıraktım."

Starkington Hall'e döndü.

"Siz karaya inseniz daha iyi olmaz mı, Hail? İnanın bana, hiçbir şeye engel olamazsınız."

"Yerimden bile kıpırdamam."

Bir elin kolunu sıktığını hissedince dönüp baktı:

"Grunya! Sevgili Grunya!"

Genç kız:

"Winter!" diye bağırdı.

Sonra Starkinglon'a döndü. Gözleri ateş saçıyordu:

"Sizin ne işiniz var burda? Sakın babama dokunayım demeyin!"

Starkington bomboş bir sesle:

"Bu konuyu daha önce tartışmıştık," diye yanıtladı. "Görevimizin ne olduğunu biliyorsunuz. Babanızın bizden ne yapmamızı istediğini de biliyorsunuz. Bana kalırsa, iyisi mi siz karaya inin, Miss Dragomilov. Nasıl olsa elinizden bir şey gelmez."

"Karaya mı ineyim?"

Kararlı bir tavırla başını dimdik tuttu.

"Peki öyle olsun, inerim inmesine! Ama polis çağırmak için! Babamın size verdiği buyruk bana vız gelir. Öldürmeyeceksiniz onu işte o kadar!"

Hall'e döndü. Gözleri çakmak çakmaktı:

"Ya sen? Sen ne yapıyorsun? Burda eli kolu bağlı dikilip duracak mısın böyle? Ne biçim adamsın sen? Bu delilerden daha betersin. Çünkü onlar hiç değilse davranışlarının doğru olduğuna inanıyorlar, oysa sen onların haklı olmadıklarını biliyorsun. Biliyorsun ama, yine de parmağını oynatmıyorsun!"

Nişanlısının kolundan kurtulup yaya köprüsüne doğru koştu. Kalabalık eskisi kadar yoğun değildi artık.

Starkington kızın ardı sıra baktı, kafasını bilgiççe salladı:

"İyi bir seçim yaptınız. Hail! Yaman bir kız! Yürekli de! Korkarım elimizi çabuk tutmamız gerekecek. Zaten yolculardan çoğu gemiden çıktılar artık. Geliyor musunuz?"

Bu soruyu öylesine nazikçe sordu ki, Hail, bir cinayete tanık olması için çağrıldığına bir türlü inanamadı. Üstelik, öldürülecek olan kimse Grunya'nın babasıydı!

Starkington en sevimli gülümsemesiyle Hall'ün koluna girdi.

Hail bir uyurgezer gibiydi. İnanılır şey değildi! Kim olsa, bir arkadaşıyla iskambil oynamaya gidiyor sanırdı.

Moket kaplı geniş merdivenden inerken, Starkington, neşeli neşeli gevezelik ediyordu:

"Deniz yolculuğu güzel bir şey, öyle değil mi? Hepimiz çok hoşlandık. Tabii Lucoville yemeklerden yakındı durdu, ama... Ha! İşte vardık."

Eğildi, kulağını kapıya dayadı. Kamaradan hafif tıkırtılar geliyordu. Cellat, Lucoville'in takmış olduğu sürgüyü çıkardı, ötekilere döndü:

"Siz şu tarafta durun, Lucoville. Hail, siz uzaklaşsanız fena olmaz. Hiç kuşkum yok ki, Şef kendini savunacaktır. Size bir şey olursa çok üzülürüm."

"Ama siz de öldürülmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyorsunuz!"

"Orası öyle. Ama ben, ya da Lucoville, ikimizden biri, başarıya ulaşır. Önemli olan da bu zaten."

Starkington cebinden bir tabanca çıkardı, emniyetini açtı. Lucoville de aynı şeyi yaptı. Hail onlara bakıyordu. Öyle bir dehşete kapılmıştı ki, donup kalmıştı sanki. Kiralık katillerden hiçbirinde korku belirtisi görülmüyordu. Starkington ceplerini aradı, bir anahtar çıkardı, ses çıkarmaktan bile çekinmeyerek deliğe sokup çevirdi.

"Geri çekil, Hail!" diye uyardı.

Ve aynı anda kapıyı ardına dek açıp içeri atıldı.

İçerdeki manzarayı görünce Winter Hall makaraları koyverdi.

Starkington, ağzı bir karış açık, olduğu yerde taş kesilmişcesine kalakaldı.

Eli kolu bağlı ve nerdeyse anadan doğma denecek durumda bir Çinli, yatağın üzerinde debelenip duruyordu. Ağzına bezden bir tıkaç sokulmuştu. Gözlerinden kıvılcımlar fışkırıyordu. Kafasını sallıyor, gelenlerin kendisini kurtarmaları için mimiklerle yalvarıyordu. Saç örgüsünün kesilmiş olduğu görülüyordu.

Lucoville, soluk soluğa:

"Dragomilov!" diyebildi. "Demek ki, karşımıza çıkan hamallardan biri oydu."

Kapıya doğru saldırmak için ileri atıldı. Ama Starkington kolunu uzatıp ona engel oldu, uysal bir sesle:

"Artık çok geç," dedi. "Her şeye baştan başlamamız gerekiyor."

Koridordan birtakım sesler geliyordu. Grunya, cop taşıyan bir sürü polis alıp getirmişti. Hall'ü iki büklüm, kahkahalar atarken görünce durdu, şaşkınlıktan bir şey diyemedi. Sevgilisinin taşkın neşesi karşısında sert tutumu değişiverdi birden. Starkington saygılı bir şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı.

Polisler durumu hemen kavradılar, zavallı Çinli'yi kurtarmaya koştular. Adamcağız, kurta-

rıcılarına teşekkür etmek için durmadan konuşuyor, kesik saçını, çıplak vücudunu gösteriyor, ellerini kollarını sallaya sallaya nasıl saldırıya uğradığını anlatıyor, sonu gelmez ve anlaşılmaz laflar ediyordu. Polislerden rütbeli olanı bir iki kez adamın sözünü keserek kendi diliyle sorular sordu. Sonunda, sertçe Starkington'a döndü:

"Bu haltı yiyen adam nerde?" diye sordu İngilizce olarak.

Starkington: "Bilmiyorum," dedi.

Aynı anda durumu kurtaracak bir jest yapması gerektiğini düşündü. Cebinden bir tomar banknot çıkardı, Çinli'ye uzattı.

"Buyrun," dedi babacan bir tavırla "Sizi de en az bizim kadar tongaya düşürdüler. Bu para başınıza geleni az çok karşılar."

Hemen ardından ve üzgün bir sesle ekledi: "Ama bizim uğradığımız düş kırıklığını kim karşılar, onu bilmem!"

Dragomilov'dan ses soluk çıkıncaya dek iki hafta geçti. Bu on beş günü arabayla tropikal kentin görülmeye değer güzel yerlerini gezmekle geçirdiler. Queen Anne oteline indiklerinin ertesi günü, sabahleyin şoför otele gelip şu mektubu getirdi onlara:

Sevgili çocuklarım, gönderdiğim adam, S.Constantine ve ortakları firmasının eski ve

sadık bir memuru olan Chan'dır. Sürekli olarak emrinizde kalacak, sizleri istediğiniz yere götürüp gezdirecek. Yalnız, onu ben de birtakım işlerim için kullanacağım elbette. Boşuna soru sormayın kendisine, karşılık alamazsınız. Sağlığım yerinde, her şey yolunda. Sizinle gerektiği anda bağlantı kurarım. Sevgili Grunya'ma candan sevgiler, sevgili dostum Hall'i de selamlarım.

Mektup imzasızdı. Ama zaten imza gereksizdi.

Dragomilov'un sağ ve salim olduğunu öğrenince içlerine su serpildi, böylece tam bir turist yaşantısına daldılar. Waikiki'de denize girdiler; bir tahta üzerinde kendilerini köpüklü dalgalara bırakarak palmiyelerle süslü kumsala kadar sürüklenen akuaplan'cıların gözü pekliğine hayran kaldılar; şirin sokaklarda aylak aylak dolaştılar; görünümün eşsiz güzelliği karşısında kendilerinden geçtiler, mallarını müşterilerine sekiz ayrı dilde tanıtabilen satıcıların bulunduğu Street'teki balıkpazarında eğlendiler; Kewolo Koyu'nda oturup Japon balıkçı kayıklarını seyrettiler. Chan istifini hiç bozmuyor, ne şöyle ya da böyle yapın diyor, ne de bir yorumda bulunuyordu. Nereye git deseler oraya gidiyordu, o kadar.

Çoğu kez, akşamları, Starkington, Hanover ve Lucoville gençlerle birlikte çıkıyorlardı. Grunya, her şeye karşın üç kiralık katile yakınlık duy-

maktan alamıyordu kendini. Düşünüş ve davranış bakımından hepsi de babasını andırıyordu. Kimseye bir şey söylemiyordu, ama, gemide hır çıkardığından ötürü utanç duyuyordu. Babasına karşı inanç beslemediğini o olayda gösterdiğini sezinliyor ve onlara dostça davranmakla bu kusurunu hiç değilse bir ölçüde hafifleteceğini düşünüyordu. Sonra, her geçen gün kazanılan bir gündü, sözleşme süresinin çoğu gitmiş azı kalmıştı. Şirket'in bu işi başarma olasılığı her geçen gün biraz daha azalıyordu.

Bu toplantılardan birinde üç sevimli katil de aynı soruna değindiler.

Yemek sırasında Hail gülmeye başlamış, şöyle demişti:

"İki aydan daha az bir zaman kaldı. İnanın, zamanınızı böyle keyfetmekle, gezip eğlenmekle geçirmenizde hiçbir sakınca görmüyorum. Şirket'in paralan yavaş yavaş suyunu çektiği için, doğrusu çok seviniyorum. Nasıl oldu da Dragomilov'un izini kovalamayı bıraktınız?"

Starkington tatlılıkla:

"Kim demiş. Bal gibi de izliyoruz işte," dedi. "Biz işimizi biliriz merak etmeyin siz. Araştırmalarımız başarıyla sonuçlanacak. Tabii takdir edersiniz ki planımızı açıklayamam size. Ama şu kadarını söyleyebilirim ki, Nanakuli'de iki gün

geçirmiş, sonra üç gün Waiana'de kalmış. Lucoville, Nanakuli'de, Hanover de Waiana'de soruşturma yaptılar. Fakat Şef gitmişti."

Hail bir kaşını kaldırarak alaylı alaylı:

"Siz soruşturma yapmadınız mı?" diye sordu.

"Hayır."

Starkington'ın sesinde hiçbir sıkıntı sezilmiyordu.

"Hayır. Ben sizi ve Miss Dragomilov'u göz altında bulunduruyordum. Kaldı ki, onun ne yaptığını, ne ettiğini siz de bilemezsiniz, eminim."

Gözlüğünü alnına doğru itti:

"Bu iş bitince şerefe kadeh kaldıracağız."

"Sizinle seve seve kadeh tokuşturacağım. Ancak bu söz ikimiz için aynı anlamı taşımıyor sanırım."

Starkington sıkıntılı bir gülümsemeyle doğruladı:

"Dilin güçlüğü de burda ya! Tanımlama sorunu."

Hanover karşı çıktı bu görüşe:

"Hiç de güçlük yok. Tanımlama, dilin temeli, ağızdan çıkan seslerin iskeletidir."

"Siz aynı dili konuşmaktan söz ediyorsunuz," dedi Lucoville. "Oysa ben, Starkington'la Hall'ün ayrı diller konuştuklarına inanıyorum."

Starkington tatlı bir sesle:

"Ben dilden değil, şerefe kadeh kaldırmaktan söz ediyordum yanılmıyorsam."

Kadehini kaldırdı:

"Eğer yine sözümü kesmezseniz..."

Ama yine kesildi sözü. Grunya hınzırca bir tavırla:

"Bana sorarsanız," dedi. "Önemli olan, herkesin kendi tanımına bağlı kalmasıdır."

"Kabul!" diye haykırdı Lucoville.

"Ben de kabul ediyorum," dedi Hanover.

Starkington, burnunun üzerine düşen gözlüğü yeniden alnına iterek:

"Ben..." dedi. "Susadım..."

Ve başka yorum yapmaksızın bardağını ağzına dikledi. Ötekiler de neşeyle boşalttılar bardaklarını.

Gecenin geç saatlerinde çiçek kokan sıcak havada otele dönerlerken, iki genç el ele, dev hibiscus'lar arasında uzanan yol boyunca ilerlemeye başladılar. Bir ara Hail, Grunya'nın, kolunu sıktığını duydu. Genç kız kaygılı görünüyordu.

"Babamın nereye gittiğini nasıl öğrenmişler?" diye sordu. "Bu adalar çok geniş olmalı ve sayıca çok fazla, rastlantı sonucu olamaz ya."

Winter Hall dalgın dalgın yanıtladı:

"Çok becerikli adamlar. Ama baban da becerikli. Kaygılanmak için bir neden bulunduğunu sanmıyorum."

Otelin holüne girdiler. Sarmaşıkların gerisinde bir luau vardı; gitarların ezgisi işitiliyordu. Resepsiyon görevlisi kapının ağzından içerdeki eğlenceyi izliyordu. Genç çifti görünce hemen geldi, anahtarlarla birlikte bir de mektup verdi delikanlıya. Hail zarfı yırttı, mektubu okudu:

Sevgili dostum Hail, saklanacağım yer hazır, tuzak kuruldu. Gerçi biraz uzun sürdü, ama gecikmiş değilim. Odalarınıza çıkın, sonra dipteki merdivenden inerek dışarı çıkın. Chan, otelin arkasında sizi bekleyecek. Gideceğimiz yerde sözde uygarlığın simgelerine gerek yok gerçi, ama eğer istiyorsanız, eşyalarınızı otelden daha sonra aldırırız.

Mektup, altı çizili garip bir not ile son buluyordu:

Saatinizin, saniye şaşmaksızın tam tamına ayarlı olması çok çok önemli.

Hail resepsiyon görevlisine teşekkür etti, mektubu umursamaz bir tavırla cebine soktu. Belli belirsiz bir baş işaretiyle soru sormaması için Grunya'yı uyardı.

Baş başa kalınca, mektubu kıza da okuttu. Grunya korkudan titreyen bir sesle:

"Babam saklanacak yerden ve bir tuzaktan söz ediyor," dedi. "Ne demek istiyor acaba? Sonra, saatin elifi elifine ayarlı olmasını istemesine ne dersin?"

Hail herhangi bir varsayımda bulunacak durumda değildi. Çabucak eşyalarını topladılar, ama valizlerini odalarında bıraktılar. Hail adadaki rasathaneye telefon ederek saatini tam olarak ayarladı. Az sonra arka merdivenden inmişler, karanlıkta ortalığı seçmeye uğraşıyorlardı. Ay görünmüyordu gökyüzünde.

Arabanın karaltısını seçince içeri girip oturdular. Chan motoru işletti, karanlık yolda ilerlemeye başladı. Ancak bir yan yola saptıktan sonra yaktı farları ve ıssız bir caddeye daldı. Kumsala bir buçuk kilometre kala bir dönemeci daha aldı, yavaşlamaksızın geniş bir yola saptı.

O zamana dek hiç sesini çıkarmamış olan Hail şoförün kulağına eğilerek:

"Bay Constantine'le buluşmaya mı gidiyoruz?"

Çinli omuzlarını kaldırdı, yarım yamalak ama anlaşılır bir İngilizce ile şu yanıtı verdi:

"Sizi Nuuanu Pali geçidinden öteye geçireceğim, aldığım emir bu. Bizi bekleyecekler. Bundan fazlasını söyleyemem."

Hail, koltuğun arkalığına yaslandı. Grunya ellerini birbirine kenetlemiş, sabırsızlıkla sıkıp duruyordu. Babasını göreceğini düşündükçe gözleri

parlıyordu. Otomobil sarsıntısız ilerliyordu ıssız şoseden. Farlar, gecenin puslu karanlığında aydınlık bir üçgen çiziyordu. Araba tepelere yaklaştıkça, uzakta kalan kentin ışıkları solgunlaşıyordu. Bir an geldi, ışıklar büsbütün sönüp gitti. Hava serindi. Chan ansızın onları uyarmaksızın gaza bastı. İki sevgilinin sırtı arkalığa yapıştı, rüzgâr kulaklarında ıslıklar çalıyordu şimdi.

"Ne oluyor?" diye bağırdı Hail.

Chan sakin bir sesle açıkladı:

"Arkada bir otomobil var. Yola çıktığımızdan beri bizi izliyor. Arayı açmanın zamanı geldi sanırım."

Hail dönüp arkasına baktı. İkinci bir otomobilin çifte farı dolambaçlı yolun kıvrımlarına göre zik zaklar çiziyordu. Sert bir sarsıntı oldu, bir toz bulutu yükseldi: Chan makadamdan çıkmıştı.

"Saptığımızı görmüşlerdir," dedi Hail.

"Bile bile öyle yaptım," diye yanıtladı şoför. "Benim görevim, onları ardımızdan sürüklemektir."

Yol kambur kumburdu, ama Chan yine de büyük bir ustalıkla sürüyordu arabayı. Toz duman içinde kalmışlardı. Hail, yan perdeleri örtmediğine hayıflandı.

Şimdi geçidi aşmışlar, öbür yamaçtan inmeye başlamışlardı. Çok keskin dönemeçlerde,

kendilerini kovalayan arabanın farları görünmüyordu zaman zaman.

Chan birdenbire keskin bir fren yaptı. İki genç ileri doğru fırladılar. Aynı anda arabanın kapısı açıldı, bir karaltının içeri atlamasıyla arabanın hareket etmesi bir oldu.

"Kim..."

Boğuk bir gülüş işitildi.

"Kim olacağını sanıyordunuz?" diye sordu Dragomilov.

Rahatça kanepeye yerleşti, arkadaki lambayı yaktı. Grunya babasını görünce şaşkınlıktan küçük bir çığlık kopardı. Dragomilov beyaz bir fanila ve beyaz bir pantolon giymişti. Üstü başı çalılardan yırtılmıştı. Kirli tenis pabuçları vardı ayaklarında. Genç kızı öptü, Hall'ün elini sıktı. Sonra ışığı söndürüp arkaya doğru uzandı, karanlıkta gülümsedi.

"Kılığımı nasıl buluyorsunuz? Büyük kentlerden uzaklaşınca, giyim kuşam sorunu dert olmaktan çıkıyor. Yerimize varıp yerleşirsek, yerlilerin molo'su ile de yetinebiliriz. Yani Hail ve ben demek istiyorum. Sana gelince, Grunya, muumuu ile pau arasında bir seçim yapmak zorundasın."

"Ah! Baba, kendini bir görebilsen! Kumsallardaki aylaklara benziyorsun tıpkı! Hani benim

yastık yağmuruna tuttuğum o ağırbaşlı, sevimli Sergey Dayım? Ne oldu ona, göremiyorum!"

Dragomilov'un gözleri muziplikle ışıldıyordu.

"Öldü, sevgili yavrum, öldü!" yanıtını verdi. "Senin şu Bay Hail bir iki mantık darbesiyle öldürüverdi onu. Mantık hiç şakası olmayan silahların içinde ikinci gelir."

Hail:

"Birincisi hangisi?" diye sordu.

"Göreceksiniz."

Kızına döndü:

"Grunya, bitanem, sen biraz uyusan iyi olur. Olanları sonra anlatırım, acelesi yok. Gideceğimiz yere ulaşıncaya dek epeyce zamanımız var nasıl olsa."

Araba dolambaçlı yoldan inmeye devam ediyordu. Doğu kıyısına doğru ilerliyorlardı. Şimdi artık bulutlar dağılmış, ortalık ağarmaya başlamıştı.

Hail Dragomilov'a eğildi:

"Bizi izlediklerini biliyor musunuz?"

"Elbette. Öyle davranacağız ki, Haikuloa köyüne varıncaya dek bizi gözden kaçırmamalılar. Ondan sonra artık dönemeç mönemeç yok, bizi yitirmeleri olanaksız. Haikuloa'yı bir geçtik mi, yolumzu açıktır artık."

"Hail alnını kırıştırdı.

"Anlamıyorum," dedi. "Bu fantastik sürek avında siz tavşan mısınız, yoksa tazı mı?"

"Her ikisi de. Ömrü boyunca insan hem tavşandır, hem tazı. Sonsuz bir avdır bu. Yalnızca bu ava neden olan unsurlar üzerindeki etkisi belirleyebilir onun rolünü yani tavşan mı yoksa tazı mı olduğunu."

"Yani siz bu unsurları denetleyebildiğinizi mi sanıyorsunuz?"

"Kesinlikle."

"Ama onlar sizin Nanakuli'ye ve Waianae'ya gittiğinizi biliyorlar."

"Ben de bilmelerini istiyordum zaten. Bunun için de bütün işaretleri serpmiştim yolumun üzerine. Siz doğuya loğru gittiğinizde ardınıza düşmeleleri için, batı yönüne gittiğinizi gösteren yığınla iz hazırlamıştım."

Dragomilov delikanlının şaşkın hali karşısında gülmeye başladı.

"Mantığın türlü türlü düzeyleri vardır, sevgili dostum. Elimde bir taş saklasam ve siz taşın hangi elimde olduğunu bulursanız, ikinci oyunda taşı öbür elimde saklayabilirim. Ya da, sizin el değiştirdiğimi düşüneceğinizi hesaba katarak taşı yine aynı elimde saklayabilirim. Yahut da, aynı mantığı yürüteceğinizi göz önüne alır, elimi değiştiririm. Ya da..."

"Biliyorum. Zekâ ölçeği üzerine eski bir kuram bu. Ama bu durumda nasıl uygulandığını kestiremiyorum."

"Anlatayım. Starkington'ı batıya doğru gittiğime nasıl inandırdım biliyor musunuz? Honolulu'nun en büyük kitabevine Rusça kitaplar ısmarladım, batı kıyısındaki birtakım küçük köylere yollamasını istedim. Starkington ve ötekiler, koşullar ne olursa olsun çalışmalarımdan geri durmayacağımı bilirler. Eğer verdiğim ipucu bu kadar incelikle düşünülmüş olmasaydı, faka basmazdı belki. Ama ben, bunu bilinçsiz bir davranış olarak yorumlayacağından emindim."

"Ama sizin gerçekten batıya gittiğinizi söylüyordu."

"Gittim de! Oltaya yem takmazsan balık tutamazsın. Batıda izimi bulduğunu düşündüğü anda, onu doğuya çekmem işten bile değildi artık. Grunya ile ikimizin bu yolda büyük yardımınız dokundu bana. Eminim ki otelden pek teatral biçimde kaçmışsın izdir, Starkington'un ise sizi gözlediğine kalıbımı basarım."

Hail, aval aval bakakaldı Dragomilov'un yüzüne:

"Şaşılacak adamsınız!"

Dragomilov alçak gönüllülük taslamaya kalkmadı:

"Teşekkür ederim," karşılığını verdi ve suskunlaştı.

Haikuola'yı geçmişlerdi. Şimdi Chan, kovalayanları atlatmaya çalışıyordu. Araba dar ve tozlu bir yolda hızla ilerlemekteydi.

Birdenbire, aşağıda, okyanus göründü. Şoför ansızın direksiyon kırıp çalılıklar arasına daldı. Birkaç yüz metre gittikten sonra, arabayı durdurdu. Tam bir sessizlik oldu.

"Söyler misiniz..."

"Hişşş! Nerdeyse gelirler!"

Çıt çıkarmadan beklediler. Biraz sonra güçlü bir motor homurtusu işitildi. Kendilerini izleyen araba saklandıkları yerden hızla geçip gitti, görünmez oldu.

Dragomilov otomobilden indi, Hall'ü uçurumun kıyısına götürdü. Ayakları altında, bir balıkçı köyünün sazdan kulübeleri sıralanmıştı. Dragomilov kolunu uzatıp ta ilerisini gösterdi.

"İşte. Şu küçük adayı görüyor musunuz? Sığınacağımız yer orası işte."

Hail, kumsalla adacık arasındaki dar kolu seyretti. Minnacık bir adaydı. Taş çatlasa bir mil uzunluğunda, yarım mil eninde. Kıyıdaki bembeyaz kumsal, palmiyelerle kaplıydı. Adacığın ortasında, ufak bir tepede, saman damlı bir ev görünüyordu. Çevresinde hiçbir canlı yoktu.

"Bu geçidin adı Huku Katdir," dedi Dragomilov. "Öfkeli Deniz anlamına gelir."

Hail:

"Hiç böyle uysal deniz görmedim ömrümde," karşılığını verdi. "Bu adı, laf olsun diye takmış olmalılar."

"Öyle demeyin. Kıyıyla adacık arasında denizin dibinde öyle garip engebeler var ki..."

Dragomilov konuyu hemen değiştiriverdi:

"Ha sahi; saatinizi ayarlamanızı rica etmiştim sizden..."

"Ayarladım. Ama niçin?"

"İyi. Saatiniz kaç şimdi?"

Hail baktı:

"Altı kırk üç."

Dragomilov çabucak birtakım hesaplar yaptı aklından.

"Aşağı yukarı bir saatimiz var demek ki. Çok güzel! Biraz dinlenelim öyleyse."

Ama hiç de dinlenmeye niyetli görünmüyordu. Bir aşağı bir yukarı dolaşıp durdu, sonunda köy kulübelerini seyreden Hall'ün yanına yaklaştı.

"Araba ile aşağı inmemiz biraz zaman alacak. Yol epey kıvrımlı. Tehlikeli yerler var."

Sonra durup dururken yavaşça ekledi:

"Doğruluk. Doğruluk ve ahlak. Varımız yoğumuz bu. Zaten bizim için fazlasına gerek yok.

Hail, bu adaların özdeyişi nedir, biliyor musunuz? Ua mau ke ae o ka aina i ka puno. Anlamı şu: Yeryüzünde yaşam, doğruluğun yüzü suyu hürmetine kalımlıdır."

"Buraya daha önce gelmiş miydiniz?"

"Gelmiştim ya. Hem de birçok kez. S.Constantine ve ortaklan firması yıllardır Hawai ile çalışır. Umudum..."

Düşüncesini tamamlamadı.

"Saat kaç oldu?"

Nerdeyse sert denebilecek bir sesle sormuştu ve birden heyecanlanmış gibiydi.

"Yediyi üç geçiyor."

"Gitmeliyiz öyleyse. Grunya'yı Chan'la birlikte burada bırakırsak daha iyi olur. Ceketinizi çıkarın, birazdan sıcaklık bastıracak. Gelin. Yaya devam edeceğiz yola."

Hail dönüp baktı. Genç kız arabanın bir köşesinde tortop olup uyumuştu. Chan direksiyon başında oturmuş, dosdoğru karşıya bakıyordu. Taş kesilmişti sanki.

Winter Hall içini çekti, ağaçlar arasındaki dar bir patikaya dalan Dragomilov'un ardı sıra yürüdü.

On Yedinci Bölüm

Kumsalı sınırlayan palmiyelerin gerisindeki yüksek otlar arasından ortaya çıktılar. Deniz halı gibiydi, su yüzeyi ayna gibi parıldıyordu. Nazlı dalgacıklar kumların üzerine seriliyordu. Hava pırıl pırıldı. Ufacık ada açık seçik görülebiliyor, beyazlığıyla okyanusun yeşili üzerinde keskin bir karşıtlık oluşturuyordu. Ufuk çizgisinden epeyce yükselen güneş portakal rengi iri bir topu andırıyordu.

Hall'ün soluğu kesilmişti, oysa Dragomilov'da hiçbir yorgunluk belirtisi görülmüyordu. Gözlerinde sabırsızlık parıltıları uçuşuyordu. Yol arkadaşına dönüp sordu:

"Saat?"

Hail soluk soluğa onun yüzüne baktı:

"Kuzum, niye ikide bir bu soruyu soruyorsunuz bana?"

Dragomilov kesin bir tavırla üsteledi:

"Saat?"

Hail omuzlarını silkti:

"Yedi otuz iki."

Dragomilov, hoşnutluğunu belirtecek biçimde başını salladıktan sonra kulübelerin sıra-

lanmış olduğu kumsalı gözden geçirdi. Yerlilerin oyma kayıkları suyla kumun birleştiği yerde yatıyordu. Kabarmaya başlayan deniz usul usul sallıyordu kayıkları. O sırada kulübelerden birinden bir yerli dışarı çıktı, en uzaktaki kayıkları içeri doğru çekti, sonra yine kulübesine döndü.

Kendilerini kovalayanların arabası kulübelerden en büyüğünün önünde duruyordu. Tekerlekleri yarı yarıya kuma gömülmüştü. Görünürlerde kimsecikler yoktu.

Dragomilov gözlerini kısmış, kaşlarını çatmış, düşünceli düşünceli ortalığı inceliyordu

"Saat?"

"Yedi otuz dört."

Dragomilov yine başını salladı.

"Tam üç dakika sonra yola çıkıyoruz. Ben fırlayınca, siz de koşarak beni izleyeceksiniz. Şu en yakındaki pirog'u denize süreceğiz. Ben içine atlayacağım, siz de iteceksiniz. Sonra adaya doğru kürek çekeceğiz."

Bir düşündükten sonra devam etti:

"Ben onların ortalıkta olacaklarını düşünmüştüm. Ama zararı yok. Olmazsa birkaç çığlık atarız, yeter..."

"Çığlık mı atacağız? Yakalanmak mı istiyorsunuz yoksa?"

"Beni kovalamalarını istiyorum. Ama durun bakayım... Tamam, her şey yolunda."

Starkington büyük kulübeden dışarı çıkmaktaydı. Hanover'la Lucoville onun ardı sıra geliyordu. Kulübenin kapısında duran uzun boylu, iriyarı bir yerliyle konuşmaya başladılar.

Dragomilov gözlerini onlardan ayırmaksızın:

"İşler yolunda!" dedi. "Saat kaç oldu?"

"Saniyesi saniyesine yedi otuz yedi."

"Tamam! İleri!"

Dragomilov ok gibi fırladı. Ayakları parlak kumlara değmiyordu sanki. Hail sendeleyerek arkasından koştu, az sonra ona yetişti. Dragomilov pirog'u denize sürdü, duraksamadan içine atladı. Hail kaslarını gererek kayığı itti, bu sırada pantolonu sırılsıklam olmuştu, derken kendisi de içeri atladı. İkisi birer kürek aldılar ellerine. Ufak tekne suları hızla yarmaya başladı.

Kumsaldaki üç kafadar bağıra çağıra kıyıya koştular. Birkaç saniye sonra büyük bir pirog'la onlar da denize açıldılar. Onlar küreklere asıladursunlar, yerliler kıyıda toplanmışlar, kollarını sallayarak açık denizi gösteriyorlar, durdukları yerde tepinerek, onları geri çağırıyorlardı. Gelgelelim cellatların üçü de yerlilerin bağırıp çağırmalarına aldırış etmiyorlardı.

Dragomilov'la Hail küreklere daha hızlı asılarak izleyicilerle kendi aralarındaki uzaklığı gitgide açtılar.

Hall'ün yüzünden terler boşanıyordu:

"Düpedüz çılgınlık bu!" diye homurdandı. "Onlar üç kişi! Biz daha adaya varmadan yakalarlar bizi. Zaten orada çıplak kayalardan başka şey yok. Saklanmak olanaksız!"

Ama Dragomilov hiç oralı olmuyordu. Kaslı sırtı küreğin çırpınışlarına uyarak eğilip eğilip doğruluyordu. İki kayık arasındaki uzaklık gittikçe azalmaya başladı.

Ansızın Dragomilov kürek çekmeyi bıraktı, kötü kötü gülümsedi, büyük bir soğukkanlılıkla:

"Saat?" diye sordu. "Saat kaç?"

Hail karşılık vermedi, kürek çekmeye devam etti.

Dragomilov korkusuzca:

"Saat kaç?" dedi yeniden.

Hail boğuk bir sesle sövüp saydı, küreği attı elinden. Kafası amıştı:

"Ne haliniz varsa görün!" diye haykırdı. "Bana ne be! Yakalasınlar sizi. Saat kaç, saat kaç!"

Ceplerini aradı:

"Allahın belası saat! Ne olacak? Saat yedi kırk bir işte!"

Bu sırada hafif bir sarsıntı oldu, pirog sallandı. Hail şaşaladı, başını kaldırdı. Kayık bir daha sarsıldı. Sanki dev bir el onu yakalamış beşik gibi sallıyordu.

Dragomilov ellerini dizlerine dayamış, öne doğru eğilmiş, dikkatle kıyı yönüne bakıyordu. Hail de o yana çevirdi gözlerini ve gördüğü şey karşısında şaşkına döndü.

Kendilerini kovalayanların kayığı ilerlemiyordu artık. Kürekçilerin bütün çabalarına karşın olduğu yerde öylece duruyordu. Denizin yüzeyine çizili bir resimdi sanki. Çok geçmeden tekne suyun üzerinde geniş çemberler çizmeye başladı. Dümen suyunda köpüklü bir iz bırakıyordu. İçindekiler var güçleriyle küreklere asılıyorlar, ama çabaları hiçbir sonuç vermiyordu.

Hall'ün gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Dragomilov'un gerginliği yatışmış, rahatlamıştı. Yüzü ciddiydi.

Kayığın dönüp durduğu dairenin merkezinde, Dragomilov'la Hall'ün bulundukları tekneden yaklaşık dört yüz metre uzakta, doğanın korkunç gücü zincirlerinden boşanmış gibiydi sanki. Yavaş yavaş kaynaşma yoğunlaşıyordu. Büyük pirog akıntılar ortasında ceviz kabuğu gibi kalmıştı. Kürek çekenlerin açması çabaları, okyanusun korkunç gücü karşısında bir hiçti.

Denizdeki kaynaşma gitgide şiddetleniyor, kayık daha hızlı dönüyordu. Hall'ün dehşetten büyüyen gözleri önünde denizde bir çukur açılıyordu. Çeperleri ayna gibi parlayan dev bir huniydi bu. Merkezkaç gücü felce uğratmıştı pirog'u. İçindekiler kürek filan çekmez olmuşlardı artık, teknenin küpeştesine yapışmışlar, kaçınılmaz ölümlerini karşılamaya hazırlanıyorlardı. Küreklerden biri denize uçtu, o da teknenin hemen yanı başında fırıl fırıl dönmeye başladı. Uzaktan bakıldığında su yüzeyinde hiç kımıldamıyormuş gibi görünüyordu.

Hail, Dragomilov'a doğru döndü, öfkeyle bağırdı:

"Siz bir canavarsınız!"

Dragomilov ortalığı seyrediyordu hâlâ. Kılı bile kıpırdamıyordu. Kendi kendine mırıldandı:

"Gelgit. Gelgit suları. Hangi güç yarışabilir doğa gücüyle?"

Hail çenelerini sıktı, korkunç olayı izlemek için yine yana döndü.

Sudan huninin ortası gittikçe daha çok ve daha hızlı oyuluyordu denizin içinde. Kayık, huninin yeşil çeperine yapışmış gibiydi. Delikanlı, bir an, gözlerini kaldırıp köyün üstüne doğru uzanan yarın tepesine baktı. Tepedeki otomobilden güneş ışıkları yansıyordu. Acaba Grunya da

seyrediyor muydu aşağıda olup bitenleri? Hail dikkatini yeniden kayığa çevirdi.

İçindeki üç adamın yüzleri açık seçik görünüyordu. Korkmadıkları belliydi. Bağırıp çağırmıyorlardı hiç. Ateşli ateşli konuşuyorlarmış gibi bir halleri vardı. Hail, herhalde ölümün sırlarını ya da içine düştükleri tuzağın güzelliğini tartışıyor olmalılar diye düşündü. İnanamıyordu bir türlü, düş gördüğünü sanıyordu.

Denizin içindeki uçurum gittikçe derinleşiyordu. Adamakıllı hızlanan anafordan, coşkun suların çağıltısı yükseldi bir ara. Pirog, inanılmaz bir hızla fırıl fırıl dönüyor, ayna gibi parlayan huninin dipsiz uçurumuna doğru her an biraz daha kayıyordu. Hail elinde olmayarak bir çığlık attı. Kayık gitgide daha çabuk batıyordu gürleyen uçuruma. Delikanlı, yarılan okyanusun kendisini emdiğini duyar gibi oldu. Teknenin küpeştesine yapışan ellerini öylesine sıkıyordu ki, kanı çekilen parmakları bembeyaz kesilmişti.

Starkington yiğitçe kolunu kaldırıp son bir selam gönderdi. Başını dik tutuyor, gülümsüyordu. Birden kayıktan dışarı fırladı, pirog'un dümensuyunda döne döne dibe kaymaya başladı. Az sonra da anaforun ortasında görünmez oldu.

Hail, Dragomilov'a döndü.

"Siz bir canavarsınız!" dedi.

Dragomilov hiç oralı olmadı. Maelström'ü seyrediyordu. Düşünceli görünüyordu. Hail, büyülenmiş gibi, anaforun yutmak üzere olduğu pirog'a dikti yeniden gözlerini.

Tekne, öldürücü burgacın dar deliğine biraz daha yaklaşmıştı şimdi. Lucoville'in ağzı açıktı. Ömrünün en son kırıntısını yeryüzüne hoşça kal demekle harcıyor olmalıydı. Hanover'e gelince, kuzu kuzu oturuyordu yerinde.

Yerli kayığının pruvası huninin dar boğazına doğru baş aşağı dikildi birden. Aynı anda, paramparça olan tahtaların korkunç çatırtısı işitildi. Tekne, girdabın içinde yitip git meden önce yan yattı. Dizgin tanımayan güçler onu ezmiş, doymak bilmeyen okyanus, yaşayan son iki adamı da gökle deniz arasında uçurttuktan sonra yutuvermişti.

Çok geçmeden denizin öfkesi yatışır gibi oldu. Dev huni yavaş yavaş yok oldu ve kıyıyla ada arasındaki geçit eski biçimine dönüştü.

Bir dalga yavaşça salladı kayığı. Hail ürperdi.

Dragomilov usulca:

"En iyisi geri dönmek," dedi.

Winter Hall tiksintiyle baktı onun yüzüne:

"Öldürdünüz onları!" dedi. "Bıçakla ya da tüfekle öldürür gibi öldürdünüz!"

"Öldürdüm mü? Evet, öldürdüm. Öldürmemi istemiyor muydunuz? Cinayet Şirketi'nin ortadan kalkmasını istiyordunuz ya!"

"Dağılmasını, eylemlerine son vermesini istiyordum ben."

"Fikirler ortadan kaldırılamaz. İnançlar dağıtılamaz."

Dragomilov'un sesi buz gibiydi. Bakışları denizin üzerinde, öbür pirog'un battığı yerde geziniyordu. Hüzünlü hüzünlü mırıldandı:

"Onlar dostlarımdı benim."

"Dostlarınız mı!"

"Evet."

Dragomilov küreği kavradı.

"Gidelim artık," dedi.

Hail göğüs geçirdi, kürek çekmeye koyuldu. Kayık suların üzerinde kaymaya başladı, iyice hızlandı. Starkington'la arkadaşlarının öldükleri noktaya geldiklerinde, Dragomilov bir an kımıldamadan durdu öylece. Ölenlerin anısına yönetilen bir saygı gösterisiydi bu. Derinden gelen bir sesle:

"Haas'a bir telgraf çekmek gerekecek," dedi.

Ve yeniden asıldı küreğe.

On Sekizinci Bölüm

Haas, San Fransisko'da eski Cinayet Şirket'i Şefini denizlerde kovalamaya giden üç arkadaşından gelecek haberi dört gözle bekliyordu. Zaman çabuk geçiyordu. Günler günleri izledikçe, sözleşmenin sonu yaklaşıyordu.

Ve bir gün, uzun bir mektup çıktı postadan:

Azizim Haas, sizi ta buradan görür gibiyim: Odanızın içinde bir aşağı bir yukarı mekik dokuyor, Yunanca ve İbranice konuşuyorsunuz kendi kendinize, bu eşsiz adanın büyüsüne kapılıp da işi savsakladılar mı acaba diye soruyorsunuzdur. Ya da belki de D.'un büyüsüne kapıldığımızı düşünüyorsunuz. Ama içiniz rahat olsun: Ne adanın büyüsüne kapıldık, ne de D.'un.

Gelgelelim, iş çatallaştı D. batıya doğru gittiğini gösteren bir iz çizdi önümüze. Bunun üzerine, gerçekten doğuya yöneldiği kanısına vardık. Kızını ve Hall'ü sıkı bir gözetim altında tutuyoruz. Doğuya doğru yola çıkar çıkmaz, onları izleyeceğiz.

Süre dolmak üzere, biliyorsunuz, ama kaygılanmanıza hiç gerek yok, Şirket hiçbir zaman

başarısızlığa uğramamıştır, şimdi de uğramayacaktır. Pek yakında şifreli bir telgraf alacaksınız.

Yeri gelmişken size birtakım bilgiler iletelim: D. yolculukta Constantine adını kullanmış. Onu Eastern Clipper'da bulduğumuz zaman anladık bunu. Evet, elimizden kaçmayı başardı. Bu işi bitirdikten sonra bir araya geldiğimizde, her şeyi uzun uzadı ya anlatırız size. STARKINGTON.

NOT: Lucoville poi'ye merak sardı. Poi, taro yumrularından yapılan iğrenç bir yemek. Dönüşte, Lucoville'le ve onun bu garip yemek huyuyla nasıl başa çıkacağımızı şimdiden kara kara düşünüyoruz.

Haas mektubu bırakıp kaşlarını çattı. Mektup, dokuz gün önce Honolulu'dan postaya verilmişt. O zamandan beri Starkington'dan bir telgraf almış olması gerekirdi. Üç kafadar Honolulu'ya çıkalı yaklaşık bir ay oluyordu. Sözleşmenin sona ermesine de altı haftadan az bir zaman kalmıştı.

Haas mektubu bir daha, her satırı üzerinde dura dura okudu. Constantine adı kafasını kurcalıyordu. Bu ad belli belirsiz bir çağrışım uyandırıyordu onda. Firma adı Constantine olan önemli bir dışsatım şirketi vardı; merkezi New York'taydı. Haas emindi. Honolulu'da da şubesi bulunması akla yakındı. Mektubu elinde evirip

çevirerek bir süre oturdu, yaman beynini çalıştırıp her türlü olasılığı hesaplamaya koyuldu.

Sonra kalktı. Bir karara varmıştı. Eğer iki güne kadar telgraf gelmezse, adalara kalkan ilk gemiye atlayacaktı. O zamana kadar da planını hazırlayacaktı. Çünkü gideceği yere vardıktan sonra başını kaşıyacak zaman bulamayacaktı.

Starkington'ın mektubunu katladı, zarfa koydu, zarfı cebine tıktı ve dışarı çıktı.

İlk uğrağı bir halk kütüphanesi oldu. Kütüphane memurundan Havai adalarının büyük bir haritasını aldı, bir masanın üzerine yaydı, Oahu'nun konumunu inceden inceye gözden geçirdi. Dragomilov'un tuttuğu yol batıya götürüyordu Parmağıyla, Honolulu kıyıları boyunca hafif bir çizgi çekti. Çizgi, Nanakuli'den ve Waianae'den geçip Kaena Point adını taşıyan ufak bir buruna ulaşıyordu.

Haas kafasını salladı: Bu, yanlış yoldu. Starkington bu noktada yanılmış olamazdı.

Doğuya doğru uzanan yollar daha karmaşıktı. Birtakım yollar Nuuana Pah Boğazı ndan geçip savanaya giriyorlardı. Kimi yollar ise. dolambaçlar çize çize adı sanı bilinmedik kumsallarda son buluyordu. Diamond Head'in çevresinden dolanarak Mokapu Burnu adıyla anılan küçük bir koya çıkan bir yol da noktalarla gös-

terilmişti. Haas haritayı geriye itti, sandalyesinin arkalığına yaslanıp düşünceye daldı.

Kendini Dragomilov'un yerine koymaya çalıştı. Şöyle düşündü: Niye Oahu'da kalayım? Niye batıdaki çok sayıda adalardan birine gitmeyeyim, örneğin Niihau'ya, ya da Kauai'ye? Bunlardan kimisi ıssızdı, kimisinin nüfusu ise çok azdı ve ötede beride dağınık bir haldeydi. Bu durumda Şirket'in artakalan kısa süre içinde Dragomilov'u yakalaması pratik açıdan olanaksızdı. Yakayı ele verme olasılığının çok güçlü olduğu bir adada kalmanın ne anlamı vardı?

Buna verilecek bir tek akla uygun karşılık vardı: Demek ki Dragomilov kendisini izlemelerini istiyordu.

Haas ayağa kalktı. Kafası motor gibi işliyordu. Dragomilov acaba niçin izlenilmesini istiyordu? Kendilerine bir tuzak kurmuştu da ondan! Başka bir nedeni olamazdı. Bir an gözlerini yine haritaya çevirdi. Ama haritadan medet umamazdı artık: Oraların yerel durumunu yeterince bilmiyordu. Sandalyenin üzerine rahatça yerleşti, güçlü zekâsını tümüyle seferber etti.

Üç kişiye karşı kesin zafer kazandıracak bir tuzak, içinden çıkılması güç bir sorun ortaya koyardı. Kaza mı denecekti? Büyük riski vardı. Kurbanlardan biri kazadan kurtulabilirdi. Pusu-

ya düşürmek? Starkington, Hanover ve Lucoville gibi her an tetikte duran adamlar kolay kolay gafil avlanmazlardı. Kendisi Dragomilov olsaydı, ne yapardı? Sorunu nasıl çözerdi?

Karada değil herhalde. Karşısında bir kişi olsaydı, hani neyse. Ama üç kişi oldu mu, bu iş yürümezdi. Eğer kendisi Dragomilov'un yerinde olsaydı, tuzağını su üstü.ıae kurardı, çünkü denizde ne kaçma olanağı vardı, ne de saklanma.

Haas'ın yüreği küt küt atıyordu. Bir daha eğildi haritanın üstüne.

Doğu kıyıları girintili çıkıntılı ince bir çizgi halinde gösteriliyordu. Kıyının açığında ise dizi dizi adalar uzanıyordu. Bir ada olamaz mıydı? Niçin olmasın? Ama bir adadan kaçmak zor da olsa, saklanacak yer bulunurdu yine. Hayır... Açık denizde kurulmalıydı tuzak. Ama açık denizde üç kişiye karşı nasıl pusu kurulur? Üstelik, olağanüstü zeki, her türlü korunma tekniğini yutmuş, işinin ustası üç katile karşı!

Haas içini çekti, haritayı katladı. Daha derin incelemeler yapmak gerekiyordu. Kütüphane görevlisine teşekkür edip çıktı. Aklına bir fikir geldi, tapu dairesinin yolunu tuttu.

Belge görevlisi güçlük çıkarmadı.

"Evet," dedi, "Havai'de gerçekleştirilen gayri menkul alım satımının belgelerini elde tutarız. Altı ay geçtikten sonra arşive kaldırırız."

Karşısında duran bir deri bir kemik adamın yüzüne baktı.

"Alıcının adını söyler misiniz lütfen?"

"Constantine. Sergey Constantine ve Ortakları."

"Dışsatımcı mı? Bir dakika bekleyin..."

Haas, irili ufaklı gemilerin aralıksız gelip geçtiği körfeze bakan kirli cama baktı, ama bir şey göremedi. Bir kumsal canlandı gözlerinin önünde, bir gemi hayır, iki gemi okyanusun üzerinde çalkalanan. Gemilerden birinde Dragomilov oturmuştu sakin sakin, öbüründe de Starkington'la arkadaşları. Hayalinde canlanan bu sahne büyüledi Haas'ı. Şefin kurduğu tuzağın niteliğini açıklayacak bir ipucu yakalamaya çalışıyordu.

Memur dönüp geldi.

"Buyurun efendim, Constantine şirketi 1906'da yani beş yıl önce, King Street'te yazıhaneler satın almış. Eğer ayrıntıları bilmek isterseniz..."

Haas:

"Hayır," dedi. "Ben başka bir arsa alımından söz ediyordum. Daha yeni bir işlem. Doğu kıyısında..."

Duraladı, ve birdenbire bir şimşek çaktı kafasında. Şimdi emindi artık. Dragomilov ilk günden hazırlamıştı darbesini.

"On ya da on bir ay önce kotarılmış bir iş."

Belge görevlisi yeniden gitti. Dönüşte, bu kez bir dosya vardı elinde. Haas keyifli keyifli gülümsedi.

"Aradığınız bu olsa gerek, beyefendi. Ama alım işlemi şirket adına yapılmamış, doğrudan doğruya Sergey Constantine adına geçirilmiş. Satın alınan yer, Oahu'nun doğu kıyısının açıklarında bulunan küçük bir adacık."

Haas heyecanla okudu belgeleri. Olağanüstü belleğinin yardımıyla, adacığın nerede bulunduğunu çabucak anladı, çünkü kıyının durumunu çok iyi anımsıyordu. Memura teşekkür edip telaşla ayrıldı oradan. Bir yandan da yeni verileri inceliyordu kafasında.

Hiç kuşku yoktu: Aylardan beri kurulmuş bir tuzaktı bu. Ve şimdi işliyordu tuzak. Kurbanları da belliydi. Starkington'a tezelden bir telgraf çekmeli, gözünü dört açmasını bildirmeliydi.

Haas, çekeceği telgrafın metnini kafasında tasarlaya tasarlaya otele döndü. Şifrenin anahtarı valizinin dibinde iki gömlek arasında gizliydi.

Resepsiyon görevlisi odanın anahtarıyla birlikte küçük bir zarf uzattı. Haas merdivene doğru giderken zarfı açtı. Ve birdenbire olduğu yere çivilendi. Telgraf kısaydı, kesindi:

Haas: Starkington, Hanover ve Lucoville'in bir deniz kazasında öldüklerini bildirmek zorundayım. Bilmek ister siniz diye düşündüm. Üzgünüm. Hail.

Haas bir an taş kesildi. Felaketin boyutlarını düşünürken telgrafı parmakları arasında buruşturuyordu. İş işten geçmişti! Yeni felaketleri önlemek için çok geç! Ve artık zaman da kalmamıştı. İlk vapura atlamak gerekiyordu. Kalkacak ilk vapur... Amberley idi. Akşama doğru yola çıkacaktı. İyi... Her şeyden önce bilet almalıydı. Vapur kumpanyasının büroları iki adım ötedeydi.

Haas otelden fırladı, sokaktaki kalabalığın içine daldı, yolu üzerinde bulunanları ite kaka yürüdü. Zavallı Starkington! Onu öyle çok severdi ki... Hanover da çok iyi bir arkadaştı, çok kültürlüydü, anlamadığı şey yoktu, bu berbat dünyada işlenen kötülükler onu altüst ederdi... Ya Lucoville! Önüne konulan yemekler için hır çıkaramayacaktı artık...

Vapur kumpanyasının bürosu sokağın karşı tarafındaydı. Sağına soluna bakmadan Haas karşı kaldırıma geçmek istedi. Bira fıçıları yüklü kocaman arabayı görmedi. Birisi bir çığlık attı. Afallayan arabacı bir küfür savurdu, var gücüyle dizginlere asıldı. Ama boşuna. Birdenbire önlerine çıkan adamdan ürken beygirler gemi azıya

aldı. Haas kendini bir anda nalların altında buldu. Son izlenimi dayanılmaz bir ağrı oldu. Son düşüncesi ise, palmiyeli kumsaldan bu kadar uzakta, işini yarıda bırakarak ölmekten duyduğu şaşkınlık oldu.

Hep birden, o bir yılın son günlerini adada geçirmeyi kararlaştırdılar. Bir yıllık süreyi orada dolduracaklardı.

Dragomilov, Hail ve Grunya'nın çok basit bir yaşantıları vardı. Yemeklerini kendileri pişiriyorlar, sularını kendileri taşıyorlar, yerlilerin yüzyıllardır yaptıkları gibi, yiyeceklerini denizden kendileri çıkarıyorlardı. İşin garip yanı, bu yaşantı hoşlarına da gidiyordu. Çok hoş bir değişiklik olmuştu bu onlar için. Gürültülü patırtılı kent yaşamının yorgunluğunu çıkarıyorlar, gönüllerince dinleniyorlardı. Ama üçü de, bu tatilin çok yakında sona ereceğini biliyorlardı.

Hall, Starkington'ın ölümünün acı anısına karşın Dragomilov'a yakınlık duymaktan alamıyordu kendini. Ve şaşıyordu buna. Olup bitenlerin anısı belleğinin karanlık uçurumlarına kayıyordu. Bütün bunlar, eksiden okunan bir kitaptan ya da çoktandır unutulmuş bir müzenin duvarına asılı bir tablodan kalan izlenimlerdi artık.

Dragomilov, payına düşen işleri hiç mırın kırın etmeden yapıyor, yan çizmiyor, sözünü ge-

çirmek için mevkiinden ve yaşından yararlanmaya kalkmıyordu. Balık avında, ocak yakmakta, her zaman yardıma hazırdı. Keyfi hep yerindeydi. Öyle ki, Hail, kimi zaman, acaba şu acıklı girdap olayı gerçek miydi diye düşünmekten alamıyordu kendini.

Ama günler günleri kovaladıkça, Grunya'nın babası gitgide suskunlaşıyordu. Yemeğini yerken pek konuşmuyor, sık sık dalıp gidiyor, bir kişinin yapabileceği işleri kendisi üstleniyor, zamanının büyük bölümünü kıyıyla ada arasında uzanan durgun su geçidini seyretmekle geçiriyordu, sanki bir şey bekliyormuş gibi bir hali vardı.

Sözleşmenin sona ermesine iki gün kala, öğleden sonra, Hall e yaklaştı. Delikanlı kayalıklarda çömelmiş, avlamak istediği nefis yengeçleri gözlüyordu.

"Hail, Haas'a telgraf çektiğinize emin misiniz?"

Dragomilov'un yüzünde gergin bir hava okunuyordu. Ama sesinde bir değişiklik yoktu.

Hail gözlerini kaldırıp merakla baktı:

"Elbette eminim. Niye sordunuz?"

"Niçin gelmediğini bir türlü anlayamıyorum da."

"Belki de bir engel çıkmıştır elinde olmayan nedenlerle. Şirket'in son üyesi."

Dragomilov kılı bile kıpırdamaksızın:

"Benden başka son üyesi," diye düzeltti.

Ve eve doğru yollandı.

Winter Hall arkasından baktı, sonra omuzlarını silkerek yengeçlerine döndü. Sepetine yeterince yengeç doldurunca doğruldu, tutulan belini ovdu. "Sinirlerimiz alabildiğine gergin", diye düşündü. "Neyse ki kala kala bir gün kaldı." Alnı kırıştı. Bu adayı çok arayacaktı.

Kulübenin yolunu tuttu. Su yolunun öte yakasında güneş yeşil dağların gerisinde batmaktaydı. Yengeçlerin oynaştığı sepeti ufak mutfağa bıraktı, oturma odasına geçti. Baba kız ateşli ateşli konuşuyorlardı. Delikanlıyı görünce ikisi de hemen sustu. Anlaşılan, rahatsız edilmek istemiyorlardı. Buna biraz canı sıkılan Hail geri döndü, yeniden kıyıya indi. Islak kurumlan çiğneyerek acı acı söylendi:

"Benden bir şey gizliyorlar! İşin sonuna vardığımız bir sırada hem de!"

Eve döndüğünde gece olmuştu. Dragomilov kendi odasındaydı. Yazı yazıyordu. Lambanın ışığı, profilden gölgesini duvara yapıştırıyordu. Grunya palmiye liflerinden bir örgü hazırlıyordu. Hail, kızın karşısındaki sandalyeye çöktü. Birkaç dakika, sevgilisinin yaptığı işi seyretti.

Grunya, her zamankinin tersine, odadan içeri girdiği zaman gülümsememişti.

"Grunya!"

Kız gözlerini Hall'e çevirdi. Yüzündeki çizgiler kımıltısızdı.

"Evet Winter?"

"Buradaki yaşantımız sona ermek üzere. Yakında yine uygarlığa dönüyoruz."

Duraksadı. Sevgilisinin ağırbaşlılığından belli belirsiz bir ürküntü duyuyordu.

"Acaba... hâlâ benimle evlenmek istiyor musun?"

"İstemez olur muyum hiç! Öyle istiyorum ki!"

Grunya gözlerini yeniden elindeki işe çevirdi.

"Ya baban?"

Grunya başını kaldırdı. Yüzü donuktu. Hail, ne kadar da benziyor Dragomilov'a, diye geçirdi içinden. Yüzleri tıpkı birbirlerine benziyordu: hem ince, hem güçlü.

"Ne demek istiyorsun?"

"Baban ne yapacak? Cinayet Şirketi'i yok artık. Oysa Şirket onun yaşantısında önemli bir yer kaplıyordu."

"Şirket onun tüm yaşamıydı."

Genç kız, Hall'e baktı, sonra gözlerini delikanlının arkasında bir noktaya dikti. Hail ça-

bucak dönüp baktı. Dragomilov içeri girmiş, sakin ve hareketsiz duruyordu. Grunya, Hall'e gülümsedi.

"Winter... biz... su kalmadı... Lütfen..."

"Tabii, gidip getireyim."

Kalktı, kovayı aldı, adanın kuzeyindeki küçük kaynağın yolunu tuttu. Ay çıkmıştı. Dolunay. Donuk ışığı, yürürken sağa sola savurduğu çiçeklerin gölgesini titretiyordu. Hall'ün içi dolu doluydu. Grunya'nın bu garip ağırlığı, dahası soğuk davranışı, üzüyordu onu. Ancak, yatıştırıcı bir düşünce doğdu kafasında. Neyse, birkaç gün sonra dönüş yolculuğu başlıyor. Gemide kaptan nikâhımızı kıyar, karı koca oluruz!

Hail kovayı doldurdu, hafiften bir ıslık tutturarak eve döndü.

Sarnıç mutfaktaydı. Hail kovayı kaldırdı, boşaltmaya başladı. Ama su hemen taştı, çıplak ayaklarını ıslattı: Sarnıç doluydu! Birdenbire korkuya kapılarak kovayı bıraktı, doğruca oturma odasına koştu. Grunya hep aynı yerde oturuyordu, elişini sürdürüyordu. Yaşlar süzülüyordu yanaklarından aşağı. Önünde, lambanın altında, bir yığın buruşuk kâğıt duruyordu.

"Grunya, sevgilim, ne..."

Genç kız işini sürdürmek istediyse de başaramadı. Gözlerinden akan yaşlar gittikçe çoğalı-

yordu. Sonunda, ördüğü sepeti kıyıya itti, delikanlını kollarına atıldı:

"Ah! Winter..."

"Ne var sevgilim? Ne oldu?"

Ani bir kaygıyla başını Dragomilov'un odasına doğru çevirdi. Odada ışık yoktu, ama pencereden giren ay ışığı yatağı aydınlatıyordu: bomboştu. Hail atılmak istedi, ama Grunya koluna asıldı:

"Hayır! Olmaz! Oku şunu!"

Hail ne yapacağını şaşırmış, kımıldamadan duruyordu. Ama Grunya'nın eli kolunu sıkmaya devam ediyordu. Gözleri yaşlarla doluydu. Ama bakışlarında kararlılık okunuyordu.

Hall'ün kasları yavaş yavaş gevşedi. Elini kâğıtlara uzattı, okumaya başladı. Genç kız dikkatle sevgilisini süzüyor, onun güçlü alnına, köşeli çenesine bakıyordu. Bundan böyle tek desteği olacak erkeğin tipik yanlarını bilmek istiyordu.

Hail okumaya dalmıştı:

Sevgili Çocuklarım,

Bundan fazla bekleyemem. Haas gelmedi. Bana da birkaç saat kaldı.

Beni anlamaya çalışmalısınız. Beni ve, Hall'ün dediği gibi, çılgınlığımı. Vermek zorunda bulunduğum karardan söz edeceğim size. Cina-

yet Şirketi'nin başı olarak, bir sözleşme yaptım. Bu sözleşmenin koşullarını yerine getirmeliyim. Şirket, üstlendiği yükümlülüklere her zaman bağlı kalmıştır. Bugün de bağlı kalacaktır. Yoksa, her zaman savunageldiği değerleri yadsımış olur. Haas'ın görevini yapmasını olsa olsa ölüm engellemiştir, bundan hiç kuşkum yok. Ama bizim örgütün kuralı, meşalenin elden ele geçmesini gerektirir. Ben Şirket'in sağ kalan son üyesiyim. Öyleyse meşaleyi taşımak bana düşüyor şimdi.

Nöbeti devralırken hüzün duymuyorum. Şirket benim bütün yaşamımdı. O, ortadan kalkıyor. Öyleyse Ivan Dragomilov da ortadan kalkmalıdır. Bu mirası üstlenirken utanç filan duymuyorum. Bu akşam yapacağım şeyden gurur duymaktayım. Belki yanılgıya düşmüş olabiliriz. Siz Hail, siz bu konuda beni yeterince inandırmıştınız bir gün. Ama yanılmış olsak da, bizi bu yola iten nedenler yanlış değildi. Yanılgımızda bile doğruluk vardı.

Adam öldürdüğümüzü, hem de sayısız kez öldürdüğümüzü yalanlayacak değiliz elbet. Ama cinayette korkunç olan şey kurbanların sayısı değil, niteliğidir. Bir Sokrates'in ölümü, Cengiz Han'ın emrindeki göçebelerin yaptıkları kırımlardan çok daha büyük bir cinayettir insanlığa karşı. Ama bunu gerçekten düşünen kim? Eğer

halk yaptıklarımızı bilmiş olsaydı, bizim Şirket'i yerin dibine batırır, mahkûm ederdi. Oysa aynı halk, her türlü çılgın ve gereksiz kıyımı göklere çıkarmaktan geri kalmaz.

Bu söylediklerimden kuşkunuz mu var? Öyleyse gidin, kentlerimizin parklarında, bahçelerinde, alanlarında dolaşın. Hani nerde Aristoteles'in, Paine'in, Spinoza'nın adına dikilmiş anıtlar? Yok. Bu gibi yerler, koca maymunlar olmaktan çıktığımız günden beri kılıç elde kanlı Haçlı zaferlerimizi yöneten yarı tanrılara ayrılmıştır. Eğer daha birkaç boş yer kalmışsa, bizde de, İspanya'da olduğu gibi, kaba gücün akla karşı zaferini sonsuza dek anmak için oralara da halkı at sırtında selamlayan bronz heykeller dikeceklerine hiç kuşku yoktur.

Ama yine de davranışımızın yanlışlığını kabul ettim. Neden? Çünkü gerçekten hatalıydık. Dünya eninde sonunda adaletin ortaklaşa bir sorumluluk olduğunu kabul etmelidir. Adalet, sınırlı bir seçkinler topluluğunun hedefi olamaz artık. Avrupa'dan ulaşan söylentiler, insanlık tarihinde benzeri görülmemiş bir felaketin yaklaşmakta olduğunu gösteriyor bize. Ama bu söylentilerin güç kazandığı bugünlerde bile insanların kurtuluşu, bizim önerebildiğimizden kat kat üstün bir ahlak yardımıyla gerçekleşecektir. Ahlaka karşı duyarlılık kurtaracaktır insanları.

Ne var ki son bir kuşku daha kalıyor, son bir sorun daha çıkıyor ortaya: Eğer bu duyarlılık ortaya çıkmazsa, o zaman ne olacak? O zaman, uzak bir gelecekte. Cinayet Şirket'i hortlayabilir. Çünkü, belki kapılarımızın önünde yığılacak olan ölüler için şu sözleri söyleyebiliriz: Ölümü nak etmeyen hiç kimse ölmez. İnsanlığın yararlanmadığı bir ölüm yoktur. Ama geleceğin 'son' savaşı bitince alanlarda anıtları dikilecek olanlar için aynı şey söylenebilir mi? Doğrusu bu konudaki kuşkum büyüktür.

Zamanım daralıyor. Hail, Grunya'ya iyi bakmanızı istiyorum. Bu dünyaya bıraktığım bir candır o. İster suçsuz olsun ister günahkâr, hiçbir insanın iz bırakmadan bu dünyadan geçip gitmediğinin bir kanıtıdır.

Grunya'ma son bir öpücük. Sizin de, dostum, son bir kez ellerinizi sıkarım. D.

Hail gözlerini kaldırdı, sevdiği kızın güzel yüzüne baktı.

"Onu engellemeye çalışmadın mı?"

"Hayır."

Grunya'da durgun ama yiğitçe bir hava seziliyordu.

"Doğduğum günden beri benim bir dediğimi iki etmedi o. En küçük isteklerimi bile yerine getirdi hep."

Gözleri bulandı, dudakları titrer gibi oldu. Ama tuttu kendini.

"Onu öyle severim ki! Yaptıklarının karşılığını ödemem için başka çıkar yolum yoktu."

Hail onu kollarının arasına alıp sıktı. Hayranlık duydu genç kızın böylesine güçlü oluşuna. Ama ne de olsa sinirleri adamakıllı gerilmişti: Grunya hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı, Winter Hall' e var gücüyle sarıldı.

"Ah! Winter, yanlış mı yaptım acaba? Hata mı ettim? Ne yapmalıydım? Kararından cayması için yalvarıp yakarmalımıydım?"

Hail kızcağızı avutmak için göğsüne bastırdı. Açık kapıdan, ay ışığını yansıtan denizi görüyordu. Çok uzakta bir karaltı kaydı. Küreğe asılan bir adamın karaltısıydı bu. Altındaki tekne ağır ağır geçidin ortasına doğru ilerliyordu orada denizin öfkesini beklemek için.

Birden, Hail küçük kayıkta oturan adamın kolunu kaldırıp kendilerini neşeyle selamladığını gördü.

Gerçekten mi gördü, yoksa kendisine mi öyle geldi?.. Grunya'yı göğsünün üzerine sımsıkı bastırdı. "Hayır," dedi. "Hayır sevgilim. Yaptığın doğruydu."